

ХРИСТИЯНКА

СПИСАНИЕ ЗА ХРИСТИЯНСКОТО СЕМЕЙСТВО

Нуждата отъ организиране на християнката.

Взетитѣ решения въ последния конгресъ на „Женски съюзъ“ въ България сж похвални и заслужаватъ пълно одобрение. Но за да може тѣ да се осъществятъ, потрѣбно е да изхождатъ отъ една силна организация, която може да се налага на обществения и политически животъ въ страната ни. Българскиятъ Женски Съюзъ е една организация съ високо хуманни цѣли, за жалость, обаче една млочислена организация, брояща само около 4,500 членки, която далече не може количествено да представлява гласа на българската жена. Причинитѣ, по които голѣмото мнозинство на българскитѣ жени да не е членъ на тоя съюзъ, ний тукъ нѣма да диримъ. Нашата целъ е да изтъкнемъ каква сила би представлявала отъ себе си една организация на всички християнски жени въ България, сплотивни подъ знамето „Християнка“. Една такава организация би обгърнала всичкитѣ слоеве на българската жена, защото самото име на тая организация е вече пропаганда за целитѣ и предназначението ѝ. Въ поменатия женски конгресъ се говори на дълго за прив-

личането на селската жена въ редоветѣ на Българския Женски Съюзъ. Постигането обаче на тая целъ е съпроводено съ много мъчнотии, които Българския Женски Съюзъ по своитѣ недостатъчни материални средства и недостигъ на дейци — агитатори, не може да постигне. И така половината отъ българскитѣ жени — селянкитѣ, оставатъ чужди за общия съюзъ на женитѣ въ България. Освенъ това, целитѣ и стремежитѣ на Българския Женски Съюзъ сж непопуляризирани за широката маса жени, но и дори тѣ да се популяризираха, не биха представлявали и за неуката българка нѣщо конкретно, което да бжде въ сила да я сплоти около една идея. А идеята на християнизма е сама по себе си една сила, която е въ състояние да сплоти около си всички, които милѣятъ за нравственитѣ устои на страната. Разбира се, че иновѣркитѣ не могатъ да иматъ мѣсто въ тая организация. Ако такива иматъ желание за работа, въ Българския Женски Съюзъ има мѣсто за всички, които се чувствуватъ българки. Пряви впечатление обаче липсата

на иновърки въ тоя съюзъ. Значи българци се чувствуватъ ония, които сж християнки. Защото българитъ сж християни и българската душа мисли само по християнски. Една женска организация на българката — християнка ще събере скоро подъ своето знаме многоброенъ легионъ отъ женитъ на всички съсловия и класи въ отечеството ни и ще прави винаги да се чуе нейния гласъ, кждето и когато трѣбва. И тая сплотена истинска сила ще бжде вече въ състояние да възпре братоубийствената ржка и да спаси продаването на съвѣсти и подхлъзването на характери.

А за да се създаде тая организация нѣма нужда нито отъ пропаганда, нито отъ средства. Въ лицето на Българската Църква една организация на българката — християнка ще намѣри най-пълна подкрепа и съдействие. Разбирателството на църквитъ въ Стокхолмския конгресъ и постигнатия резултатъ ни сочи, че Църквата днесъ е готова да сътрудничи на държавата за благоденствието на народитъ и тази готовность е гаранция, че Църквата ще укаже своето съдействие на всѣка организация, която си поставя подобна цель. Нашата Българска Църква, която толкова много е направила за запазването на нашата народность презъ петвѣковното робство, ще остане вѣрна на традицията си и ще се отзове на всѣко благородно начинание, което прибѣгне за съдействие до нея. Независимо отъ рели-

гиозностьта, която е по силна у жената, чувството къмъ моралъ и справедливость сж по култивирани у нея, отколкото у мъжа. Въпреки че държавниците и тѣхнитъ органи би трѣбвало да действуватъ като християни, ние виждаме какъ често тѣ забравятъ това и действуватъ деспотически и егоистично. За тѣзи държавници и институти трѣбва да сжцествува една сила, безпартийна, сплстена около знамето на единъ високъ идеалъ, която, въ сждбоносни моменти и въ случаи на превишаване власть, да ги накара да се вслушатъ въ гласа ѝ и да се опомнятъ. Когато майкитъ, женитъ, дъщеритъ и сестритъ на тия държавници и изпълнители на законитъ застанатъ предъ тѣхъ всички като единъ човѣкъ и имъ припомнятъ тѣхниятъ християнски дългъ, тѣ не могатъ да се не сепнатъ предъ гласъ изхождащъ отъ безброй християнски души, души, които сж имъ дали животъ и които могатъ да имъ даватъ възможность да живѣятъ човѣшки животъ. Въ грамадната вълна на женската християнска организация трѣбва да се слѣятъ всички християнски души. Великосвѣтската дама не трѣбва да се срамува да седи редомъ въ събранията съ неуката, но вѣрна на Христа, българска селенка. Едно пълно равенство и сестринство е единичката предпоставка за сплотяване на всички около единъ идеалъ. Въ единъ женски християнски съюзъ не би могло да става дума за избрани. Всички християнки сж после-

дователки Христови. За все-благия и великосвѣтската да-ма и простата работничка и селянката сж все скжпи чада. Дори и женитѣ, имащи нещастието да паднатъ морално, когато срещнатъ съчувствие у блаженитѣ свои сестри, които сж били щастливи да оти-матъ домъ и домочадие, кога-то тѣхната душа бжде пога-лена отъ християнско отнася-не, ще се смегчатъ тѣхнитѣ окървавени души и тѣ ще се предадатъ съ жаръ и увлече-ние на дѣлото къмъ което сме ги призвали.

Дѣлото, за което ще ратува единъ *Християнски Женски Съюзъ* ще бжде лично дѣло, независимо отъ ролята на Църквата и държавата. Това ще бжде единъ съюзъ на българскитѣ християнки, въ който ще могатъ да участвуватъ всички жени, -- монахинята, както и фабричната работничка; общест-веничката, както и отритната-та отъ обществото жена. Истинската християнка, оная коя-то е проникната отъ духа на християнското учение, ще съумѣе винаги да даде разумно своитѣ сили за преуспѣване на общия съюзъ и ще възведе въ него като идеалъ духа, а не буквата на Божествения Законъ. Приемитѣ на тая организация не ще бждатъ сред-ства за борба противъ външни прояви. Ролята на жената християнка не е въ борбата съ външни, а съ вжтрѣшни язви. Модата, напр. минава и безъ да се води борба съ нея,

щомъ си отживѣе времето, но злосърдечието, грубостъта, де-спотизма и пороцитѣ трѣбва да се превъзпитаватъ и изко-реняватъ и понеже нѣма об-щественна сила, която да е сво-бодна отъ други задължения, за да се бори съ тѣхъ, то та-кава обществена сила трѣбва да се създаде и тази сила ще бжде организираната въ име-то на християнскитѣ идеали майка, съпруга, дъщеря и се-стра. Тази сила ще смогне да се издигне затова, защото всич-ки въ нея наравно ще бждатъ призвани да работятъ за об-щото благо, всѣко първенство въ нея ще бжде исклуче-но и щомъ нѣма стремежъ къмъ външна властъ и до-копване до такава (знае се че властъта развърщава), тая сила никога нѣма да се обез-сили; тая организация винаги ще остане на оная висота, на която я поставя името ѝ. Про-чее български християнки жени отъ всички класи и сло-еве на обществото, подайте си ржка като сестри и заработе-те въ името на християнскитѣ идеали за очистване душата на народа ни отъ нехристиян-ски прояви и дѣла.

Народни пастири, подпомог-нете умѣло това хубаво дѣло. А вие народни водачи, дайте пжтъ на женитѣ християнки, за да ви напомня тѣхниятъ гласъ винаги християнския дългъ, колчемъ сте на пжтъ да се отклоните отъ него.

Р. Беата.

По вълнитъ на Атлантическия океанъ.

Това бѣше презъ юлий 1923 г.
— Вече отъ шесть дни сме въ Шербургъ — пристанище въ северозападна Франция, отъ дето тръгватъ за Америка голѣми презокиянски параходи. Чакаме парахода Моритания, който принадлежи на компанията Кунардъ Лайнъ. Дългитѣ юнски дни се бавно точеха въ надежди и стракове: тръгваме за Съединенитѣ Американски щати, дето влизането става тѣй мжчно, като да е презъ иглени уши. Предстои ни да минаваме Атлантическия океанъ въ шесть или седемъ дни. А ако ни върнатъ отъ Н. Йоркъ, което се е случвало съ мнозина? Да минавашъ океанъ е все едно, като да те носи на грѣбъ самата смъртъ. И на това отгоре да те върнатъ отъ страшното за емигрантитѣ островче Елисъ Айландъ при Н. Йоркъ, за гдето си пропусналъ нѣкаква маловажна формалностъ ти или парахода, съ който пжтувашъ — това съвсемъ не е дребна работа.

Сияйно лѣтно утро. Всички другари сме на брѣга, на самия кей. Тука всѣка заранъ има голѣмъ отливъ. Морето е прибрало водитѣ си стотина метра на вжтре. Нечакано, тамъ задъ северозападния вълноломъ, открии се голѣмото тѣло на Моритания. Четиритѣ му комина леко димѣха. Нашитѣ сърца силно трепнаха. Многоочаквания день дойде. Привечерь, когато настъпи прилива, ние ще тръгнемъ.

Хидроплани като гигантски

птици подлитаха надъ водата, носѣха се въ разни посоки въ въздушния просторъ и кацаха тукъ — тамъ върху вълнитѣ. Малки и голѣми параходи порѣха водитѣ и ревъѣха страховито. На самия кей гъмжило свѣтъ.

На 6 часа следъ обѣдъ прибраха ни въ малко парадче и ни понесоха къмъ Моритания. Следъ половинъ часъ стъпихме на кувертата на презокиянския параходъ, който има тридесетъ и две хиляди тона измѣстимостъ. Настаниха ни изъ кабинитѣ, намѣстихме си багажа и отново възлѣзохме на пространната куверта.

Парахода тържествено изсвири, потръпна и потегли. Скоро тиха и ясна лунна вечеръ настана. Брѣговетѣ се отдалечаваха, постепенно се намалѣваха и най-после изчезнаха. Около насъ се ноятъ тъмни водни маси. Подъ насъ сж неизмѣрими бездни. Чувство на благоговѣние ме обзе предъ необятнитѣ океански простори, средъ страхотитѣ, които ни хладно обгрѣщаха. И помислихъ си: „О, Господи на какво може сега човѣкъ да се надѣва? На машинитѣ ли на парахода, които всѣка минута могатъ да се разбиятъ на прахъ и да ни помѣкнатъ къмъ неведоми бездни, къмъ чертозитѣ на хладната смъртъ? Нима това не се е случвало и то често? При брѣга край Шербургъ парахода изглеждаше огроменъ, а сега средъ непостижимитѣ морски прос-

тори изглежда като една мравка. И на гърба на тая мравка ние се носимъ сега.!. Ти, Господи, държишъ едничката сигурностъ въ ржцетъ си. Въ Тебе е нашето спасение!

Всичко наоколо будеше въ душата смирение и благоговѣние, което се отразяваше и и въ лицата на пжтниците. Тъ бѣха застанали съ устремени взори въ таинственитѣ нощни простори като на молитва. Всичко въ парахода и наоколо въ безкрайността бѣше застанало като на молитва. И мене въ сърцето бликаше молитвено настроение: и сладко и топло чувство облази цѣлото ми тѣло. Коситѣ ми настрѣхнаха и азъ се понесохъ по звездния миръ... къмъ отвѣдното...

Ясенъ месецъ бѣше изгрѣлъ. Златната му свѣтина се сипѣше по немирнитѣ вълни сѣкашъ на нѣкоя бѣсна рѣка, която застигаще парахода и заливаше заднитѣ му. Наведохъ очи: долу витлата на парахода шеметно се въртятъ, блѣска въ се, биятъ се съ страшната водна стихия — вършатъ работа, тикатъ парахода напредъ и той се носилеко като перо.

Следъ 4—5 часа сънь и неспокойни видения пакъ съмъ на задната куверта. Изтокъ вече румѣнѣе и гори, сияенъ день прогони мраковетѣ. Нощта на чернитѣ си крила отлетѣ неждѣ на западъ и отнесе съмнѣнията на беднитѣ пжтници. Слѣнцето укрепи въртата. Надежда и чувство на по-голѣма сигурностъ ни обляхнаха. Шведи, англичани, на

групи, хвалебни пѣсни пѣха.

Бавно, но спокойно три дни вече изтекоха. Понавикнахме на морския пжтъ. Бѣли, дребни и едри, морски птици като пеперуди се носѣха съ насъ заедно. Тѣ кацахъ отъ време на време по високитѣ части на парахода и върху пѣнливитѣ гребени на вълнитѣ. Хранѣха се съ остатъцитѣ отъ хранитѣ, които прислугата изхвърляше. Какъ можеха да се отдалечаватъ отъ сушата на хилядо и седемстотинъ морски мили, което е около три хиляди и двестѣ километра? Дѣнощуваха тия бедни създания? — Върху вълнитѣ, надъ неизмѣримитѣ черни бездни. Богъ ги е създалъ съ силни крила и съ дарба сигурно да плуватъ. Колко е безпомощенъ човѣкъ въ морето, ако изгуби опората подъ себе си! И най-силния плувецъ — морякъ какво е въ сравнение съ мъненката бедната чайка!

На обѣдъ, 12 часа, на картата въ обѣдната зала бѣше отбелезано, че сме вече отминали половината пжтъ. Парахода завиваше отъ западна посока къмъ северозападна. Отново трепетъ обхвана пжтниците, като си помислиха за огромнитѣ разтояния, които ги отдѣлятъ отъ дветѣ суши.

Ние бѣхме еднакво отдалечени, както отъ Европа, тъй и отъ Америка. Религиозното чувство, особено у пжтниците отъ англосакско произхождение, се още повече съживи.

Въ специалния молитвенъ салонъ Шведски пастиръ служба започна. Скоро салона се напълни. Всички на колѣни

възнасяха молитви къмъ Великия, Единния, Всевѣчния. Но когато привечеръ въ мъгла се прикри пѣтя предъ насъ и параконната свирка почна тревожни сигнали да разнася, за да предупреждава други параходи

въ сѣщия пѣтъ, вратата на молитвения салонъ се задрѣсти отъ нови прииждания...

Богъ — едничкото прибѣжище въ време на беда...

Василь Узуновъ.

Н. А. Л. Д.

Две катастрофи.

Бързо и плавно, разсичайки летящата вълна, се носѣше величествения „Титаникъ“, красотата на дълбокитѣ океански води.

Изъ разкъсания облакъ изплува луната, и надъ позеленѣлитѣ води заиграха силни вълни. Тѣ се умножаваха и нарастваха, сподавяха въ себе си глухъ гнѣвъ, гонѣха се една друга, удряха се въ грамадното туловище на многокия „Титаникъ“ и изведнажъ се разбиваха, безъ да му причинятъ нѣкаква вреда.

Освѣтенъ отъ безкрайно множество електрически огньове, „Титаникъ“, който побираше хилядна разнородна — блестяща тълпа, изкачвайки се тихо и слизайки, при лунното сияние изглеждаше на живо, таинствено сѣщество.

Въ обширнитѣ салони, разкошно мобилирани, залѣти отъ ярката свѣтлина на люстра, седѣше и се движеше избраната тълпа. Мжжетѣ въ фракове, женитѣ въ разкошни тоалети, бѣха оживени, сдържано весели и леко възбудени отъ тънкия ароматъ на редкитѣ вина на туку-що завършената вечеря. На маситѣ имаше се-

риозна игра на карти. Мжжетѣ весело и съ шеги проиграваха крупни суми, хвърляйки на зеленото сукно жълтици, като мимолѣтни, никому ненуждни играчки.

Въ залата, напоена отъ аромата на цвѣтята и парфюмитѣ, украсена съ зеленина, заглушавайки шума на вълнитѣ, се носѣха звукове на струненъ оркестъръ. Двойка следъ двойка се плъзгаше по восѣчния паркетъ. Свѣтѣха баснословно скъпоценнитѣ украшения по прѣститѣ, рѣцетѣ и шията на нашенарнитѣ като пеперуди жени. Мжжетѣ, които ги заобикаляха, бѣха крайно внимателни, като отгадаваха най-малкото имъ желание, ловѣха всѣки погледъ, всѣко движение

Получаваше се впечатление, че атмосферата, която заобикаляше всичката тази ползуваща се отъ радоститѣ на живота тълпа, бѣше не само вънкашно, но и вътрѣшно пропита отъ красотата на най-тънката хармония, гдето мислитѣ, сърдцата и душитѣ образуватъ единъ напълно звучащъ акордъ гдето нѣма и неможе да има мѣсто за нищо некрасиво, ни-

що, което да е въ разрѣзъ съ истинскитѣ понятия на многовѣковната култура.

Мистеръ Джонсъ, задушванъ отъ щастие, прегръщаше своя добъръ приятель, Докторъ Вилямсъ, човѣкъ силенъ и съ сериозно изражение на лицето. Тѣ не се раздѣляха нито на крачка единъ отъ други, тѣхнитѣ мисли съпадаха и сърдцата имъ бѣха въ унисонъ. Дружбата имъ се чинѣше вѣчна. Тѣ отидоха на палубата. Тамъ ги обсипваха влажно-солени капчици отъ разбиващитѣ се въ борта вълни.

Времето минаваше. Сребристото облаче започна да плава по луната. Надъ океана се разстла матово-сива мъгла.

И изведнѣжъ става нѣщо ужасно. Чу се оглушителенъ ударъ, който разгърси цѣлия параходъ съ такава сила, че хората паднаха едни върху други. Колелата престанаха да работятъ. „Титаникъ“ се спрѣ. Електричеството угасна. Посредъ палубата се издигнаха огнени езици. Разнесоха се викове и стенания. Хилядната тѣлпа пипайки, се блѣскаше, и, като удряше всички и всѣкиго, се хвърли на палубата. Започна обща паника. — „Пожаръ. . . горимъ. . . котелтъ е спуканъ. . . потъваме“. . . въ ужасъ викаха хората, като запиричиха всички входове, събираха се на купчини и надаха.

Раздаде се грозната команда на капитана. Матроситѣ се хвърлиха на спасителнитѣ лодки. Паниката се усилваше. Пожарътъ растеше. . . „Титаникъ“ силно наклоненъ на една страна, полека потъваше въ водата.

Не слушайки командата на капитана, въ смъртно смущение, хората, които преди нѣколко минути бѣха пълни съ уравновесено съзнание за своята висока цивилизация, се обърнаха въ стадо животни, забравило всичко, освенъ чувството на слѣпо самосъхранение. Само майкитѣ, които притискаха къмъ гърдитѣ си своитѣ дѣце, забравиха себе си и напразно молѣха за спасението имъ.

Посредъ нощната тишина, нарушавана отъ ропота на вълнитѣ, се носѣха вопли и викове отъ наклонната палуба на бавно потъващия въ хладнитѣ води на океана, треперящия като въ предсмъртна агония, „Титаникъ“.

Въ спуснатитѣ лодки хората се караха, ритаха съ крака, блѣскаха и нападаха единъ други. Страхътъ отъ смъртта заслони всичко; появи се звѣрътъ жестокъ и кръвожаденъ. Силниятъ събаряше по пжтя си слабия, за да бжде съборенъ на свой редъ отъ посиленъ. Старцитѣ и децата напразно се молѣха и протѣгаха ржце, за да попаднатъ въ лодкитѣ. Обхванати отъ паника, мжжетѣ съ мъртвешко-бледи лица, като забравиха дълга си да защищаватъ слабитѣ, напѣваха се напредъ, блѣскаха отъ борта тѣзи, които безпомощно се притискаха до тѣх, търсейки спасение. Въ дивата борба падаха женитѣ, болнитѣ, старцитѣ; тѣхъ мачкаха съ крака, безъ да обръщатъ внимание на виковетѣ имъ.

Вълнитѣ растѣха и се засилваха, като че ли чувствуваха кървавата плячка на смъртта

на толкова пжти мощно съпротивляващия имъ се „Титаникъ“. Тѣ го теглѣха къмъ дъното и той, треперящъ и безсиленъ, потжна въ таинствената дълбочина на коварната стихия. Вълнитѣ вече прехвърляха палубата, смѣтаха хората и завлѣчаха въ своята тъмна дълбочина клатушкащитѣ се лодки, кждето обезумѣлитѣ отъ страхъ жертви на катастрофата безумно се държеха за бората съ омъртвѣли отъ напрѣгане ржце.

Последната претоварена лодка, скачайки по вълнитѣ, бѣше готова да се отдалечи отъ потъващия параходъ. Мистеръ Джонсъ съ отчаянъ викъ протѣгаше ржце къмъ забърканата тълпа. Въ минутата, когато той бѣ готовъ да скочи при нея, този, който преди малко го увѣряваше въ своята безгранична преданност, сега, спасявайки себе си, съ проклятие го блъсна въ тъмната и хладна дълбочина на смъртта.

Когато бледниятъ месецъ потжна задъ далечния хоризонтъ и последната звезда угасна въ освѣтенитѣ небеса, по синитѣ води на безбрѣжния океанъ, погълналъ навѣки една ужасна трагедия на живота, всичко бѣ спокойно.

Надъ вѣчнитѣ океански води съ стремителна бързина преминаха повече отъ десетъ години.

Въ небесата, покрити съ тежки мълниеносни облаци, невидимо за земята, започнаха да се топятъ звездитѣ и да редятъ нощнитѣ сѣнки. Настъпи 9 априлъ 1924 година.

Малко пощенско параходче съ седемдесетъ пжтници се носѣше надъ грознитѣ тъмни вълни като нищожна орѣхова черупка. Биваха минути, когато се струваше, че тѣ ей сега ще го погълнатъ въ своята мрътва и хладна дълбочина; една вълна го изтласкваше на хребета на друга, която пъкъ го поглѣщаше, за да го отново и отново изхвърли.

Всичкитѣ пжтници се подчиниха на заповѣдта на Божия пастиръ, Гондурския епископъ Фридриха Годкинса — кротъкъ мисионеръ, отдалъ животъ си въ служба на ближния. Епископътъ — високъ сухъ старецъ, на шестдесетъ и деветъ години, съ тънки черти по всѣкога бледото му лице, сиви, необикновено кротки, лжчисти, като у юноша, очи и остра изразителна брада, свидетелствуваща за голѣма воля, — прекара нощта въ молитва, заобиколенъ отъ тълпа пасажери изгубили надежда за живота си. Съ пълно смирение и спокойствие той ги готвѣше за смъртта.

Посредъ тълпата, преизпълнена съ страхъ отъ приближаващата смъртъ, рѣзко се отдѣлиха три колѣнопреклонили се, една до друга женски фигури въ черни монашески облѣкла. Тѣхнитѣ тънки прѣсти бѣха склучени подъ брадитѣ, а очитѣ имъ молитвено устремени къмъ тъмнитѣ небеса, които испращаха страшни мълнии. Лицата имъ, млади още, забрадени съ бѣли касинки изъ подъ черни покривала, които треперѣха отъ вѣтъра, изражаваха пълното спокой-

ствие на душата и тиха, свѣтла, излъчваща се отъ очитѣ радостъ.

Бушуващитѣ вълни на разсъмване започнаха да се смиряватъ. И изведнажъ вжтре въ парахода се разнесе зловещъ трѣсъкъ. Той затрепери и веднага се наклони настрана. Колелото направи нѣколко безпомощни завъртвания и спрѣ.

Чу се командата на капитана. Матроситѣ се разтичаха да спускатъ спасителнитѣ лодки.

— „Въ парахода тече. . . потъваме“. . . — се разнесоха грозни слова.

Епископътъ както бѣ на колѣни, стана, Като осѣни съ широкъ кръстъ тѣлпата, той я призова къмъ самообладание и спокойствие. Въ спуснатитѣ лодки, по молбата на епископа, грижливо се настаниха женитѣ и децата. Следъ това започнаха да се намѣстватъ и мжжетѣ. Капитанътъ на парахода молѣше епископа по-скоро да заеме своето мѣсто въ препълнената лодка. Едва светилельтъ се спусна въ нея и съгледа на издигнатия мостъ единъ изостаналъ младежъ. Епископътъ стана и бързо закрачи обратно по моста.

— „Азъ съмъ старъ и готовъ да се представа предъ лицето на Господа. Ти трѣбва да живѣешъ, за да спасишъ душата си“, обърна се той къмъ младежа, принуждавайки го да заеме неговото мѣсто и се върна въ потъващия параходъ.

Това сжщото стана и на лодката, въ която бѣха женитѣ и дѣцата. Монахинитѣ като видѣха на палубата трима мже,

решително настояваха да ги върнатъ обратно. Тѣ се върнаха на потъващия параходъ и заставиха изостаналитѣ да заематъ тѣхнитѣ мѣста въ лодката.

— „Вие имате семейства, тѣ ви чакатъ. Насъ никой не чака, освенъ Господъ, при Когото отиваме“, кротко каза една отъ монахинитѣ.

Тѣ паднаха на колѣне до престарѣлия епископъ. Издигнали очи къмъ небето, молейки се и предавайки душата си въ ржцетѣ на Твореца, и четирмата се готвѣха за смъртта съ пълно спокойствие, съ знание, че изпълняватъ заповѣдта на Христа за любовъ къмъ ближния.

Параходчето трепна за последенъ пжтъ, наклони се още повече и бързо полетѣ къмъ дъното.

Отъ лодкитѣ се чуха отчаяни викове.

Налетѣлата вълна залѣ чернитѣ, скромно молещи се фигури. Тѣ изчезнаха въ тъмната и хладна дълбочина на морето. . . Следъ нѣколко минути, въ бледната свѣтлина на зараждащото се утро, седщитѣ въ лодката видѣха стареца епископъ да се показва до поясъ надъ вълнитѣ: съ две ржце той за последенъ пжтъ ги благослови.

Когато настжпи деньтъ, океанътъ утихна и слънцето изгрѣ.

Спасилитѣ се хора съ благосвѣтние гледаха на озарената отъ лжчитѣ на дневното свѣтило утихнала морска поврхнина, на дъното на която се

покоеха светитѣ останки на четири души, озарени вече отъ яркитѣ лъчи на по-гольмото Свѣтило — Христа Спасителя,

Който прие душитѣ имъ въ Свѣто селение за вѣченъ животъ.

Преведе:

Свещ. Василий Г. Липчевъ.

Не прѣстѣпвай обещанията си

Край пустинния брѣгъ на многоводния Нилъ живѣлъ нѣкога отшелникъ, постриженникъ на знаменитата обителъ на св. Пахомия — Тавенски.

Като горѣлъ отъ любовъ къмъ Господа и за уединени подвизи и молитви, съ благословението на игумена, той оставилъ своя манастиръ и избралъ пустиножителството още отъ първия день на иночеството си.

Само днитѣ на четиридесетница, споредъ правилата на устава и обичая на манастиря, той прекарвалъ въ обителта, като очиствалъ себе си съ таинствата покаяние и св. причащение и участвувалъ въ общитѣ братски молитвословия. Строгъ билъ живота на подвижника; нощта посвещавалъ на молитва, деньтъ — на трудъ, като преписвалъ свещенитѣ и Богослужбени книги.

Два пѣти въ годината занасялъ той труда си въ Александрия, дето го продавалъ на християнитѣ, и златото, което получавалъ отъ продажбата, раздѣлялъ на три части; първата часть употрѣбявалъ за украсяване на своята обителъ, втората за снабдяване беднитѣ храмове съ св. съсѣди и принадлежности, останалата часть пѣкъ раздавалъ на

беднитѣ, безъ да остави за себе си нито пара.

Напраздно врагътъ на човѣчеството — дяволътъ се старалъ да спжне благочестивия животъ на инока, ту съ помисли грѣховни за напуснатия свѣтъ, ту съ желаня за слава и властъ, ту съ жажда за земни богатства, — подвижникътъ съ молитва и усиленъ трудъ побеждавалъ изкушенията.

Годинитѣ една следъ друга преминавали, но инокътъ не измѣнилъ на себе си и на своя трудъ, той помнилъ обещанията монашески и не ги прѣстѣпвалъ. Радвалъ се, че може съ своя трудъ да послужи на огнетенитѣ отъ нужда и недѣзи, че може благолъпно да украси св. храмове.

Веднажъ, въ днитѣ на Великия постъ, Александрийскиятъ епископъ посетилъ Тавенската обителъ и, като узналъ за живота и подвизитѣ на отшелника, за неговитѣ трудове, похвалилъ предъ всички инока, като посочилъ на братята негова животъ за образецъ въ монашеския животъ, а самия инокъ възвелъ въ иеромонашески чинъ.

Упоенъ отъ похвалитѣ, възгордѣлъ се смирениятъ до тогава подвижникъ, възликувалъ, като допустналъ въ душата си

тщеславието — началото на всъки грѣхъ.

Не съ смирение, а съ гордостъ приелъ той свещения санъ; съ пренебрежение започналъ да се отнася къмъ братята, и като посещавалъ сега обителта, за да извършва божественитѣ служби, всѣки празникъ прощавалъ мнозина за тѣхнитѣ слабости, безъ да обръща внимание на внушенията отъ страна на игумена: да се грижи повече за чистотата на собственото си сърдце, отколкото за грѣховнитѣ недостатъци на другитѣ.

Милостивий Богъ, като желяелъ да спаси инока отъ заблудения, допустналъ на врага, да въведе подвижника въ изкушение.

Богъ позволилъ на врага да всели въ сърдцата на братята, а особено на игумена, неприязнь къмъ инока и чувство на завистъ къмъ неговия трудъ и животъ, възхваленъ отъ самия епископъ.

Като подозирали инока въ сребролюбие и желание да достигне първенстваваще положение средъ александрийското паство; подозирали го въ грѣховенъ животъ, кога посещавалъ столицата на Египетъ; не вѣрвалъ игуменътъ, че всичкото злато, що съ труда си печелѣлъ подвижникътъ употребявалъ за благотворителностъ.

„— Нашиятъ пустиножителъ крие злато отъ жажда за обогатяване, за цели, намъ неизвестни, или харчи голѣма частъ отъ него за нѣщо грѣховно, харчи, като скрива отъ насъ своитѣ дѣла, пренебрѣг-

ва добрата слава на нашата обителъ, — казвалъ игуменътъ на монастирскитѣ старци, като ги събралъ единъ празникъ на трапеза въ своята килия. — Защо му е да посещава Александрия и дълго да остава въ града, който е пълень съ шумъ и съблъзнь житейска? Бѣга отъ монастирския животъ и като се прикрива съ пустинята, посещава свѣта.“

Кой знае два пжти ли само той се потапя въ грѣховното море на градския животъ? Гордостята го е завладѣла; за какво мечтае, къмъ какво се стреми, тайна е за насъ!

— Разпитай го, съвести и спаси го отъ пжтя на огъня, — съветвали старцитѣ игумена — земи го отъ пустинята и го посели въ обителта; нека живѣе съ насъ, предъ нашитѣ очи. Дай му скрито послушание, та да не се превъзнася, ами да се смири.

По думитѣ на братята постжпилъ и игуменътъ, и възложилъ на инока обязаността келиаркъ, като го тайно наблюдавалъ.

Животътъ въ обителта не билъ по сърдцето на пустиника. Скърбѣлъ той за своята пустиня. Горестъ и униние го налѣгнало, но той пакъ не смирилъ горделивото си сърдце. А врагътъ още повече разпалялъ сърдцето на игумена, макаръ той и да не забележалъ въ инока нищо, съ което да нарушава живота и устава монашески.

— Хитруващъ ти предъ насъ, — казвалъ игуменътъ на подвижника, — дай въ обителта златото, което си натрупалъ,

или го изхвърли вънъ, защото ще те погуби. Помни обещанията си на постригването: девственостъ, отричане отъ своята воля и безкористие!

— Чистъ и неоскверненъ съмъ азъ тѣломъ; покоренъ на тебъ, оставихъ пустинята и нѣма въ мене злато, каквото ти ми искашь; далечъ съмъ азъ и отъ грѣховни дѣла презъ днитѣ кога посещавамъ Александрия.

Но по прежнему игуменътъ не вѣрвалъ на инока и съ презрение гледалъ на него, като му налагалъ се по-тежко и по-тежко послушание.

— Смири, смири гордостъта си! — казалъ той на подвижника, — не се превъзнасяй отъ похвалитѣ на епископа.

— Азъ съмъ ги заслужилъ! — отговорялъ подвижникътъ и като замълчавалъ, безропотно носѣлъ товара на новото послушание.

Винаги занятъ съ монастырскитѣ работи, инокътъ едва намиралъ време за любимия си трудъ, затова пѣкъ му се предалъ съ още по голѣма любовъ и ревностъ.

Забелезалъ това игуменътъ и запретилъ на инока да преписва повече книги.

— Не напушай обителта, престани да посещавашъ града, остави работата! Не сж ни нуждни твоитѣ пожертвования! Изпълнявай само послушанието и това ти е достатъчно да си възвърнешъ моята любовъ и оная на братята!

Възропталъ тогава подвижникътъ и не послушалъ, не изпълнилъ волята на духовния си началникъ. Нощемъ, кога

всичко въ обителта се предавало на сънъ, той продължавалъ своя трудъ, като се надѣвалъ, че съ кога и да е, се ще сполучи да го изпрати въ Александрия.

Веднажъ посрѣдъ нощъ, нѣкой почукалъ на вратата на килията на инока. Последниятъ, особено разтревоженъ презъ тая нощъ отъ обидата отъ игумена, като бързалъ съ преписването, пусналъ гостенина, безъ да обърне внимание на това, че той не произнесълъ обичайната въ монастырския животъ молитва, която се казвала преди влизането.

— Отде си, брате, и защо тъй късно ме посещавате? — попиталъ инокътъ влѣзлия непознатъ, мирянинъ по облѣкло, и бързо взелъ да прикрива своя трудъ

— Азъ съмъ отъ Александрия, ласкаво отвърналъ непознатия, — дойдохъ тайно при тебъ, защото зная, че сега ти е запретенъ твоя благочестивъ трудъ; зная сжщо, че ти не пазишь запрещението, и въ слава Божия продължавашъ да работишь; та за тоя ти трудъ и азъ те посетихъ.

Недовѣрчиво и боязливо инокътъ погледналъ на пришлеца и на богатата му дреха и мълкомъ си навелъ главата, безъ да влиза въ разговоръ съ него.

— Не се страхувай отъ мене, азъ не съмъ предателъ, а твой приятелъ, — продължилъ съ усмивка непознатиятъ, като се приближилъ къмъ инока и сложилъ ржката си на рамото му. — Азъ ти желая доброто.

Зная светия ти животъ, зная и обидитѣ, които понесе въ обителѣта, и дойдохъ да те предупредя. . . Игуменътъ иска да те изгони изъ манастиря!..

— Мене?—очудилъ се иннокътъ, — мене да изгонятъ изъ обителѣта, за която азъ съмъ направилъ толкова много добро, за която посвещавамъ цѣлия си животъ.

— Отче, хората забравятъ благодеянията! Помисли за себе си, до като има още време. Де ще идешъ ти, вече остарѣлъ, кой ще те успокои, кой ще прибере тебе, изгонения съ позоръ отъ обителѣта иннокъ?

— Но кой си ти и отъ де знаешъ намѣренията на моя игуменъ?

Не ме питай, кой съмъ азъ. Азъ зная, много добре зная, игумена. Послушай и приеми съвета ми: пази златото, което печелишъ. Не го прѣскай по пожертвувания. Обителѣта е богата и безъ твоята помощъ; беднитѣ ще намѣрятъ хлѣбъ и безъ твоите средства. Само златото ще ти даде спокойствие, следъ като те изгонятъ изъ обителѣта; само съ помощта на златото ти не ще бждешъ отхвърленъ отъ хората въ днитѣ на старостта си и нѣма да се нуждаешъ отъ най-необходимото въ живота.

— Азъ нѣмамъ злато и не мога да занеса даже готовия си трудъ въ Александрия, защото не смѣя да се отдѣля отъ обителѣта, а кого да моля въ случая за помощъ и азъ вече не зная.

— И това ми е известно; затова съмъ и дошълъ при

тебе. На ти злато, земи и пази го, нека то бжде заплата за твоя трудъ, който ти вече си свършилъ и който сега ще взема; пъкъ ти продължавай да се трудишъ. Много църкви и християнски семейства се нуждаятъ отъ твоята работа. Азъ ще те спохождамъ и, освенъ заплатата за труда [ти, ще съумѣя да те награда за това свето дѣло, което обичашъ повече, отколкото не-нужнитѣ понѣкога и неправилни манастирски устави.

И гостенинътъ подалъ на инока голѣма напълнена съ злато кесия. Съблазнилъ се монахътъ и подъ влиянието на страннитѣ речи на непознатия, зель златото.

А дошлиятъ встѣпилъ въ беседа съ подвижника; порицалъ строгостта на монашеския животъ и възбудилъ въ душата му недоволство и злоба къмъ игумена; убеждавалъ го да следва неговитѣ съвети, да продължава тайно да работи и добре да пази златото отъ своя трудъ.

— Помисли и за своя животъ, помисли за себе си; мнозина сж се спасили и въ свѣта, като сж работили Господу, и въ свѣта твоята работа ще бжде угодна Богу!

Отишълъ си непознатиятъ и словата му не минали безследни за инока. Недоволство отъ затворения монашески животъ, съмнения въ неговата чистота, неволно вълнували сърдцето и душата на подвижника.

Никога подвижникътъ не преписвалъ тѣй много книги, никога той не бивалъ тѣй ще-

дро наградяванъ за своя трудъ както сега, следъ като го посети непознатия, който се почете и по-често, започналъ да го спохожда и да му поръчва нови и нови работи. И инокътъ се трудилъ безъ да жали силитъ си, като пренебрѣгвалъ дори и молитвата въ килията си и подъ предлогъ на измислена болестъ, пропусалъ църковната служба.

Нищо не казвалъ игуменътъ както и братята на подвижника; тѣ като да не забелезвали неговото нерадение къмъ храма и му давали все по-леки послушания. Изглеждаше, че тѣ чакали да видатъ доде ще отиде той, предоставенъ самъ на себе си. Инокътъ пѣкъ питаелъ къмъ тѣхъ затаена злоба, като къмъ тайни свои врагове, които искатъ да го изгонятъ изъ обителта.

Много злато натрупалъ подвижникътъ и се радвалъ, че то принадлежи нему и само нему одному.

Осигуренъ съмъ азъ сега съ своето злато и съмъ воленъ да върша каквото искамъ; не се боя отъ скарване съ братята и игумена, — мислилъ си инокътъ, като пресмѣталъ нощемъ богатството си и се радвалъ на блѣсъка на златото.

Но... заболѣлъ подвижникътъ... Отслабналъ тѣломъ и не можалъ дори да става отъ леглото си. И не къмъ Бога се обръщалъ той; отблѣсналъ отъ себе си грижитъ на братята и заповѣдалъ да го закаратъ въ Александрия при знаменития лѣкаръ —

мохамеданинъ, къмъ когото го съветвалъ да се обърне непознатиятъ, който тѣй много го уговаряше да се грижи да умножи богатството си, кога го бѣ посетилъ въ първитѣ дни на болестята му, като му даде значителна сума пари.

— Прибави го къмъ това, което имашъ и то ще бжде достатъчно, за да започнешъ новъ животъ следъ оздравяването си, което ще получишъ само въ Александрия. Азъ и тамъ мѣма да те оставя, само бързай да напустнешъ обителта, ако искашъ още да живѣешъ! — казвалъ непознатиятъ, и подвижникътъ му се подчинявалъ.

Напраздно игуменътъ молилъ инока да не напуска манастиря, а да се надѣва на Господа и на Неговата благодатна помощъ; напраздно го молили за сжщото и братята, тѣ съ сълзи го молили да имъ прости и забрави всички волнии неволнии обиди и огорчения.

Озлобилъ се инокътъ противъ братята, не чулъ думитѣ имъ, не чулъ и молбитѣ имъ за прошка. Душата му горѣла за свѣта, жадувала да получи изцѣление съ помощта на златото, а не съ молитва; подвижникътъ копнѣлъ да напустне обителта и да заживѣе новъ животъ въ шумната египѣтска столица.

Неприклоненъ останалъ той въ желанието си и го последвалъ.

При все това болестята не оставила монаха, макаръ той и дълго време да седѣлъ въ домътъ на Александрийския медикъ. Искуството на лѣкаръ

не върнало силитѣ на инока, не го изцѣрило. И сега не се обърналъ монехътъ къмъ Господа. Неговото сърдце пламтѣло не отъ любовъ къмъ Бога, но отъ плътска страсть къмъ дъщерята на лѣкаря, млада хубавица, която се грижела за болника, когато отсѣтствувалъ баща ѝ.

Монахътъ не жалилъ ни злато ни подарѣци за момичето, и то съ радостъ ги приемало. Нейното сърдце отговаряло на неговата любовъ и тя била готова даже да избѣга съ него отъ дома на баща си.

Напусто, обаче, чакали и той и тя края на болестята, която не оставила монаха: отслабвало го понѣкога, но после пакъ се усилвала съ по-голѣма жестокостъ.

Положението на инока ставало все по-опасно и по-опасно и лѣкарътъ дори му предсказалъ деня на смъртята.

— Не ще разбера азъ твоята болестъ, не ми се поддава тя, пѣкъ и днитѣ ти сж преброени. Има само една надежда: да отидешъ при лѣкаря на Дамаския калифъ; той е прочутъ и нѣма между насъ по знания равенъ нему. Ти имашъ достатъчно злато; по-скоро трѣгвай за Дамаскъ.

— Азъ съмъ готовъ на всичко, само да мога да оздравѣя.

— Но азъ не съмъ ти казалъ още най-главното, — ти си християнинъ, а той не цѣри гуаури.

— Значи и тая единствена надежда изчезва? — болезнено извикалъ инокътъ.

— Не съмемъ . . . приеми мохамеданството и тогава и животътъ и смъртята сж въ твоя власть. . . Тогава азъ съмъ ще те откарамъ при него.

— Да измѣня на моя Господъ! — ужасилъ се инокътъ и изведнѣжъ изблизнало въ душата му чувство на любовъ къмъ Предвѣчния Изкупителъ, но . . . , но тъй скоро и угаснало подъ страстнитѣ погледи на младото момиче, което стоело при постелката на инока и слушало разговора съ баща му.

— Избирай, което щешъ: или вѣрностъ къмъ твоя Христосъ и смъртъ, или мохамеданство и бързо оздравяване, а заедно съ това и почести при двора на халифа, дето ти можешъ да достигнешъ положение, каквото трудно постигатъ дори правовѣрнитѣ.

— Азъ . . . азъ съмъ съгласенъ! — повече изпѣшкалъ, отколкото казалъ инокътъ. Жаждата за животъ съ любимата дѣввойка го заставила да забрави и обети и вѣра.

— Усмихналъ се лѣкарътъ и заповѣдалъ на дъщеря си да приготи всичко необходимо за пътъ.

Още едничка нощъ оставало на инокътъ да прекара въ Александрия и следъ туй на далеченъ пътъ къмъ таинствения лѣкаръ на дамския халивъ, но . . . но тежка била тая нощъ!

Тѣлото на монаха се покорило съ рани и болкитѣ били непоносими: силенъ огънь горѣлъ вътрешността му, жаждата го мжчала, съ болнитѣ си гърди не могълъ свободно

да отдъхва, сърдцето трептѣло, мислитѣ се бъркали и чувство на смъртна скръбъ пълнѣло душата му . . .

Господи, кога ще се свършатъ моитѣ мъчения! — извикалъ инокътъ, — облекчение не ми давашъ, а усилвашъ страданията ми! Отче всеблагий помилвай ме!

— Късно, късно, отче си спомняшъ ти за Бога, — нѣкой съ злорадство и дивъ смѣхъ отговорилъ на инока.

Хвърлилъ погледъ изъ стаята и ужасъ обзелъ болния мъченикъ: той видѣлъ на леглото при нозетѣ си злобния и мраченъ духъ на тъмнината!

— Късно е, отче! Ти си вече мой! Ти забрави обещаията, които даде Богу при подстригването си. Гордостъта и тщеславието те накараха да презрешъ послушанието. Сребролюбието и плътската страсть те погубиха. Единъ грѣхъ ражда другъ! Ти си мой; за тебе нѣма прощение въ Бога, къмъ Когото ти престана да се обръщашъ още въ обителта, когато работѣше тайно отъ игумена и работѣше за злато! Азъ бѣхъ, който те посещавахъ и заставахъ да се трудишъ за грѣха; ти наруши клетвата си и ми се отдаде, не ще можешъ вече пренесе изкушението! Азъ вдъгнахъ временно любовъ въ сърцето на девойката, та да те доведе до пълно падание, да се отречешъ отъ вѣрата си въ Христа, отъ самаго Бога! Остави надеждата. Любимата девойка отъ тая нощъ ще те презира. Не ще видишъ и Дамаскъ! Азъ

чакамъ твоята смъртъ и тя настава!

Изтрѣпналъ инокътъ. . . горчиво и искрено заридалъ и отъ дълбочината на душата си извикалъ къмъ Бога:

— Господи! Окаянъ грѣшникъ съмъ азъ, но не ме оставяй да загина! Дай ми време да се покая!

Неволяно си спомнилъ всичко минало и видѣлъ най-последъ въ каква страшна пропастъ се е втурналъ.

Смъртъта, жестоката смъртъ на грѣшника, бждеция сждъ, адтъ, изгубеното блаженство — всичко му се представило необикновено ясно и точно.

— Отче на вѣковетѣ! Господъ и Богъ мой! — шепнѣли пламналитѣ устни на инока, — не ме оставяй, не ме оставяй да умра безъ покаяние! Заради молитвитѣ на преподобнаго отца нашего Пахомия, помилвай и спаси ме! . . .

Внезапна свѣтлина, божествена, небесна заря освѣтила стаята . . . Божественъ старецъ [въ монашеска одежда застаналъ предъ страдалеца, и инокътъ позналъ св. Пахомия, първоначалника на своята обителъ.

Старецътъ се приближилъ до леглото на инока, благословилъ го и грозно изгледалъ духътъ на тъмнината.

— Остави го, Господъ го прости! Въ моята обителъ той прие ангелски образъ и не си ти, който ще го лишишъ отъ тоя свѣтълъ и чистъ образъ. Азъ молихъ за него Небесния Творецъ.

Заръмжалъ врагътъ и из-

чезналъ, повинувайки се на волята на великия мъжъ.

— Стани, сине мой, — обърнахъ се Божиятъ угодникъ къмъ инока, — ти искрено повика Господа, и Той ти повръща живота! Ти разбра своитѣ заблуждения, разбра колко е опасно да се нарушатъ монашескитѣ обети. Стани, ти си здравъ отъ тѣлесната болестъ и отъ плътскитѣ страсти, които ти навѣя врагътъ. Върни се въ обителта и съ усиленіе подвизи, заглади грѣха си. Ангелъ Божи на сънь предупреди игумена за твоего завръщане и му извести за всичко, що ти се е случило! Чудниятъ старецъ отново

благословилъ инока и станалъ невидимъ.

Още сжщата нощъ инокътъ напусналъ дома на лѣкаря и отишълъ въ обителта, падналъ предъ нозетѣ на игумена и молилъ да го прости.

— Господъ те е простилъ, брате мой въ Христа, та азъ ли недстойниятъ да отида противъ волята Божия! — казалъ игуменътъ, като братски целуналъ подвижника.

Като изповѣдалъ грѣха си предъ братята и се очистилъ съ сзетото причастие, инокътъ за винаги се затворилъ въ тѣсната килия на молитви и тежки подвизи.

ЕСЕНЬ

Полета заглѣхнали . . . полета посърнали . . .
Отдавна вече дигнахме златнитѣ снопове
Цвѣтята сж излека главички извърнали,
Погледатъ и плачатъ надъ своитѣ гробове.

* * *

Въ полетата вѣтрътъ пролисква нечаяно,
Разсипува купища отъ листи катъ макове . . .
Зна чудна, ахъ, приказка той плаче отчаяно,
— За гинеща приказка въвъ хладнитѣ мракове . . .

Отъ руски: Пр. Ив. Г-въ.

ТРОЯНСКИ МОНАСТИРЪ.

Троянският манастир „Успѣние Пресветыя Богородицы“, е основанъ отъ килиоти-пустинници около 1600 год. въ дефилето на р. Черни Осъмъ, 10·5 клм. на югоистокъ отъ Троянъ. Игралъ е завидна роль при възраждането на българския народъ. Тукъ още въ 1765 година е било основано Монашеско училище съ учителъ отъ Сопотъ Никола Върбановъ. Въ тоя манастиръ сж се годвизгвали виднитѣ наши монаси: архиепископъ Иосифъ Соколски, Неофитъ Бозвели, Иларионъ Макариополски, Св. Онуфрий Габровски, О. Спиридонъ Габровски, Схимонахъ Манасия, архиепископъ Серафимъ, известенъ като душеприказчикъ на Мазепа, Гсроя на Полтавския бой, както и епископитѣ: Харитонъ Драговитийски и Максимъ Бранитцка.

Д. Кацевъ-Бурски.

Люб. Бобевски.

ЕСТИРЪ.

Лѣ се виното съ кимри и тимпани,
Пиршеството славно въ пищенъ е разгаръ,
Звекатъ и отгласятъ скъпите стакани, —
Днесъ Асуръ пирува — асирийски царъ.

Тостове похвални за витязи смѣли,
За полята бранни, за слава и честь,
Робитѣ покорни сж чела си свели,
Врагове Асуръ си нѣма мощни днесъ.

Въздухътъ ухае отъ дъхъ на ливани,
Пишна е трапезата — ей че царски пиръ,
Липсваше едничко рай пирътъ да стане —
Красната царица — липсваше Естиръ.

Иде тя . . . Пристѣпя . . . Всичко потъмнява . . .
Златото е блѣдо предъ тозъ ангелъ милъ;—
Тя бѣ на доброто висшата проява;
Самъ демонътъ би се ней покорилъ!

По страни ѝ нежни смѣхъ-чаръ не играе,
Черна тайна мисль ѝ сърце дълбай,
Царъ Асуръ катъ вижда, че тя нѣщо таи,
Сжщи мигъ той иска всичко да узнай.

— Азъ, царице свѣтла, царъ съмъ съ мощъ, всезнаенъ,
Но предъ твойта воля съмъ покоренъ робъ,
Знай, че азъ отъ тебе трогнатъ съмъ, омаянъ,
Подчиненъ ще бжда азъ на тебъ до гробъ.

О, кажи що мислишъ, туй що пожелаешъ,
Царска дума давамъ, твое ще е то;
Царството си цѣло далъ бихъ ти да знаешъ,
Че надъ него ти си слава и злато! . .

Тозъ мигъ на колѣне тя предъ него падна;
Изумено царътъ гледаше това,
А Естиръ съ въздишки отъ душа си страдна
Смѣло съ жестъ отрони горестни слова:

— О, Царю всесилни, крихъ отъ тебе ази,
Опрости сърдечно клетата Естиръ . . .
Днеска ще открия, що въ душа се пази,
Туй, кое отдавна не ми дава миръ.

Азъ царица свѣтла съмъ, царю; предъ мене
Всичко се прекланя съ почитъ и съсъ страхъ,

Днеска се откривамъ смѣло, безъ стѣснене,
Че съ замѣхъ би свѣрналь мене грѣшна въ прахъ.

Клето бѣхъ сираче, гавра на сждбата,
Ходѣхъ въ дрипи, боса, милости проси́хъ,
На свѣтътъ суетенъ не вкусихъ благата,
Днитѣ си азъ детски въ сълзи потопихъ.

Благъ човѣкъ найде се — ангелъ милъ въ сърцето,
Който ме избави отъ тегла безъ край,
Нека съ благодати го дари небето,
Милостивъ човѣкъ бѣ вѣрни Мордохай!

Ти, царю сломявашъ скърбитѣ житейски,
А сърце ти благо тжжнитѣ теши,
Азъ бѣхъ просекиня и отъ родъ юдейски.
Съ менъ каквото искашъ днеска ти реши!

И за Мордохая време е да кажа —
Тукъ да дойда ази, той го нагласи,
Знай, той е човѣка отъ твоята стража
Смѣло що живота ти веднажъ спаси!

Азъ дойдохъ при тебе заложница проста
И полека-лека ти ме възвиси.
Щедростъ най-сърдечна си изливаль доста
Не веднажъ надъ мене, — моя родъ спаси!

О, царю убий ме, дето чрезъ измама
Ази се издигнахъ, царица станахъ,
Вѣрвай господарю, тука подлостъ нѣма,
Само за доброто тоя рискъ избрахъ.

Не дойдохъ за користь; нито отмъщене
Да извършишъ нѣвга не поискахъ азъ,
Отъ душа се радвахъ ти кога въ смирене
Ходилъ си по пѣтя на Господни гласъ!

Днесъ съ потокъ отъ сълзи азъ когато плача,
Правда, милость искамъ за своя народъ,
Що жестоки хора, катъ Аманъ палача,
Го на сѣчъ осждатъ, грабятъ честь. имотъ...

Зло кому сториха клетитѣ юдеи,
А и тѣ сж хора божи на тозъ свѣтъ,
Що за честь и правда съ чисти си идеи,
Неуклонно следватъ Божия завѣтъ!

Давамъ си живота, моя родъ несчастенъ
Отъ рж а ти нека бжде пощаденъ,
Тронътъ ти възвисенъ ще по прекрасенъ
Ще блѣщи катъ слънце въ ясенъ юлски денъ!

На Асура мощний просия челото,
 Че човѣкъ и ангелъ молѣш го съ плачъ:
 — Чуй Естиръ, родѣтъ ти — рожба на теглото,
 Ази ще запазя, . . . Смъртъ на зли палачы!

Та що сж за мене почести и слава
 Щомъ ти оросявашъ съ сълзи моя тронъ?
 Съ радостъ бихъ царувалъ, царице тогава,
 Салъ когато сѣкнатъ плачове и стонъ!

Доведете тука тозъ човѣкъ безгрѣшенъ,
 Доведете тука вѣрни Мордохай,
 Нека всѣки каненъ на пирѣтъ мой днешенъ
 Благодарността ми къмъ него узнай. . .

И Асуръ прегърна съсъ любовь велика
 Кротката еврейка, тихата Естиръ, —
 Въ две сърца горещо щастето заблика,
 Две сърца забиха трепетно — безспирь!

Тихичко бѣ склонилъ въ прегрждката царска
 Дивна си главица тоя ангелъ сжщъ:
 — О, царю, не силомъ, а съ любовь другарска
 Днеска ти предъ менъ си силенъ и могщъ!

Майчино проклятие.

На високия брѣгъ на р. Волга има разположено едно голѣмо и богато село. Чиститѣ и красиви кжщички сж потънали въ овощни и зеленчукови градини. Далечъ се вижда бѣла каменна църква съ сѣнчеста ограда и съ блѣстещъ куполъ. На самия край на селото, при малка могила, стои малка дървена кжщица. Въ тая кжщица живѣе една не твърде стара жена, отдавна извѣстна на цѣлото село и на околнитѣ села. Агатия, така я наричатъ, ходи винаги облѣчена съ скромни черни дрехи и съ черна забрадка на глава. Блѣдното ѣ строго нейно лице и сега е още твърде красиво.

Агатия е винаги сериозна и печална, всичкитѣ ѣ движения — тихи и красиви. Тя малко приказва, и никога не стои безъ работа. Съ собствениѣ си рѣце тя уреди градина и нѣколко лехи задъ кжщата, кждето насади нѣколко овощни дървета. Нѣколко кокошки весело се разхождаха изъ малкия, но чистъ дворъ. Нейната крава е очистена и измита винаги отлично. Цѣлото малко домакинство на Агатия е въ пълненъ порядъкъ. Чистота и редъ се виждатъ навредъ. А между това, тя малко време посвещава на домакинството си. Тя е постоянно заета въ село. Нейната тиха, скромна фигура се мѣрка

ту въ една, ту въ друга селска къща. Тукъ помага въ прибирането, тамъ лѣкува, понататъкъ шие и крои. И всѣкжде Агатия е желана гостенка, всѣки я поздравява и почита. Децата не се боятъ отъ нейното сериозно и строго го лице, тѣ чувствуватъ съ своята дѣтска душа, каква любовъ и колко ласки се криятъ въ сърдцето на тая сурова жена, и я следватъ навсѣкжде. А Агатия имъ отплаща съ гореща обичъ. Тя ги събира у дома си, учи ги, разказва имъ приказки, а често ги и храни и пои.

Децата много обичатъ да ходятъ у Агатини. Насядатъ на пейката до масата, разтворятъ букваритѣ и се вглеждатъ въ спокойното и строго лице на Агатия. А тя тихичко ги поучава.

— Учете се, деца, учете се, — говори тя, полека шавайки, чорапнитѣ игли, — за васъ това е полезно. Учението е свѣтлина, невежеството — тъмнина. Учете се, слушайте родителитѣ си и ги обичайте по-вече отъ всичко.

И изведнажъ тихиятъ гласъ на Агатия спира на тия думи, тя бързишкомъ отвръща лице отъ децата и дълго — дълго седи неподвижна, силно замислена. Като се опомни, тя дълго поглежда на децата и отново почва да ги учи. Като се уморятъ децата, Агатия ги завежда въ градината, учи ги тамъ да чистятъ, да поливатъ, да разсаждатъ, разказва имъ за цвѣтята и тѣхното отглеждане. Едва ли не съ сълзи си отиватъ децата отъ нея.

Дълго стои Агатия на вратнята, дълго гледа следъ децата, тихо въздъхне, върне се въ своя запусгълъ домъ и пакъ почне работата си.

Въ село всички обичатъ Агатия. Майкитѣ ѝ прашатъ по децата брашно, масло, яйца, платно и кокошки. Агатия благодари, вземе малко за себе си, а останалото раздава на беднитѣ. Но незамѣнима е Агатия, когато въ село има болни. Като ангелъ — утешителъ се явява тя съ своето спокойно лице, тихо утешава близкитѣ на болния и горещо се моли съ тѣхъ. Нѣма по-добъръ другаръ и събеседникъ отъ Агатия. Така, спокойна, тя по цѣли дни и нощи стои при болния, ласкаво го утешава и никога не забравя да подаде на време лѣкарството.

На всички въ къщи става по-леко, щомъ дойде при болния Агатия. Много болни се привдигаха благодарение нейнитѣ грижи и старания. Нѣколко пжти дохожда въ село лѣкарътъ отъ ближния градъ. Той се чудѣше на Агатия, викаше я въ града да стане милосердна сестра, като я уговаряше дълго и ѝ обещаваше добра заплата. Цѣлото село се безпокои, да не би Агатия да ги напустне. Но тя поблагодари на доктора, като заяви че никаква заплата не ѝ трѣбва, че тя ходи при болнитѣ по свое желание, че е доволна отъ своя животъ и нижде не отива отъ село. Заминава си докторътъ, а Агатия по прежнему ходѣше по болни. Ако умираха нейни болни, трудно биваше да се намѣри

по-подходящъ отъ нея помагачъ. Тя успѣваше да умие и облѣче покойника, да почете надъ него, за всичко да се разпореди и да утеши всички. Свършатъ ли се всички работи и Агатия тихичко изчезва, избѣгвайки всѣкакви благодарности, отива у дома си. Когато отсъствуваше, тя оставяше у дома си една бедна девойка — сирота, твърде тиха и скромна. Въ село не я обичаха, и я считаха смахната. Само Агатия обичаше бедната и ѝ помагаше, съ каквото можеше. Когато Таня (така наричаха девойката) плачеше, Агатия я утешаваше. Така цѣлия си животъ тая добра жена прекарваше въ грижи за другитѣ. Една нейча любима почивка бѣ — отиването да се помоли въ селската църква. Тихо се спираше тя въ нѣкой жгълъ на църквата и съ гореща молба падаше на колѣне предъ иконитѣ. Тъмнитѣ образи слабо се освѣтяваха отъ свѣщитѣ, облакъ тамяновъ димъ се носѣше изъ църква, тихо звучеше пѣненето на селскитѣ пѣвци. Голѣмитѣ очи на Агатия се напълваха съ сълзи. Тя припадеше ничкомъ и замираше въ страхъ и молба.

Службата свършва. Вече е тъмно. Агатия тихо отива у дома си замислена и безмълвна. Само лицето ѝ е по-свѣтло и по-красиво следъ тази гореща молитва...

* * *

Агатия се е родила въ голѣмъ градъ при река Волга и била единствена дъщеря на състоятеленъ търговецъ. Щастливо било нейното детин-

ство до самата смъртъ на баща ѝ. Нея глезели, обичали учили и кичили. Но ето ч умира бащата на Агатия. Майка ѝ, добра жена, но не дал новидна, наскоро се оженила за младъ търговецъ. На бащата — повторникъ никакъ не се понравила умната, красива и пѣргава Агатия. Като завладѣлъ цѣлото състояние на нейната майка, той се заловилъ да прахосва на лѣво и на дѣсно.

Въ 2 год. той прахосалъ всичко, що можалъ. Но презъ това време, виждайки честитѣ сълзи на майка си и утешавайки я, Агатия станала вече възрастна мома. Тя много преживѣла и пречувствувала. На повторника баща се пощѣло да заграби въ ржцетѣ си всичко, що оставилъ на Агатия въ наследство баща ѝ. И ето наченали се семейни раздори. Бащата се каралъ и заставлявалъ жена си да му предаде наследството на дъщерята. Агатия молѣла майка си да я съжали. Тогава повторникътъ намѣрилъ за Агатия мъжъ — единъ свой приятелъ. Красивата Агатия, която очудвала всички съ своя умъ и красота, категорично отказала на кандидата. Единствена и усамотена въ своето семейство, тя случайно се срещнала и привързала къмъ единъ младъ художникъ. Скромниятъ и честенъ младежъ отъ цѣлата си душа обикналъ умната красавица и заживѣлъ съ мечтата да се ожени за нея. Бащата всичко узналъ.

Тогава се разиграла страшна семейна трагедия. Той из-

мжилъ Агатината мейка, на-
стоявайки, щото момата да се
съгласи да се омжи за него-
вия приятелъ. Бедната жена,
измжчена и болна, повикала
дъщеря си и въ името Христо-
во я молѣла да се съгласи на
тая сватба. Но тя упорито от-
казвала и признала, че си е
избрала другаръ, за когото ще
се омжи.

Майката дълго молѣла Ага-
тия, заплешвала я и като срещ-
нала упоритъ отказъ, подъ
влияние ни болестъта и нрав-
ственитъ терзания, въ умстве-
но полумрачие, проклела дъ-
щеря си и я изгонила.

Агатия, безъ да вземе нѣщо
съ себе си, презъ нощъта на-
пустнала родителския домъ и
следъ недѣля се вѣнчала за
своя избраникъ.

Но отъ това време Агатия
нѣмала нито за минута ду-
шевно спокойствие. Образа
на бедната мейка, съ прокля-
тие на уста, не ѝ давала покой.

Тѣ живѣли съ мжжа си
какъ да е, като изкарвали кри-
во лѣво прехраната си. Кога-
то майка ѝ смъртно заболѣла,
Агатия скришомъ отишла при
нея и дълго я молѣла за прсш-
ка. Отслабнала, бледна, май-
ка ѝ отвърнала отъ нея свсе-
то измжчено отъ предсмърт-
ни мжки лице. И сега Агатия
не може безъ ужасъ да си
спомни тая стая, тъмна, цѣла
напоена съ миризма отъ лѣ-
карства и бледното, изтсщено
лице на болната. Когато май-
ката отвърнала отъ нея очи,
дъщерята се отчаяла. Непом-
нейки себе си, Агатия избѣ-
гела на улицата. Първата ѝ
мисль била смъртъта. Но тя

веднага си спомнила за мжжа,
за детето си и, убита отъ
скръбъ, тихо тръгнала къмъ
кжщи. Обаче животътъ ѝ билъ
нешастенъ. Майчиното прок-
лятие легнало като тежъкъ
товаръ на нея. Скоро умрѣлъ
мжжътъ, следъ това—двата ѝ
сина, разтурило се и семей-
ство и домакинство. Отъ кра-
савица Агатия останала само
една сѣнка. Но тя се покори-
ла на Божията воля; събрала
малко пари, отправила се къмъ
едно село при Волга, кждето
живѣло едно познато ней се-
мейство и цѣлия си животъ
посветила за другитѣ. Като си
купила една кжщурка и си
уредила гредина, Агатия ста-
нала благдетелка за цѣлото
село. Но даже и такъвъ жи-
вотъ не успокоявалъ Агатия.
Миналото я терзало. Майчи-
ното проклятие навсѣкжде я
преследвало. „И съ нищо, съ
нищо не ще можа да го пре-
махна!“—се измжчвала нещаст-
ната. Когато тоя споменъ я
измжчвалъ, тя падала предъ
иконата и неудържимо ридала.

Скръбъта я измжчвала: на-
всѣкжде ѝ се явяваво блед-
ното отвърщаще се майчино
лице. И Агатия се топѣла ка-
то свѣщъ. Нейното прекрасно
строга лице и тънки ржце
станали съвсемъ прозрачни.
Очитѣ ѝ гледали още по-пе-
чално и строго. На работа тя
се занимавала още по-сериоз-
но отъ преди, по-вече галѣла
децата и още по-усърдно по-
сещевала болнитѣ...

Настана тъмна и облачна
есень. Сивитѣ облаци се от-
режаваха въ мътнитѣ вълни
на Волга. Презъ една тъмна

и дъждовита нощъ страшенъ пожаръ разтревожи цѣлото село. Свѣтлината отъ пожара се разнасяше далечъ. Горѣше кжщичката на Агатия. Цѣлото село се спушна да спасява общата любимка.

Виковетѣ на децата, плачоветѣ на женитѣ, трѣска отъ огъня — всичко се сливаше въ единъ екотъ. Всички се спушнаха къмъ кжщата. На вратнята стоеше, озарена отъ пламъка, цѣла бледна Агатия съ икона въ ржце. Лицето ѝ бѣше ясно и спокойно. Тя не

позволи никому да изнесе нѣща изъ горящия домъ.

„Не трѣбва, нека гори. Богъ далъ — Бегъ взель! — говорѣше тя. — Такава е волята Божия. Това е мое изкупление“. Цѣла бледна, тя стоеше предъ поразенитѣ селени, а на заранята, когато всички въ село се успокоиха, Агатия, незабелезана отъ никого, хвана пжтя изъ вѣнъ село и никой вече не я видѣ въ тая околностъ. . .

Превель Свещ. *Цв. Христовъ.*

Маринъ Христовъ.

Н е б е

(Стихопроза).

Небето е синьо, необятно, безкрайно дълбоко и чисто, чисто нито една огрѣна отъ слънчевъ лжчъ водна капка. Наоколо сж тъмно-зеленитѣ гори, златнитѣ поля на узрѣлитѣ жита, пропъстрени съ кърваво червени ружи и зелени шумещи круши, а на далеко начупенитѣ линии на синитѣ планини. И подъ тъмно-зеленитѣ платна на горитѣ, и въ златнитѣ поля, и между диплитѣ на далечно-синитѣ планини, и на всѣкжде, и на всѣкжде пълплатъ като червейчета по цѣлия Божи свѣтъ изморенитѣ отъ трудъ брата, Твоитѣ чада, мой Господи!

Душата ми е малка свѣтлобѣла перепудка съ крилца, пропъстрени отъ розови петна. Тя е пияна отъ радостъ. И лудо скача отъ цвѣтъ на цвѣтъ,

кжпи се въ златнитѣ капки на пѣнливия буенъ потокъ, шура се изъ бездѣннитѣ, пусти лѣсове, а като се измори, тя лѣга въ нѣкой цвѣтъ, слуша пѣснитѣ на птичкитѣ, брѣмченieto на мухитѣ, шумолението на крушитѣ и си спомва и вижда, като на сънъ презъ мъглитѣ на много вече дни черната лента на нѣкога изминатия пжтъ, по който самотно и печално се движи плачещъ и въ черно облеченъ призракъ. Да-да! Това е нейния миналъ образъ. О!... тя тогава не те познаваше, Господи, и се впусна да търси свѣтлина въ тъмни безни. И видѣ далеко и много дълбоко срѣдъ мрака свѣтлина, но то бѣше буенъ адски огънь, който опърли крилата ѝ. Напаконъ тя препълзѣ до другъ, но той

изгори пипалцата ѝ. И тогава... О, тя трѣбваше да пълзи и да се блѣска въ твърдини. А нѣчия космата и кокалеста ржка изкубна изъ гърдитѣ ѝ мѣничкото, топло сърдице, стисна го до примиране и алена кръвъ потече между студени тѣ прѣсти на чуждата ржка. Напаконѣ тя го разкъса и разхвърли по земята. И прашнитѣ кървави парченца се подмѣтаха и гърчеха изъ пепелѣта, като току що откъсната отъ живѣ гущерѣ опашка... Но тя Те позна Господи, и Ти събра пакъ сърдцето ѝ и я пренесе въ сиянията на чуднитѣ Си страни и даде ѝ водича и храна. Крилцата и пипалцата ѝ пакъ израстнаха и тя се радва и хвърчи, хвърчи, хвърчи... И щомъ си почине тя лудо литва изъ вълнитѣ на топлия въздухъ, къпе се въ златнитѣ потоци на слънцето и лети, лети къмъ небето, защото тя е влюбена въ твоитѣ лудо-сини и необятни небеса о, Господи, Боже мой! Нѣкога ти, Владико Господи, си слѣзълъ отъ небето, за да станешъ идеалъ на хората. То било зноенъ лѣтенъ день, когато бѣлитѣ пожари сж слѣзли отъ небето и притиснали до огненитѣ си гърди черната майчиця-земя. Когато слънцето плете бѣли парѣщи мрежи по златнитѣ странища, когато отъ прахъ сж посивѣли зелени гори, маранѣ и мързелъ тежатъ, като съвестъ надъ нашата кърмачка-земя. Тогава си слѣзълъ ти, и изнуренъ и изжаднѣлъ си поискалъ студена вода отъ говедаря, но той ти е посочилъ кладенеца;

обърналъ си се къмъ овчаря, а той се затекълъ къмъ кладенеца и съ почернѣла кратунка ти е донесълъ бистра водича. И тогава ти си проклѣлъ говедаря, а благословилъ овчаря съ мирни, тихи овчици и съ проста свирчова свирка. И днесъ, когато овцитѣ се западнатъ подъ круша или джбъ, азъ обичамъ да легна подъ сѣнката съ очи къмъ небето, да свиря прости старовремски пѣсни на моята свирка, да слушамъ изъ дълбокия лесъ пѣсенѣта на кукувицата, или на пждпждъка изъ подпаленитѣ странища, да слушамъ брѣмчението на пчелитѣ, като хвърчатъ по цѣтоветѣ на бѣлия, червения и синия звездѣлъ, да гледамъ какъ хвърчатъ надъ житнитѣ кръсци ята отъ бѣли и сини гължби и да гледамъ, да гледамъ Твоитѣ кремави небеса о, Господи, Господи!

Вечеръ, когато срамежливо замигатъ сребърнитѣ звездички и пълната луна, като хубавица изкочи надъ горитѣ, разтърси хубава главичка и бухкавитѣ ѝ сребърно пепеляви и студени коси легнатъ по топлитѣ рамене на земята, азъ обичамъ, подпрѣнъ на подкования си кривакъ, да свира. Да свира — едни отъ овцетѣ ми да лежатъ като бѣли или черни камъни, а други като мухи да пълзятъ по изплетената низъ страницата лунна, сребриста паяжина. Рунтавитѣ кучета клекнали да пазятъ стадото, а азъ да свиря, да свиря и да се дивя на синята пропастъ, въ която Ние и цѣлата земѣ тънемъ. Зная,

Господи, че Ти помагашъ на тѣзъ, които Те обичатъ и почитатъ, защото тѣ ще почитатъ и чадата Ти. И днесъ азъ си спомвамъ почитѣта на дѣдитѣ овчари къмъ Тебе и ги благославямъ и свиря тихо, старевременни, тѣжни пѣсни съ моята свирчова свирка, на Тебе, Татко мой!

Есенъта дойде. И Ти, Господи, като щедъръ съячъ всѣка вечеръ излизашъ да съешъ по тъмното поле на небето бисеро бѣли и голѣми зърна. О, твойтѣ вѣчни звезди! Презъ лѣтото тѣ бѣха редко-редко, а сега? — Едри-едри и една до друга. Пълноликиятъ месечко изплува бавно и величествено надъ тъмнитѣ стени на горитѣ и застава мъдро, спокойно. Изъ селото пламватъ седѣнкитѣ, накладени съ паздеръ и огненитѣ имъ стълбове промушватъ меката плътъ на мрака и се забиватъ високо въ небето. Разнасятъ се пѣснитѣ и свирнитѣ на момитѣ и ергенитѣ, а отъ нейде проплаква меденъ кавалъ тъжна, старинна пѣсенъ. И тогава, Господи, азъ Те виждамъ, азъ Те приветствувамъ срѣдъ бистробѣлитѣ, едри звезди и млѣчния пѣтъ. Ти безмълвно ми сочишъ:

— Виждашъ ли? Азъ съмъ Сий!“

Напаконъ Ти давашъ, Гос-

поди, знакъ да слушамъ. И азъ чувамъ пѣсенъта на нощнитѣ птици, които хвърчатъ свободно изъ тъмнината безъ да се блѣскатъ въ твърдини, търсятъ и намиратъ храна, защото си имъ далъ очи по силни отъ мрака. Ти давашъ знакъ и зашумолява изъ чернитѣ листа тихъ прохладенъ вѣтъръ и застичва се едва чута роса отъ листата къмъ коренитѣ, защото кукурузитѣ бѣха повѣхнали отъ дневната горещина, а нужна бѣше влага и хладъ, за да се налѣятъ златнитѣ и сребърни зърна и казвашъ ми Ти:

— „Чувашъ ли? Азъ съмъ Сий!“

... И почувствувахъ великата тайна, която лежи въ сътворението на свѣта и видѣхъ и чудната хармония въ Твоя миръ и съ наведена глава и съ ржка на сърдцето казахъ:

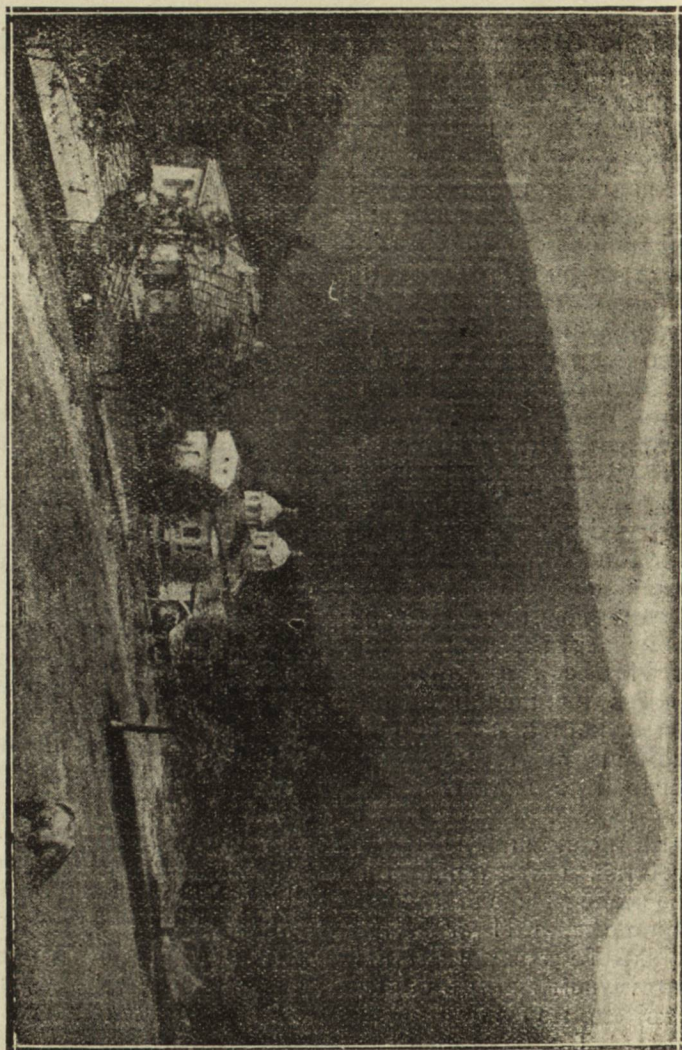
— „Господъ мой и Богъ мой! Ти си Богъ на моитѣ отци и мой Богъ. Ти си наистина Сий!“

И огнено-синитѣ кржгове на очитѣ ми се разширяваха, както се разширяватъ кржговетѣ върху вода, образувани отъ хвърлени камъни и искре-ха като сини звезди и проглеждаха вселената и виждаха нейния Творецъ!

Библия въ картини

съ цвѣтенъ печатъ — 142 картини, издание на Бѣлия Кръстъ, излѣзе отъ печатъ. Изписва се отъ редакцията на ХРИСТИЯНКА.

Скитъ: ЗЕЛЕНИКОВЕЦЪ при Троянския манастиръ.

Този скитъ се намира севѣрно отъ върховетъ: Купень, Амбалица, Фердинандовъ връхъ, Дюсъ-Чалъ. Основанъ още презъ времето на българскитъ царства. Тукъ е най-красивата частъ на гордия Балканъ. Всѣки българинъ трѣбва да отиде на Зелениковецъ, за да почувства своята сила на такъвъ. Тоя скитъ е игралъ важна роль въ предъ освободителната епоха. Всички революционери сж намирали подслонъ и подкрепа отъ манастиръ. Панайотъ Хитовъ, Левски-Дяконъ Игнатий, О. Матей Преображенски и др. При скита е построена презъ 1914 г. красива църква съ иждивението на Високопреосвещения Пловдивски митрополитъ Максима и манастиря презъ времето на спешния игуменъ на Троянския манастиръ архим. Климентъ.

Д. Кацевъ-Бурски.

Пролѣтна молитва.

(Изъ творенията на св. Ефрема Сирина).

Благий чело̀вѣколюбче Боже! Ако на тревитѣ, на цвѣтята, на всичкитѣ растения Ти на време и изобилно изливашъ благодатѣта си, то що остава да изпѣлнешъ мѣлбата на твоя рабъ, който ти се моли отъ все сърдце. Ето времето се прояснява и птицитѣ сладкогласно възпѣватъ славата на великата Ти премждрость. Ето цѣлата земя се облича въ риза, изпѣстрена съ цвѣта, изгъкана безъ чело̀вѣчески ржце, — весели се и празнува празникѣтъ. Зарадвай и моето сърдце съ благодатѣта Си, благий чело̀вѣколюбче Господи! Както посятата земя нѣма да даде плодъ, ако не е достатъчно напоена отъ дъждъ, така и сърдцето ми не ще

принесе плодъ на правдата, ако е лишено отъ Твоята благодатъ. Както дъждѣтъ храни растенията, и дърветата се увѣнчаватъ съ разнообразни цвѣтове, така и благодатѣта Ти да просвѣти умѣтъ ми и сърдцето ми, да украси съ цвѣтята на умиление, смирение, любовъ и търпение. Да се приближи молбата ми предъ Тебе, Господи! Подарими Твоего Свето семе; за да мога да ти принеса добри плодове и да ти кажа: Слава на Този, който ми е далъ, че можахъ да Му принеса — и да се поклоня на Отца и Сина и Св. Духа.

гр. Айтосъ.

Преп. Свещ. П. Шехановъ.

А. Н. Круменовъ

Просительная №1

Гос. по-ди по-ди ми-луй Гос. по-ди по-ди ми-луй

10 20

По-дай Гос. по-ди По-дай Гос. по-ди А. ми-луй

Просительная №2

Гос. по-ди По-дай Гос. по-ди А. ми-луй

Сугубая ^{1е} 2е

Гос - по - ди по - ми - луй #8 луй

^{1е}

Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй.

^{2е}

Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй.

^{3е}

Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй.

Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй, Гос.по.ди по.ми.луй.

ЖИТИЯ НА СВЕТИИТЪ. томъ I. за месецъ януерий, струва 100 лв. на хубава хартия и 75 лв. на обикновена, илюстрирано издание на Бѣля Кръсть, излѣзе отъ печатъ и се изписва чрезъ редакцията на **Християнка.**

Старият замък.

(Продължение отъ III кн.).

Слънцето залъзваше. Розови лъчи пълзѣха по високитѣ планински склонове и играеха върху блѣстещия покривъ на стражарската кула на замъка. Навсѣкжде царѣше още по-сладка тишина, отколкото презъ деня.

На кръстопътя, близо до замъка отдавна стоеше въ камененъ иконостасъ иконата на св. Дева Мария и горяща лампада предъ нея. Върху иконата имаше розово копринено перде и вѣнецъ отъ рози. Ниско при основата на иконостаса всѣкога имаше прѣсни рози.

Тукъ веднага дойде графиня Берта. Тя падна на колѣне предъ иконата на Св. Богородица и съ сълзи почна да се моли за бедняцитѣ, осждени на безумна разправа.

Мина се часъ, два, три. Берта не ставаше отъ мѣстото си. Сълзитѣ ѝ се вече свършиха, устата ѝ се затвориха, и само силно смутениятъ ѝ духъ се молѣше съ неизтощима сила.

Между това и въ замъка, и въ околнитѣ колиби се бѣше прѣсналъ вече слухътъ за предстоещитѣ ужаси.

Обезумѣлитѣ отъ страхъ сакати и просеци се втурнаха да търсятъ графинята, за да я помолятъ да се застѣпи за тѣхъ. Тѣ я намѣриха тукъ на кръстопътя.

Единъ следъ други тукъ тѣ се събраха цѣла тълпа. Между тѣхъ имаше старци, деца,

майки, девиси. . . Едни бѣха дошли съ патерици, а други бѣха доспѣлзѣли, — и всички тѣ стенѣха, ридаеха и удряха главитѣ си въ земята.

— Спаси ни, застѣпи се! . . . — молѣха тѣ графинята.

— Ние нѣма кжде да отидемъ, нѣма кжде да се скриемъ. По всички пѣтища сж поставени пазачи. Никой вече не може да излѣзе отъ имението на графа.

— Ние всички ще загинемъ, нѣма никой да бжде пощаденъ! . . . Молете се, кайте се! . . .

— Бедното ми детенце! . . . То е болно, то лежи въ огънь. Нима и него ще го убиятъ.

— Безценна, света! Застѣпи се! . . . Ти ни обичашъ, ти жалишъ нашитѣ деца. Измоли своя жестокъ съпругъ да ни пощади.

Графиня Берта стана срѣдъ тълпата. Прощалнитѣ розови лъчи на залъзващото слънце съ топло отражение озариха нейното палто, и отъ нея съкашъ излизаше сжщата топла и мека свѣтлина.

— Милчки мои! — съ голѣма душевна мъжа каза тя, — азъ сега много повече, отколкото по-рано ви обичамъ и жаля. . . Но сега азъ вѣмамъ нищо, — нито сила, нито прибѣжище, нито даже сълзи. . . Азъ съмъ вече като есенна тревичка, пречупена отъ силата на вѣтъра. Нѣмамъ кжде и кѣмъ кого да отида съ молба за помощъ. Азъ нѣмамъ вече мжжъ, нѣ-

мамъ духовникъ. . . Азъ съмъ вънъ отъ закона, Мене ще ме сждятъ и накажатъ. Сега азъ съмъ само сѣнка отъ спомени за любимата отъ васъ и любеща ви графиня Берта. Какво мога сега да направя за васъ? Азъ мога само заедно съ васъ да загина. . .

Риданията и стенанията се усилиха. Дотърча едно момче и съобщи, че въ замъка точатъ оржжието и оседлаватъ конетъ.

— Спаси ни, спаси! — заридаха нищитъ.

Тъ заобиколиха Берта, паднаха въ нейнитъ крака, целуваха нейнитъ дрехи и даже следитъ отъ нейнитъ нозе.

— Боже мой! — извика графинята отъ велика мъжа и отчаяние, като прострѣ ржце къмъ небето — Боже мой! Научи ме, какво трѣбва да правя. Последното което имамъ — това е моя животъ, — вземи го отъ мене и имъ го дай. Влей моя ненуженъ и прецвѣтъль животъ въ тѣхния животъ и ороси тѣхнитъ засъхващи клонки, та отново да се раззеленѣятъ. . . Нека азъ да умра, а тѣ да живѣятъ! Ти, Който си пролѣлъ Своята кръвь за хората, направи чудо на любовъ и животъ! . . .

И въ своя захласъ тя неочаквано падна на очитъ си, а тукъ, уви, имаше случайно забито въ земята съ остро нагоре ножъ, който, за общъ ужасъ, се заби въ гърдитъ ѝ.

Бликна алена кръвь и се разлѣ на земята, — и въ сжщия мигъ стана онова чудо, което тя изпросваше отъ небето. Върху мѣстото, кждето

паднаха капки отъ нейната гореща кръвь, веднага израстна благоуханенъ цвѣтъ съ блѣстеща алена кървава капка роса въ своето сърдце. Съ тихъ звукъ, приличенъ на отдалечено пѣние, чудесни рози се издигаха, растѣха разрастваха въ красиви храсти, пълнейки вечерния въздухъ съ дивенъ аромат и тиха небесна музика.

— Милички! Скъпи ми! — радостно извика Графинята. Колко съмъ радостна, колко съмъ щастлива, че стана така съ мене! . . . Чута е моята молитва. . . Стана онова чудо, за което азъ не смѣхъ даже да меч ая. . . Сега азъ зная, какво трѣбва да се прави. По-скоро кжсайте отъ небеснитъ рози, бързайте съ тѣхъ въ вашитъ колиби и ги слагайте на праговетъ. . .

Давайте ги и на другитъ, хвърляйте ги и по птя, гдето минаватъ безприютнитъ скиталци. По-скоро, по-скоро, кжсайте цвѣтове! . . . Вече залѣзва слънцето, вече настъпва нощъта. . .

— Госпожо! — разнесоха се наоколо тревожни гласове. — Ти си побледнѣла, ти отслабвашъ. . . Позволи ни да превържемъ твоята рана.

— Не, не, — възрази графинята съ отслабналъ гласъ, — оставете ме! На мене е леко и радостно. . . Нека кръвьта още да тече. . . Нека израстатъ повече рози. . . Бързайте да ги кжсате. . . Бързайте.

Слънцето се скри. Неговитъ последни розови лжчи угаснаха. Лицето на графиня Бер-

та се покри съ смъртна бледност. Нищитъ набързо нажсаха цвѣтове и си разотидоха. Берта остана сама при иконостаса на светата икона съ блещукащата лампада.

Силитъ я напущаха. Тя тихо се отпусна на земята и легна, неподвижна и бледна, средъ израстналитъ розови храсти.

Крѣвта все още течеше отъ нейната рана. Розитъ все разстѣха и разстѣха. Слабиятъ пламъкъ на кандилото едвамъ блѣщукеше въ спусналата се тъмнина и сѣкашъ напразно се борѣше съ издигащитъ се върху му черни сѣнки.

VII

— Ние не можахме да изпълнимъ твоята заповѣдъ — орженосеца докладваше на графа Людвига. — Нѣкаква си магия ни преследваше: кждето и да отидемъ, навсѣкжде израстваха предъ насъ розови храсти като стена. Ние се опитвахме да ги разсѣчемъ съ ножоветъ си, но нашитъ ножове се пречупваха и ржцетъ ни отмаляваха. Тежки невидими вериги свързваха нашитъ нозе и ние падахме по пжтя. Ние се бодѣхме о шиповетъ, и страшни рани покриха нашитъ тѣла отъ грознитъ бодли.

Графъ Людвигъ мълчаливо слушаше доклада. Той изпрати орженосеца и самъ на конь трѣгна да търси графинята. . .

И той я намѣри на кръстопжтя при иконостаса и лампадата. Съ ридание той падна върху ѝ, като я моли да се пробуди, да се съживи, да се сбуди. . . Той я увѣряваше въ своята неизчерпаема преголѣ-

ма любовъ, за студа и мрака отъ идещата върху му самотия и се кълнѣше, че ще пощади ония, които той искаше да погуби.

— Людвигъ, людвигъ! — слабо въздѣхна графинята, идвайки въ съзнание. — Бедни мой, слѣпи, безумни Людвигъ! За последенъ пжтъ азъ отварямъ за тебе очитъ си. Погледни на мене — и нека се простимъ, нека се простимъ. . . И безъ да помнимъ зло нека се съединимъ въ последенъ приветъ.

— Ти ще живѣешъ! — извика графътъ. — Азъ нѣма да те дамъ на смъртъта? Азъ ще те взема на ржце и, като свещенна драгоценностъ, като най-добра роза на свѣта, ще те отнеса въ моя непристжпенъ старъ замъкъ. Азъ не престано ще пазя, щото никое зло духване да не се докосне до тебе. Азъ съмъ силенъ! Азъ съмъ могщъ! За мене не сж страшни никакви зли очи, жилисти ржце, пѣргави нозе. Азъ ще съумѣя да те запазя! . . .

— Не, Людвигъ, — въздѣхна, графинята. Не е сждено да живѣя! . . . Даже да се върнѣше животътъ ми, мене ще ме изгоратъ на костеръ като магьосница, или пѣкъ ти самъ ще ме изгоришъ на костера на твоята жестока, мжчеща, ненавираща любовъ. Азъ съмъ слабо израстѣкъ на чужда непонятна за тебе любовъ. Даже ако ти можеше да отпѣдишъ отъ мене смъртъта, пакъ мене ще ме заклеймятъ съ името *черна пшница* на тоя вѣкъ.

— Не ме оставяй! Азъ те обичамъ! — извика графътъ. Азъ те обичамъ съ цѣлото си сщество, съ цѣлия живѣещъ въ мене грамаденъ свѣтъ. Нима даже заради такава любовъ нѣма награда?

— Людвигъ! — слабо възрази Берта. — За такава любовъ азъ не желая да бжда награда. Такава именно любовъ насъ ни раздѣля. Но ще дойде вѣкътъ, когато хората ще бждатъ съединени съ моята любовъ: тая любовъ, съ която азъ служихъ презъ цѣлия си малъкъ и беденъ животъ и въ името на която азъ измолихъ небето да вземе тоя животъ и да го даде на другитѣ. Азъ вече виждамъ моя вѣкъ; азъ виждамъ мъже и жени заедно да се трудятъ за въ полза на ближния. Азъ виждамъ, слаби, малки и бледи жени, да вършатъ тежка мъжка работа. Азъ виждамъ мъже, помагачи и ободряващи, а не кълнещи ги както ти ги кълнѣше. Азъ ги виждамъ и въ хижитѣ на беднитѣ, гдето тѣ смиватъ тайнитѣ рани и, жертвувайки своя животъ, спасяватъ чуждия животъ. И никой не ги нарича нито магьосници, нито „светици“.

Грифътъ мжчително наведе къмъ Берта глава. Слабиятъ пламъкъ въ лампадата слабо блѣсна и почна да изгасва.

— Погледни, — каза графинята, — азъ съмъ сжщо такъвъ пламъкъ. Запали го Господъ, за да не изчезне любовта и милосърдието въ кървавия и жестокъ вѣкъ. Но

той бѣше слабъ и безсилень и злитѣ стихии го угасиха.

Пламъкътъ въ кандилото още единъ пжтъ блѣсна и угасна. И розитѣ съ тихъ звукъ се наведоха надъ умрѣлата вече графиня.

—

Късно презъ нощта обезсилениятъ и изтсченъ стъ скрѣбъ графъ Людвигъ отнесе тѣлото на своята жена въ замъка.

Той го сложи въ спалнята върху брачната постелка и я украси съ рози и обсипа цѣлата стая съ благоуханни цвѣтя. Следъ това той се спусна въ подземие, гдето имаше грамадни запаси смола, слама и други лесно запалителни вещества, приготвени за въ случай на обсада на замъка. И хвърли въ тѣхъ запаления факель.

Следъ това той се върна въ спалнята, наведе се върху леглото на Берта и, като се потопи съ лицето въ благоуханнитѣ цвѣтя, доближи се съ целувка до студената ржка на Берта.

— Моя животъ, — това е азъ да бжда съ тебе, — прошепна той, — и ако тебе те нѣма, то нека и мене нѣма!

—

Презъ тая нощъ замъкътъ Щелингенъ изгорѣ съ всички, които бѣха въ него. И само черни, обгорѣли стени останаха отъ него споменъ на вѣковетѣ.

Прев. Арх. Ст. Абаджиевъ.

Тържеството на б. IX въ св. Куриловска Обитель.

(Писмо).

Тажна Ра. . .

Знаешъ, че съмъ робъ на своята дума. Следъ отличния приемъ на съседитъ задъ Дунава, азъ трѣбваше да замина за Куриловския манастиръ. Бѣхъ обещалъ да присъствувамъ днесъ при покаянието на три сестри отъ Ставропигалния „Бѣлъ Кръстъ“. И безъ да се обадя заминахъ. Затова не бива да ми се сърдишъ. Впрочемъ ти си толкова добра и толкова много си улисана въ работата, че не ти остава време и да се сърдишъ на никого. Видишъ, ли трудътъ, благословения отъ Бога трудъ, не позволява да се загнездатъ въ душата ти лоши мисли. Това не е само до тебъ. Така е съ всички, които се трудятъ, които, заети съ мисълта: чрезъ постъ на челото да изкарватъ своята прехрана и подпомогнатъ близкитъ си, нивга не мислятъ зло на другитъ Много пжти съмъ ти говорилъ, дори и съ писмата си, погребани въ „Бѣлия гробъ“, както кѣзвашъ при отречената ти младостъ, винаги съмъ искалъ да не унивашъ, да работишъ, да не мислишъ много за удоволствията въ живота, защото тѣ нищо друго не донасятъ, освенъ разочарования и скръбъ.

Колко мило е отъ твоя страна, че се мжчишъ да създадешъ приятни страни на своята майка, да помогнешъ на своитъ сестри.

Винаги съмъ се питалъ следъ срещата си съ тебъ: дали Антоница, сестра ти, е по щастлива съ своитъ семейни грижи, или пъкъ по-голямата ти сестра, която денонощно мисли за недоходящия да я отнесе женихъ? и съмъ си отговарялъ, разбира се за себе си, че ти си много по-щастлива съ своитъ „нешастия“ и „грижи“ отколкото тѣ.

Ти пакъ се чумеришъ. Не прави така. Това убива погледа на очитъ ти, въ които се четатъ книгата на душата. Тъмния и застиналъ погледъ нивга не носи добро за душата ни. Свѣтливия погледъ, съ който се долавятъ великитъ трептения на Божия промисълъ, донася възторжна радостъ за душата и всички болезнени гърчения отъ несретитъ въ живота се понасятъ съ по-малко мъка. Знай, Ра. . . , тоя, който ясно вижда пжтя предъ себе си, стига до целта, па макаръ тоя пжтъ да води и презъ тръни.

Per angusta ad angusta — къмъ величие презъ тръни, сж казвали старитъ римляни. И правдива, и силна, и непостижима мисълъ. Нали?

Не бива да се сърдишъ на себе си, че си се отдала на непосиленъ трудъ. Богъ, добрия Богъ, Който закриля сирацитъ, по незнайни пжтища изсипва добринитъ си за тебъ. И какъ би ми се оплакала отъ тия Негови добрини? Ако пом-

нишъ, когато заминавахъ за Троянския манастиръ, казахъ ти: уповавай се на Бога, Той е надъ човѣшкитѣ души и сърдца; вѣрвай въ Него, и ти нивга нѣма да скърбишъ, че при сухата лилия въ „Бѣлия гробъ“ си погребала своята младостъ.

— Не зная да се моля . . . незная дали има Богъ . . . Не вѣрвамъ, — бѣха твоитѣ думи. Сега вече ти така не говоришъ, може би, за да не влизаме въ излишни разсждения.

Но какъ така ти можа да получишъ увеличение на заплатата си? Защо си доволна, че разполагашъ всѣки месецъ съ 6000 лева? Мигъръ това не е награда за твоитѣ нечовѣшки усилия, да помогнешъ на близкитѣ си? И кой можа да те награди така, та да не работишъ до средъ нощъ съ четката върху роклитѣ на другаркитѣ си? Отговоритѣ на тия въпроси азъ ще ги получа отъ тебъ. Па защо? Азъ знамъ, че ти вѣрвашъ въ Бога, вѣрвашъ въ Неговата сила и добрини, затова сиянието на Неговата благодать обливаше твоята душа съ доброта, устнитѣ ти съ усмивка, а очитѣ съ ясенъ и потъналъ въ блѣсъкъ погледъ.

Защото се не срещнахъ да ти кажа довиждане, моето писмо ще заглади грѣшката ми. Азъ нѣмахъ време. Трѣбваше да срещна много приятели, а и влаковетѣ тръгватъ винаги въ опредѣленъ часъ.

Пжтуването ми до Курило не бѣше особено. Бѣхъ изморенъ, по-скоро недоволенъ отъ неудачното ми пжтуване

задъ Дунава. Моята работа остава недовършена, а ме чакатъ толкова други. Вагонитѣ сж препълнени съ народъ. Всички пжтуватъ, изглежда, за да си пречатъ. Най-неприятно е нощното пжтуване. Безсъницата разнишва нарвитѣ и угнетява душата. Тръпки ме побиватъ отъ мисълта, че ще трѣбва нѣкога пакъ да претърпя такова безсъние.

— Курило! — извика кондуктора. Сепнахъ се отъ полусъното състояние, въ което се намирахъ, сграбихъ набързо чантата съ фотографическия апаратъ, каскета, бастуня и мушамата и слѣзохъ на перона. Софийскитѣ влакове бѣха стоварили вече маса народъ. Днесъ е недѣля. Всички отиватъ всредъ природата.

Тръгнахъ за манастиря, който се намира задъ р. Искъръ. Цѣлата околностъ е изгорѣла отъ слънцето. Стърнищата сж вече завлечени отъ овце и добитъкъ, по ливадитѣ ранобудни домакини сж изкарали коне и волове на паша.

По криволичащия пжтъ предъ менъ се движатъ гости за манастиря. Раници, бохчи, кошници, препълнени съ провизии за ядене, огъватъ богомолцитѣ.

Преминахъ съ лодка реката и съмъ вече въ манастирскитѣ градини. Овошкитѣ сж се огънали отъ плодъ. Пороищата отъ по-раншнитѣ дъждове сж навлекли ситенъ пѣсъкъ по пжтя, който се промъква между два реда живи плетища, отъ ракета и сливи. Бѣлитѣ манастирски сгради блѣщатъ като подновени отъ сутришното слънце. Голѣмитѣ трепет-

лики и брѣсти сж завардили монастиря отъ северъ и западъ и тѣхната зеленина тѣй хубаво допада за бѣлия блѣсъкъ на неговитѣ сгради.

Пжтнитѣ двери сж широко отворени. Надъ тѣхъ е поставена табела:

„Ставропигиално Женско Мо-наш. Братство „Бѣль Кръсть“. Тукъ се влиза съ трепещо сърдце, защото нѣма надписа на Данте Аллигиери: „Ти, който влизашъ тукъ, остави всѣка надежда“...

Който е оставилъ надеждата си и е изгубилъ вѣрата си, нека влѣзе тукъ, за да я намѣри,

Дали слънцето съ своя блѣсъкъ или сиянието на „Бѣлия кръсть“, който е покрилъ лицата на монахинитѣ съ бѣли късинки, но азъ се озовахъ, невѣмъ въ откъснатъ слънчевъ лжчъ. Вредъ чистота и порядкъ; вредъ бѣлини-на, блѣсъкъ. Дори стотицитѣ богомолци, които сж напълнили външния и вжтрешни дворове и самия малкъ прехлуленъ храмъ, строенъ преди вѣкове, съ своитѣ разноцвѣтни одеяния не могатъ да намалятъ изяшната наредба на монахинитѣ домакини.

Никжде, никжде азъ не съмъ виждалъ не само старитѣ, но и нови храмове да блѣщятъ съ толкова много чистота и редъ, както тоя стариненъ храмъ.

Църквата, строена отъ Пловдивския митрополитъ г. Максимъ на скита Св. Иванъ въ мѣстността Зеленика срещу величественитѣ „Купенъ и „Амбарица, е едничката по красо-

та въ България, а... мисля че първъ по чистота е храма на Куриловската Св. Обитель. Старитѣ икони, писани 1642 год. съ своитѣ изободени очи, не-вемъ сж прогледнали, за да се радватъ на своитѣ прислужнички.

Около прозорцитѣ отъ вънъ сж се събрали богомолцитѣ и слушатъ божествената служба, която е особено тържествена. Гласоветѣ на монахинитѣ въ хоръ разнасятъ пѣснопѣния и душата радостно се къпи въ тѣхнитѣ трели.

Защо не си тукъ, за да сведешъ клепки надъ очитѣ си и прозрешъ силата на вѣрата?..

Моята умора е литнала нѣкжде далечъ. Азъ се мъча да доловя трептенията на това общо сърдце, да долавя бленоветѣ на тая обща душа, които за мигъ и вѣчно сж подъ властта на Всевишния. Не! Азъ съмъ безсиленъ, немощенъ съмъ да разбере тия тържествени часове, които сж откъснати отъ невидимия миръ. Никогашъ въ никой храмъ душата ми не се е изпълвала съ такава сила и трепетъ, никогашъ не съмъ така ясно разбиралъ силата на религиозния мистицизъмъ.

Чернитѣ була надъ бѣли касинки бързо се развѣватъ по пжтеката отъ килиитѣ на монахинитѣ до храма.

Нѣкаква нова изненада се готви за богомолцитѣ. Милитѣ лица на сестритѣ сж освѣтени, невямъ отъ вжтрешна свѣтлина на обзетитѣ имъ души отъ престоящото тържество, съ което ще възвеличатъ могществото на своя и нашъ

Спасителъ, добрия Богочеловѣкъ Христосъ.

Спрѣхъ една сестра и я молихъ да съобщи на игуменията, че съмъ дошълъ и я моля да ми разреши да направя снимки отъ тържеството.

Горе въ „горницата“ се приготвяватъ душитѣ и сърдцата на три издѣнки отъ суетния животъ, за да приематъ ангелски образъ. Сестритѣ се раздвижиха, скоро ще изведатъ обрелитѣ се невести Хрости.

Запитана, сестра Юлия съ тържественъ гласъ ми разказа за тѣхното приготвяне да приематъ тоя великъ даръ, който имъ се праща отъ Небето.

— Цѣла седмица тѣ прекарватъ въ постъ и молитва, уединени всѣка въ отдѣлна стая-молилна. Никому не се позволява да се среща съ тѣхъ, нито тѣмъ се позволява да говорятъ съ нѣкого. Тѣ се поставятъ въ условия на пълно самовдѣлбочаване и изпитание. Въ стаята на готвещитѣ се сестри, освенъ иконостасъ, маса, псалтиръ, молитвеникъ мастило, перо и бѣли книги за писане, друго нищо нѣма. Леглото имъ е на земята: една рогозка и една черга върху ѝ, а на стената върху масата за писане е окачена картина — човѣшки черепъ съ кръстосани две кости, символъ на смъртта. За една отъ сестритѣ нѣмаше такава картина и на масата ѝ сложихме настоящи черепъ и две кости. О, само който е билъ въ такава обстановка, той може да знае ония преживѣвания, които изпитва готвещата се сестра.

Много умилителни сълзи тукъ се проливатъ и съ тѣхъ се истински погребва дотогавашния човѣкъ, за да възкресне новъ човѣкъ, нова сестра, обновена, възродена, очистена въ сълзитѣ си, невеста Христова. О, какъ е мило, какъ е скъпо това време. На човѣкъ се иска още и още да живѣе такава часове . . .

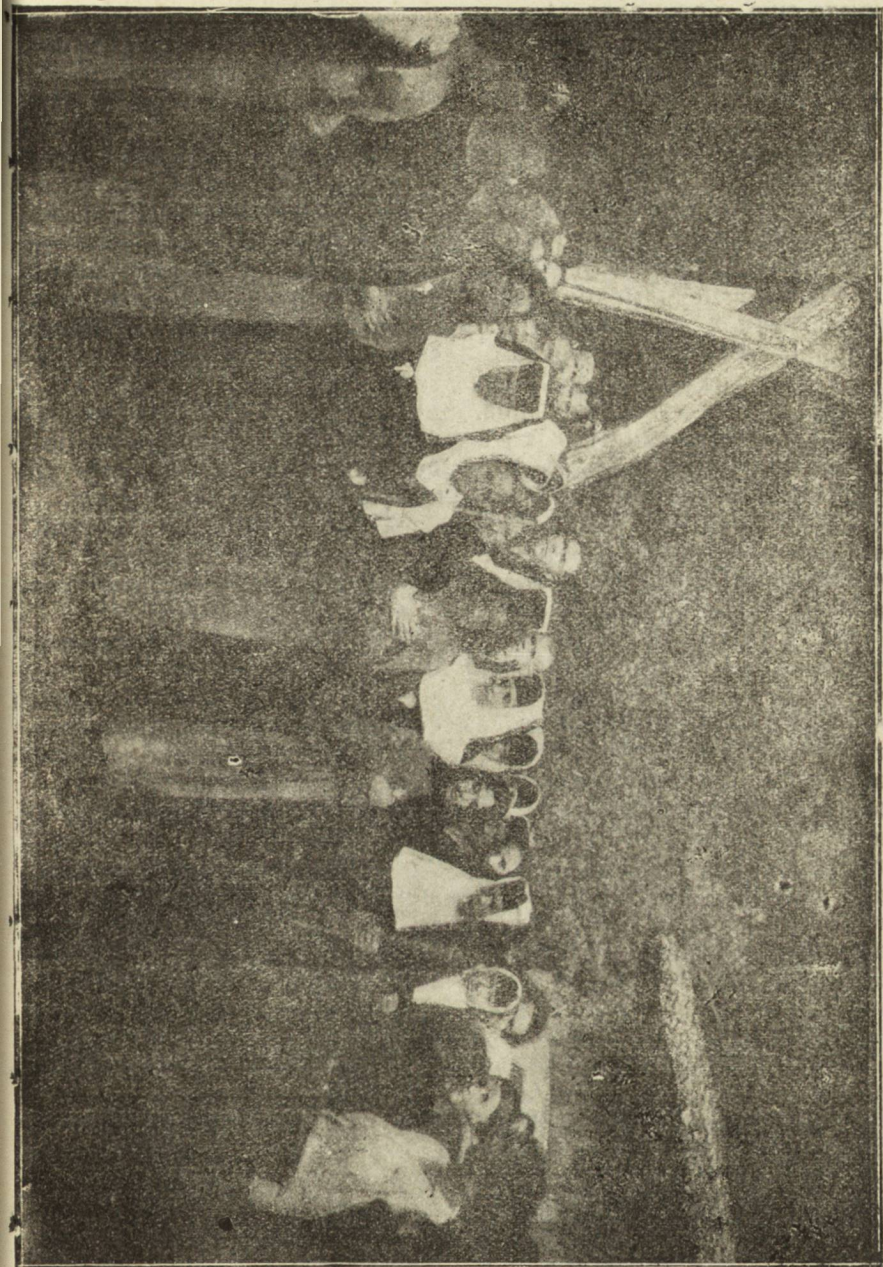
Приготвямъ апарата и чакамъ, когато тия три невѣсти, тия три стрѣка, откъснати отъ житейската нива, ще се подадатъ, за да ги фотографирамъ, да запечатамъ тѣхната душа върху безучастната нечувствителна като душата ни плака.

Сестритѣ монахини сж всичкивъ „горницата.“ Богомолцитѣ образуватъ живи стени. Тѣ чакатъ. Мигъ. Малкото клепа-ло удари. Звучитѣ му отначало несигурно застанаха, но после се укрепиха въ радостенъ звънъ.

Клисарката, заедно съ дветѣ старици, при които сж били послушнички сестритѣ, що ще бждатъ подстригани, поведоха тритѣ сестри. Напреде имъ вървятъ сестритѣ на Братството съ запалени свещи въ ржка. Всички трогателно пѣятъ дивната пѣсенъ: „Обятія Отча отверсти ми потщися“...

Картината е трогателна. Душата ми биде изпълнена съ възторженъ трепетъ. И незнаехъ дали трѣбва да се радвамъ или да плача. Тѣ идатъ, съ смирено скръстени ржце надъ гърдитѣ си въ дълги бледосини рокли и распуснати буйни коси. Очитѣ, засѣнени отъ сведени клепки, отражаваха като въ виръ тѣхната душа

Сестритѣ отиватъ въ църква за пострижение.

До като бурята на примирението още държи следитъ върху лицето на сестра П. и сълзитъ като изригвани отъ кратеръ бисери, една по една измиватъ пжтя на смирието следъ тжгитѣ терзанията. търпени въз живота, другитѣ две сестриизглежда не сж живѣлидни на горчиви разочарования. Тѣхнитѣ сърдца, чисти отъ суетни възжеления и мечти, бавно, но сигурно възпламеняватъ душитѣ имъ и азъ виждамъ какъ пламъка въ гальовно сияние покрива тѣхнитѣ лица. Тѣ сигурно крачатъ къмъ храма, пжтя имъ къмъ Христа Спасителя е чистъ и посланъ съ рози. Боже мой, колко съмъ щастливъ че видѣхъ отъ тѣхнитѣ лица да извира Твоята доброта и Твоето величие.

Азъ за мигъ ги спирамъ, натискамъ бутончето на апарата си и открадвамъ върху плочата тѣхната душа. Народа се тълпи. Всички искатъ да ги видятъ. Да видятъ тия, които захвърлятъ суетата земна, за да се отдадатъ въ служба на твореца. И видѣхъ много очи да се заливатъ отъ сълзи. И тия очи нивга не сж видѣли добрини въ живота, който грубо плаща на всички, които искатъ съ мекушавостъ и безвѣрие да живѣятъ въ него.

Процесията навлѣзе презъ притвора въ храма. Новопостригващитѣ се сестри Руска Елисавета и Пенка се поклониха на истокъ, дошли до Владишкия тронъ, пакъ се поклониха, и като дойдоха предъ св. двери паднаха на земята и се мслѣха прилежно на Господъ да Бога да имъ прости грѣхо-

ветѣ и да ги приеме въ чина на каещитѣ се.

Пѣнието на тропаря свърши. Тържествения гласъ на священослужителя високо се разнесе надъ тѣхъ:

— Чада, милосърдниятъ Богъ като чадолюбивъ баща, виждайки вашето смирение и истинско покаяние, ще приеме като блудния синъ васъ, които се каете и къмъ Него отъ сърдце припадате. — Наведи се той и подигна отъ земята лежащитѣ.

Тѣ стоятъ на колѣне съ наведени глави и скръстени ржце, а священослужителтъ ги пита една по една:

— Защо си дошла сестро, като си принадлежала предъ св. олтаръ и предъ светото това братство?

— Желая постнически животъ, честни отче!

— Желаетъ ли да се удостоишъ съ ангелския животъ и да бждешъ присъединена къмъ лика на монахинитѣ?

— Да, оповавайки на Бога, честни отче.

— Наистина добро и блажено дѣло си избрала, но ако го изпълнишъ, защото добритѣ дѣла съ трудъ се добиватъ и съ болка се вършатъ.

Отвори ушитѣ на твоеото сърдце, сестро и чуй гласа на Господа, Който казва: „елате при мене всички, които се трудитѣ и които сте отегчени отъ грѣхове и азъ ще Ви успокоя. Вземете върху си Моето иго и се научете отъ Мене, че съмъ кроткъ и смиренъ по сърдце, и ще намѣрите покой на вашитѣ души. Прочее, дай сега искрененъ съ страхъ и радостъ

отговоръ предъ Бога на всѣки въпросъ. Знай, че самъ нашия Спасителъ съ Своята Всесвета Майка, светитѣ ангели и съ всички Свои светии тукъ стои и изслушва всички твои думи, които излизатъ отъ тебе, и когато ще дойде да сѣди живитѣ и мъртвитѣ, ще ти въздаде не споредъ онова, къмъ което си се присъединила и което си обещала, но споредъ онова, което си спазила отъ туй, що си обещала. Ако наистина пристѣпвашъ къмъ Бога съ внимание, отговаряй на всѣки въпросъ, който ще ти задамъ.

— Съ свободна ли твоя мисль пристѣпяшъ къмъ Господа?

— Да, оповавайки се на Бога, честни отче.

— Да не би отъ нѣкаква нужда или насилие да идвашъ?

— Не, честни отче!

— Отричашъ ли се отъ свѣта и онова, което е въ свѣта споредъ заповѣдитѣ Господни?

— Да, честни отче!

— До смъртния си часъ ли ще останешъ въ Братството на „Бѣлия Кръсть“ и ще пазишъ ли свето неговия уставъ?

— Да, оповавайки на Бога.

— Ще се пазишъ ли въ девство, цѣломъдріе, благоговѣние и постничество?

— Да, оповавайки се на Бога.

— Ще пазишъ ли до смъртъ послушание къмъ игуменіята, съборнитѣ сестри и къмъ цѣлото братство въ Христа?

— Да, оповавайки на Бога.

— Ще останешъ ли до смъртъта си въ нестежание и самоволна заради Христа нищета, каквато има въ общези-

тието, безъ да събирашъ и пазишъ нищо за себе си, освенъ това, което е нужно за обща потрѣба?

— Да, оповавайки на Бога.

Следъ тия въпроси и отговори свещенослужащиятъ се обърна къмъ новопристѣпващитѣ сестри съ назидателни думи, въ които имъ посочва тѣхнитѣ бждни длѣжности. Въ заключение каза:

— Бждете трезвени въ всичко, пренасяйте мжкитѣ, като добри войници Христови. Самичкѣ Господъ Богъ Нашъ, Който е богатъ по милость заради насъ стана нищъ, та ние да се обогатимъ съ Неговото царство. Ние трѣбва да бждемъ Негови подрѣжатели. Заради Него всичко да претърпяваме, като се трудимъ день и нощъ да изпълняваме Неговитѣ заповѣди. Самъ Той е казалъ: „Който иска да върви следъ Мене, нека се отрече отъ себе си, да вземе кръста си и да Ме последва. Това винаги трѣбва да помните, даже до смъртъ при всѣко изпълнение на Неговитѣ заповѣди. Предстои ви да гладувате и жадувате, да бедствувате, да бждете огорчавани, унижавани, преследвани и отъ други много скърби отгчавани, чрезъ които, само се строи истинския въ Бога животъ. Когато всичко това претърпите, „радвайте се“, казва Господъ, защото наградата ви е голѣма на небето у Христа Исуса Господа нашего, Комуто е слава въ вѣчни вѣкове, Аминъ.

Всичко това тъй ли се обещава да правите до края на

живота си съ благодарята Христова?

— Да, оповавайки на Бога. Веднага следъ тоя отговоръ сестритъ казаха своето обещание — клетва (изработена специално отъ Св. Синодъ за сестритъ на „Бѣлия Кръсть“.)

Тая клетва се разнесе въ слупената, но спретната църква като шопота на чисто-балкански ручей. Всичко, което е добро за душитъ на всички ни, сестритъ чрезъ клетвата си даватъ обетъ, че ще го правятъ въ името и величието на Спасителя Христа.

— Обещавамъ се... Обещавамъ се... Да обичамъ ближния си, както себе си, да отривамъ сълзитъ му, да цѣря ранитъ му, да облекчавамъ страданията, мжитъ и бедността му.

Обещавамъ се съ всички да бжда въ миръ и любовъ, предъ всички кротка и тиха, великодушно да обичамъ враговетъ си, да правя добро на ония, които ме мразятъ, да благославямъ ония, които ме кълнатъ, да се моля за ония, които ми правятъ зло, всички хули и оскръбения да търпя до край за Бога, на Когото — Отца и Сина и Св. Духа — слава и честь сега и всѣкога и въ вѣчни вѣкове. Аминъ“

— На Господа да се помолимъ, възвести дяконътъ.

Сестритъ отпѣха и гласътъ имъ тържествено се понесе навънъ къмъ многото богомолци.

— Господи, помилуй.

Свещенослужителътъ постави книгата върху главитъ на новопристъпващитъ и зачете

отредената за случая молитва,

— Господи Боже нашъ, надежда и прибѣжище на всички, които се надѣватъ на Тебе...

Следъ свършването на молитвата свещенослужителътъ прострѣ ржка къмъ св. Евангелие, което въ това време стоеше предъ Христовата икона, а надъ него стояха ножицитъ за постригването.

— Ето Христосъ тукъ невидимо стои — каза той. — Вижте че никой не ви принуждава да дойдете къмъ тоя животъ, вижте, че вие по свое решение искате да се оброчите съ великия ангелски животъ

— Да, честни отче, по мое решение! — отговаря всѣка за себе си и гласътъ имъ сигурно почва да става по-ясенъ и устойчивъ. Свещенослужителътъ по три пѣти се обърна къмъ всѣка отъ сестритъ съ думитъ:

—Щомъ по своя воля идешъ, вземи ножицитъ и ми ги подай.

Сестритъ подаваха ножицитъ, цѣлуваха му ржка, а той отново ги оставяше върху Евангелието. При всѣко подаване на ножицитъ свещенослужителътъ казаше:

— Ето отъ ржката Христова ги вземашъ. Вижъ съ кого се съединявашъ, къмъ кого пристѣпяшъ, както и отъ какво се отказвашъ.

Настѣпа последния моментъ. Свещенослужителътъ взе ножицитъ отъ св. Евангелие и възвести:

— Благословенъ е Богъ, Който иска всички хора да се спасятъ и въ познание на истината да дойдатъ. Благословенъ е Той въ вѣчни вѣкове.

Хорътъ отпѣ: „Аминъ“ и следъ това свещенослужителтъ кръстообразно подстрига всѣка отъ сестритѣ съ думитѣ:

— Сестра наша (Клавдия, Лидия, Платонида*) постригва космитѣ на своята глава, въ знакъ на отричане отъ свѣта и отъ всичко, което е въ свѣта и въ знакъ на отричане отъ своята воля и отъ всички плътски похоти въ името на Отца и Сина и Св. Духа. Нека всички да кажемъ за нея: Господи, помилвай.

Хорътъ пропѣ: „Господи, помилуй“. Свещенослужителтъ допрѣ дѣсницата си до власеницитѣ, съ които бѣха облѣчени новонаचेващитѣ сестри и произнесѣ:

— Сестритѣ наши (имената имъ) се обличатъ въ хитона на символната нищета и нестезателностъ, за да претърпяватъ всѣкакви беди и утѣснение въ името на Отца и Сина и Св. Духа. Да кажемъ всички за тѣхъ: Господи, помилуй.

Взема параманъ и държайки го съ дѣсницата, говори:

— Сестритѣ наши (имената) приематъ параманъ въ знакъ на обручаване съ ангелския животъ, за всѣкогашно спомнуване благомето име Христово, което взематъ върху си и лекото за носене Негово бreme, и за обуздаване и свързване на всички свои похоти. Да кажемъ всички за тѣхъ: Господи, помилуй.

Хорътъ пѣе: Господи, поми-

луй. Старитѣ монахини поставятъ парамана на раменетѣ на новитѣ сестри.

По сжщия начинъ свещенослужителтъ имъ даде подрасника, пояса, кръста, мантията, шапката, бѣлата касинка и черното було, после сандалитѣ, броеницата, ржчния кръстъ и запалена свѣщъ въ ржка. Ето той ги благослови и съ треперащъ отъ вълнение гласъ заговори:

— Сестри наши, вие приехте вече обручение съ ангелския животъ и се облѣкохте въ всичко оржие Божие, за да можете съ него да победите всички сили, войска и властъ на владетелитѣ на тъмата на тоя свѣтъ на поднебесната злоба въ името на Отца и Сина и Св. Духа.

Свещенослужителтъ ги изправи предъ Христовата икона, а до тѣхъ се изправиха бждещитѣ имъ духовни майки. Всѣка монахиня има своя духовна майка, която приема чедото си предъ Христа и презъ цѣлия си животъ се грижи за неговия духовенъ животъ.

Свещенослужителтъ каза:

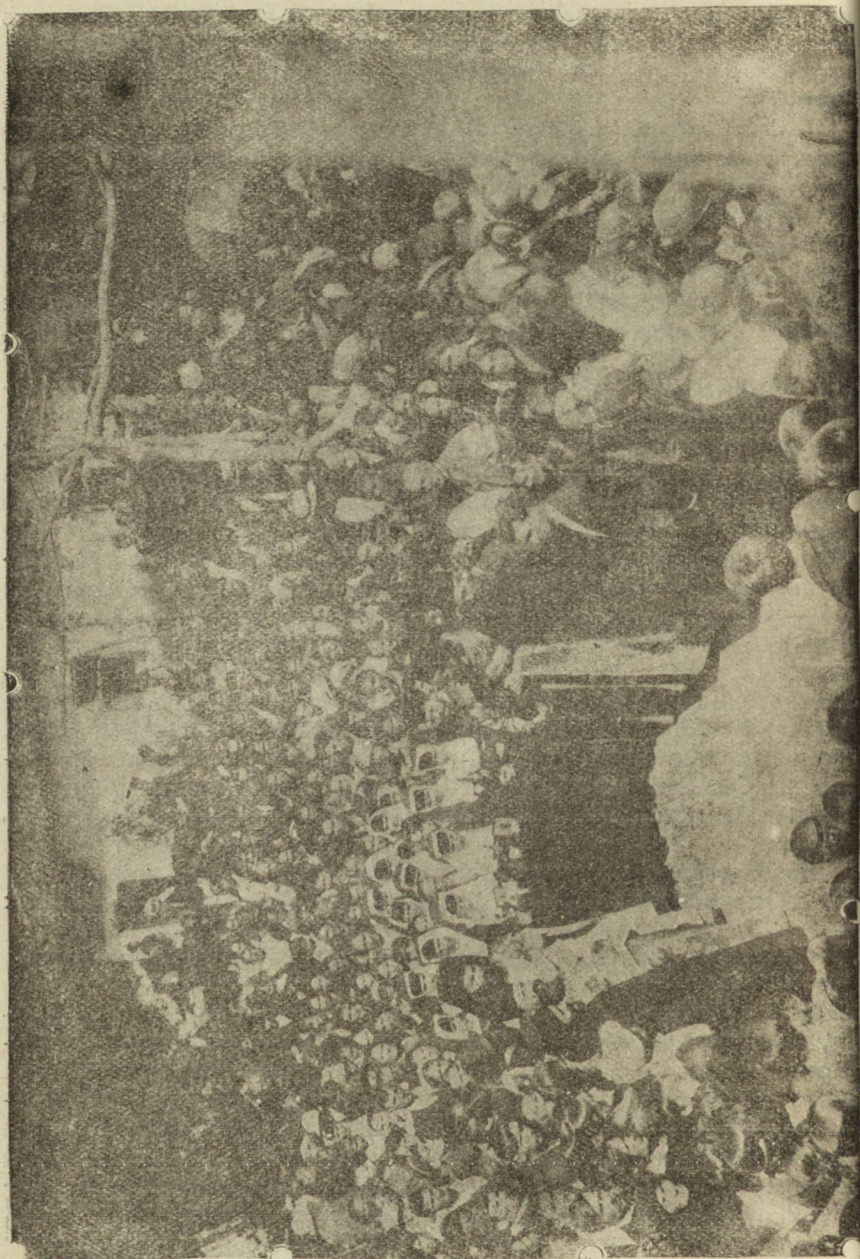
— Сестра Л, ето връчвамъ ти предъ Христа тая сестра. Приеми я и внимавай да не би по твое нерадение да пропадне, защото има да отговаряшъ за нея предъ Бога . . . А ти сестра К. ще се подчинявашъ на своята духовна майка като на Христа. Ще я слушашъ, думитѣ ѝ ще изпълнявашъ . . .

Продължи се божествената Литургия. Причестиха се новитѣ монахини.

Сестритѣ запѣха стихирата:

* Това сж имената, които се дадоха на сестритѣ.

Новопостриженитѣ сестри излизать отъ цѣ, кѣдѣ

„Познаимъ братие таинства силу, отъ грѣха бо ко отеческо му дому востекшаго блуднаго сына“ . . .

Въ това време две по две сестритѣ идваха подъ редъ целуваха кръстоветѣ на новоподстриганитѣ сестри, като ги питаха :

— Какъ ти е името, сестро?

— Клавдия, Лидия, Платонида — отговаряха тѣ. Сестритѣ имъ се покланяха и преминоваха съ следното назидание:

— Спасявай се въ ангелския чинъ.

Стана отпускъ. Народътъ се струпа предъ вратата на църквата. Новитѣ сестри първи съ свещи и кръстове въ ръце вървятъ следъ свещенослужителитѣ, които ги отведоха въ братствения салонъ, където бѣха поканени и гоститѣ.

Тукъ именно азъ видѣхъ, Ра.. какъ силата на отричането е замѣнила бръчкитѣ на лицето съ ангелското сияние. Това не виждашъ ли въ портрета. Сравни първия съ тия нежни цвѣтчета, които сж нацвѣтели подъ чернитѣ дрехи и подъ черното було. Блѣсъка на чистата душа, като изобилна струя отъ слънчеви лъчи облива всички, които се тълпѣха да ги видятъ. Ако по-рано имаше сълзи за тѣхното отричане — „непоживѣли“ въ сплутата суета на свѣта, сега вече сълзитѣ бѣха отъ умиление отъ силата на отричането, което носѣшъ миръ и тишина въ душата и сигурно туптение на сърдцето. Тѣ сж вече невести на Христа, а тѣхния женихъ е пощедъръ въ милувкитѣ си, по-силенъ въ закри-

лата си и е вѣчна свѣтлина въ непроницаемия мракъ.

Какво по-голъмо добро за тѣхъ? Тѣ вече ще работятъ, ще се трудятъ, но не за себе си, а за общежитието, за цѣлия народъ, който за тѣхъ сега вече нѣма да се състои отъ близки и врагове, а само отъ ближни, които винаги и всѣкога се нуждаятъ отъ тѣхната помощъ.

Сега, тѣжна Ра.., разбрахъ величието и силата на душитѣ, на ония наши великани, като Патриархъ Евтимия, Ив. Рилски, Софрония, Паисия, Неофита и тѣхнитѣ съподвижници, защото сж дали всичко за нашия нещастенъ народъ. И отъ день на день азъ почвамъ да обичамъ тия тихи пристанища, дето нѣкога сж свързвали и развързвали буритѣ въ морето.

И длъжностъ е на всѣки българинъ, на всѣка българка да разбере, що е ставалъ въ тихитѣ на гледъ монастирски килии, за да възпитатъ децата си въ духътъ на вѣрата народна, която едничка щъ ни запази отъ външни и вътрешни врагове.

Отекчи ли се, Ра.., отъ което писмо? Но знаешъ ли азъ нищо не можахъ да кажа за всичко онова, което прежи въхъ тоя день, а пъкъ снимкитѣ сж бледи копия и откъснати мигове отъ голѣмото тържество, което отъ преди изгрѣва на слънцето бѣше започнало, за да завърши съ тържествената вечерня въ предния дворъ на мочастиря.

Следъ обѣдъ сестритѣ дадоха концертъ. Тѣхния хоръ е възхитителенъ чародеенъ. Пѣ-

Вечеря на манастирския двор.

сеньта имъ е съ по-голѣма сила отъ най-добре аргументираната проповѣдь. Азъ слушахъ тия пѣсни, съ ритмуса и трелира на новото време и бѣхъ доволенъ.

— Повечето отъ сестритѣ на „Бѣлия Кръсть“ сж съ образование. Отъ тѣхъ има много съ високъ проповѣднически духъ и дори слово. Тѣхнитѣ проповѣди действуватъ направо върху сърдцето, на чувствата, на душата и тѣ биха изиграли спасителната си роль, ако общезитието, подпомогнато отъ всички добри българи, се разрасте до степенъ да обсеби и запълни всички до сегашни девически манастири, името на които вече се не чува. До като въ старитѣ манастири науката не служеше като средство за запазване на нравственитѣ сили народни, сега, подкрепени съ нея, като съ мощно оржие, сестритѣ

отъ „Бѣлия Кръсть“ ще сеспуснатъ въ морето на живота, за да подкрепятъ народа къмъ неговитѣ висши идеали, достойно да поематъ пжтя къмъ съвършенството.

Къмъ 6 часа заедно съ дошлитѣ богомолци и азъ заминахъ за София, бодъръ и силенъ да се боря съ незгодитѣ на живота.

Пскалугеряването на тия три жени, които бѣха по-силни отъ най-мощния герой, изпълни душата ми съ нова вѣра и съ нови сили за работа.

И сега и всѣкога това тържество въ Куриловския манастиръ ще бѣде винаги ясно запазено въ съзнанието ми. И може ли да се забрави?

Много привети, много поздравя отъ св. обитель ти изпращамъ.

Манастиря Курило

6 IX. 1925 год.

Д. Кацевъ — Бурски.

Софийскитѣ христ. братства на гости въ Бѣлия Кръсть.

На [6] септемврий три отъ сестритѣ на Бѣлия Кръсть приеха монашество. За тази цель бѣше поканено и нашето братство, защото една отъ отъ тѣхъ произхожда отъ него. Все по тоя поводъ и други Софийски братства бѣха решили да направятъ единъ излетъ до Курило. Нашето братство, братството при храма Св. Николай Софийски съ ржководителя си прот. З. Гешаковъ, братството при

хр. Св. В. М. Георгий съ прот. Иорд. Алексиевъ и братствата при хр. Св. Ап. Петъръ и Павелъ съ свещ. П. Венковъ, потеглиха отъ София съ единъ влакъ. Близо 1000 души, стари и млади, мжже и жени отиваха да присжтствуватъ на едно скромно тържество. Особено мило впечатление правеха младежитѣ отъ братствата при хр. Св. Николай и Св. Ап. П. и Павелъ.

Богослужението току що бѣ-

ше започнало при пристигането ни. Извършваше го Архим. Ст. Абаджиевъ, а взимаша участие и двамата братствени ръководители и единъ дяконъ. Пѣха мдадежитѣ и сестритѣ отъ Бѣлия Кръсть. Всички се тълпѣха около малката монастирска църква да видятъ и чуятъ отричането на младитѣ девизи отъ свѣтътъ и обричането имъ да служатъ на Христа. Довеждането имъ въ храма, облѣчени скромно и съ развѣти по раменетѣ коси, придружавани отъ другитѣ сестри, пѣщи трогателни и възвишени пѣснопѣния, покърти мнозина. А самия обредъ на отричането, четенитѣ молитви, наставленията, които имъ се дадоха, величието на жертвата, която правѣха, страшнитѣ отговорности, които поемаха, извикаха трѣпки потѣлата на всички присѣдствувачи. Почти тъмната църква, тихото мелодично пѣние на младежитѣ братчици, самиятъ обредъ заставяха човѣка да се моли и то искрено, съкрушено. Следъ свършване на обряда и отпускъ на църква новопосветенитѣ монахини начело съ свещеницитѣ въ пълно одяние, съпровождани отъ другитѣ сестри и хилядниятъ народъ, бѣха отведени въ голѣмия откритъ салонъ на монастиря, където бѣха поздравени отъ мнозина. За обѣдъ всички братства бѣха прѣснати по зеленината край Искъра. Къмъ 2 и половина часа камбаната възвести, че приближава часътъ за започване на концерта.

Всички гости се наредиха въ

градината, която има амфитеатрално разположение, обрнато къмъ монастирския балконъ, където бѣха наредени сестритѣ монахини. Започнаха се пѣснитѣ и декламациитѣ. Азъ вѣрвамъ, че всички счетоха този моментъ за истинско богослужение. Тукъ не се чувствуваше нищо земно. Една мисль завладяваше всички: — да не пропуснатъ нито една дума, нито единъ звукъ. Тукъ нѣмаше нумера на известни музиканти творци, тукъ нѣмаше „джасъ банди“ и оперети. Тукъ имаше друго нѣщо. Декламациитѣ: „Монахиня“ и „Християнка“ пренасяха слушателитѣ въ другъ миръ; пълнитѣ съ съдържание разсѣждения за ливлията, за браговата, за Бѣлия Кръсть, за религиозната просвѣта, — всичко това караше човѣка да съзнава своята грѣховностъ и своята престѣпна немара за найважното въ живота. Съзнавахме, че ре отричане отъ свѣта извършиха тритѣ девизи: Лидия, Клавдия и Платонида, а се жертвуватъ за него. Тѣ не бѣгатъ отъ свѣта отъ омраза къмъ него, а отъ обичъ. Тѣ се отричатъ отъ своитѣ слабости, отъ своитѣ недѣзи, а даватъ клетва, че ще служатъ на проститѣ, непросвѣтенитѣ, на болнитѣ, страдацитѣ, гоненитѣ, неправданитѣ, на своя ближень. Тѣ искатъ да ни увѣрятъ, че Христовото учение не е химера, не е утопия, не е нѣщо несъществуемо, а е животъ и то истински, творчески животъ. Вѣрвамъ, че така мислѣха всички, които съ зяпнали уста

Софийскитѣ християнски братства и сестригѣ отъ Бѣлия Кръсть

слушаха тия, що презрѣха пролѣтъта на живота, своята младостъ, що оставиха своитѣ родители и близки, а се отдаваха въ служене на Христа и на Църквата. Азъ вѣрвамъ, че мнозина, подобно на апостола, който казваше на Христа при преobraжението: — Господи, добре е да бждемъ тука... и тѣ казваха — добре е да бждемъ повече време тука, добре е да постоимъ повече време далечъ отъ оная стихия, която съ всички средства и съ всичка сила ни влече къмъ пропастьта, да бждемъ повече тукъ, кждето има слово на животъ, посочватъ се занемарени пжтища, изгубена цѣль...

Но, неволно друга страшна мисълъ съ сжщо такава сила задушва човѣка. Кжде е сега нашата младежъ? Кждѣ е надеждата на майка България, кжде сж децата на Църквата? Безпорно, тя е въ околноститѣ на София, прекарва денътъ въ пиршества, гуляи и развратъ; безсъмнение, тя е изъ булевардитѣ, питейнитѣ заведения, театритѣ, кинематографитѣ, вариететата, дневнитѣ и ноцнитѣ увеселения; безсъмнение тя се готви за въ живота чрезъ спортнитѣ организации, които създаватъ у тѣхъ само силни биволски крака, а слаби, мозъци; тя се готви за въ живота чрезъ салонитѣ съ своитѣ съблѣчени тѣла, съ своитѣ балетни игри, съ своитѣ модерни танци; за нея е идеалъ формата на тѣлото, по възможность повече деколтирана дреха, обезобразено отъ

мазилки лице, начервени уста и почернени вежи; тя си ед избрала онзи пжтъ, който праща родителитѣ къмъ акушеркитѣ, гинекологитѣ родилнитѣ домове, болницитѣ за срамнитѣ болести, изправителнитѣ домове, домоветѣ за проституткитѣ и пр. да търсятъ своитѣ рожби. Колко на време и колко страшно ни предупреждаватъ Д-ръ Горановъ, Д-ръ Шпитеръ, Л. Шишманова, Ст. Христовъ и други, за онази зараза и пропасть, къмъ която стремглаво лети нашата младежъ...

И още по-мила, по-скжпа, по-велика става въ читѣ ни жертвата, която правятъ тия девици, които се обричатъ да търпятъ подигравки, хули, осмивания, заради Христа.

Млади отшелници! Не страхувайте се отъ това, що ще срещнете въ живота! Дръжете свето дадената клетва. Не забравяйте, че Христосъ, Вашия женихъ, винаги ще бжде съ васъ. Не оскърбявайте Го съ вашия животъ. Знайте, че Църквата възлага много на васъ. Пазете организацията си и авторитета чистъ, безъ петно или порокъ. Възстановете светостъта на монашеството. която напоследъкъ като, че ли е засѣнчена. Нека вашата обитель, вашето дѣло блѣсти като фаръ въ тъмни нощи!...

Къмъ 6 часа всички гости, весели, доволни отъ видено и чуто, се запжтиха къмъ близката гара Курило, а отъ тамъ за София.

Свещ. Методий п. Ивановъ

Какъ трѣбва да се молимъ.

Единъ отъ най-важнитѣ въ цѣлата Библия стихове относно молитвата е 22 ст. на 3 гл. отъ посл. на Иоана. Иоанъ казва: „което поискаме, ще получимъ отъ Него, понеже пазимъ Неговитѣ заповѣди и вършимъ онова, което е благоугодно предъ Него“.

Какви поразителни думи!

Иоанъ иска да каже съ тия думи, че всичко, което той попросвалъ, получавалъ. Кой отъ насъ може да каже: „каквото попрося, получавамъ“? Но Иоанъ обяснява, защо това било така. Защото пазилъ заповѣдитѣ Му и вършилъ онова, което е благоугодно предъ Него. Съ други думи, той, който очаква отъ Бога, да направи споредъ думитѣ му, отъ своя страна трѣбва да прави всичко, което Богъ му заповѣдва. Ако ние внимателно слушаме всички заповѣди Бджии, обърнати къмъ насъ, Богъ ще бжде внимателенъ къмъ всички наши молби. Ако, напротивъ, ние затуляме ушитѣ си къмъ Неговитѣ наставления. Той, по всѣка вѣроятностъ, ще се отклони отъ нашитѣ молитви. Тукъ ние намираме обяснение, защо много молитви оставатъ безъ отговоръ. Ние не слушаме Словото Божие, а поради това Богъ не слуша нашитѣ молби.

Еднажъ ми се случи да говоря съ една жена, която порано изпсвѣдвала Христа, а после се отказала отъ всичко. Азъ я попитахъ, защо не продължава да бжде християнка? Тя отговори, защото не вър-

вала въ Библията Попитахъ я: защо не върва въ Библията?

— Защото азъ изпитвахъ нейнитѣ обещания и ги намѣрихъ, че сж неправилни.

— Какви обещания?

— Обещанията относно молитвата. Нима въ Библията не се казва: всичко, каквото поискате съ вѣра, ще получите?

— Да, казва се нѣщо подобно на това.

— И ето азъ молихъ, просихъ, напълно очаквайки да получа, но не получихъ, тъй че обещанието излѣзе невѣрно.

— Бѣше ли ви дадено това обещание?

— Разбира се, нали то е дадено на всички християни. Нима не е тъй?

— Не. Господъ точно опредѣля, на кои именно молитви съ вѣра Той е съгласенъ да отговаря.

Следъ това се обърнахъ къмъ 22 ст. отъ 3 гл. на 1 посл. отъ Иоана и прочетохъ описанието на ония, на които молитвитѣ имали сила предъ Бога.

— Сега кажете, — забелезахъ азъ, — пазихте ли вие Неговитѣ заповѣди и правихте ли онова, което Нему е угодно?

Тя откровено се съзна, че не правила, и скоро й стана ясно, че действителната пречка се заключавала не въ Божиитѣ обещания, но въ самата нея. Ето въ що се състои пречката на много неотговорени молитви: оня, който ги принася, не е послушенъ.

Ако искаме да имаме сила въ молитвата си, трѣбва усър-

дно да изучаваме Словото Божие, за да разберемъ, каква е Неговата сила относно насъ, и еднажъ я намѣримъ, — да я изпълняваме. Единъ неизповѣданъ, нарушаващъ Неговата воля, нашъ постъпкъъ закрива ни ухото Божие за много молитви.

Но тоя стихъ отива и подалечъ отъ едно само съблюдаване на заповѣдитѣ Божии. Иоанъ говори, че ние трѣбва да правимъ онова, което Му е благоугодно.

Има много нѣща, изпълнението на които отъ насъ би било приятно на Бога, макаръ Той направо и да не ни ги е заповѣдалъ. Любещето дете не се задоволява съ узнаването само на онова, което бащата направо му заповѣдалъ да направи. То се стареа да узнае волята на бащата и ако му се покаже, че има нѣщо съ изпълнението на което то може да достави удоволствие на баща си, то съ радостъ ще го направи, макаръ бащата никога за това да не му е давалъ особено нареждане. Това е справедливо и относно истинското чедо Божие. То не се справя: заповѣдани ли сж или запретиени едни или други нѣща. То се стареа да изучи волята на своя отецъ относно всичко.

Има много християни, които вършатъ онова, което не е угодно Богу, а онова, което би било Нему приятно, оставятъ го не направено. Когато заговорите съ тѣхъ за тия нѣща, тѣ веднага ви отрупватъ съ въпроси: „а нима въ Библията е запретиено това да се

прави“? И ако вие неможите да имъ покажите стихъ, гдето това, за което става дума, е направо запретиено, тѣ мислятъ, че ни най-малко не сж длъжни да се отказватъ отъ него. Но истинското чедо Божие не се нуждае отъ пряма заповѣдь. Ако ние сме си поставили за задача да узнаваме и изпълняваме онова, което е Богу приятно, и Богъ ще си постави за цѣль да прави онова, което е намъ приятно. Тукъ пакъ намираме обяснение, защо много молитви оставатъ безъ отговоръ. Ний не си поставяме за задача на своя животъ да узнаваме онова, което би било приятно на нашия Отецъ. Поради това и нашитѣ молитви оставатъ безъ отговоръ.

За примѣръ да вземемъ постоянно възникващитѣ въпроси — въпросътъ за посещаване на театритѣ, танцитѣ и пушенето тютюнъ. Мнозина се предаватъ на всичко това. Щомъ имъ кажете нѣщо противно, веднага съ особено тържество питатъ: „Нима въ Библията се говори: ти не трѣбва да пушишъ?“ Но не е тукъ въпросътъ. Въпросътъ е въ това, угодно ли е на нашия небесенъ Отецъ, когато вижда едно отъ своитѣ чедо въ театри, или да танцува, или да пуше? Тоя е въпросътъ, който всѣки трѣбва да реши за себе си, да го реши молитвено, като търси свѣтлина отъ Духа Светаго. Мнозина казватъ: „каква вреда има отъ всичко това?“ Да се впускаме въ обсъждане на тоя въпросъ въобщо — не влиза въ рамкитѣ

на нашата статия, но нѣма съмнение, че въ много случаи има твърде голѣма вреда отъ това: нашитѣ молитви губятъ своята сила.

Осемнадесетиятъ стихъ на 144 псаломъ пролива много свѣтлина върху въпроса, какъ трѣбва да се молимъ. „Близъкъ е Господъ къмъ всички, които Го призоваватъ въ истина“.

Тоя малъкъ изразъ: „въ истина“ заслужава особено внимание. Ако прочетете цѣлата Библия, ще видите, че тоя изразъ означава: „въ действителностъ, на дѣло, въ искреностъ“. Молитвата, на която Господъ отговаря, трѣбва да бжде искрена, т. е. такава молитва, която проси нѣщо действително желаемо.

Има много неискрени молитви. Хората молятъ за нѣща, които тѣ не желаятъ. Има много жени, които молятъ за обръщанието на своитѣ мъже и които въ сжщностъ не желаятъ, да се обърнатъ мъжете имъ. Тѣ мислятъ, че желаятъ, но ако тѣ знаеха, какво би докарало съ себе си това обръщение, какъвъ пѣленъ превратъ би трѣбвало да стане въ работитѣ на мъжа и колко, следствие на това, трѣбва да се съкратятъ доходитѣ имъ, а следъ това, разбира се, да се измѣни и цѣлия начинъ на живота въ дома имъ, тѣхната молитва, би била, — ако само тѣ биха желали да бждатъ искрени предъ Бога — следната:

— О, Господи, не давай на моя мъжъ да се обърне.

Тѣ не желаятъ на мъжетѣ

си обръщение, което тѣй скжпо ще имъ струва.

Има много църкви, които се молятъ за духовното пробуждане и които въ сжщностъ не желаятъ това пробуждане. Тѣ мислятъ, че желаятъ, тѣй като въ тѣхното въображение се чертае увеличение числото на църковнитѣ членове, нарастването на доходитѣ, издигане репутацията имъ средъ другитѣ църкви. Но ако тѣ знаеха, какво въ сжщностъ значи духовното пробуждане, какво изпитание би то повлекло съ себе си за сърцата на ония, които само по име се наричатъ християни, какъвъ коренъ превратъ въ личния, семейния и общественя животъ това би причинило, и колко много друго би се случило, ако Духъ Божи се би явилъ на дѣло, въ сила, — когато всичко това станѣше известно, вопълътъ на църквата щѣше да бжде:

— О, Господи, запази ни отъ духовно пробуждане!

Има много проповѣдници, които се молятъ за кръщение отъ Духъ Светаго и които въ сжщностъ не го желаятъ. Тѣ мислятъ, че го желаятъ, тѣй като кръщението отъ Духа означава за тѣхъ нова радостъ, нова сила въ проповѣдването на Словото, голѣма известностъ средъ народа, по-голѣмо положение въ църквата. Но ако биха разбрали, че кръщението отъ Духа действително влече следъ себе си, на примѣръ това, че тѣ трѣбва да влѣзатъ въ разрѣзъ съ свѣта, че това може да стане причина, шото тѣхното име да

се произнася като безчестно, че това може да ги принуди да остават доброто, доходно мѣсто и да отидат да работятъ въ затѣнени мѣста или даже въ чужди краища, — ако тѣ биха разбирали всичко това, тѣхната молитва, по всѣка вѣроятность, — за да бжде действителенъ изразъ на тѣхнитъ желаня, — би била такава:

О, Господи, спаси ни отъ кръщение чрезъ Духа Светаго!

Но когато става въпросъ за обръщението на нашитъ близки при каквато и да било цена, ние действително желаемъ излиянието на Духа Светаго, каквито и послѣдствия да носи то, действително желаемъ кръщение чрезъ Духъ Свети. Тукъ наистина желаемъ и наистина ще викаме предъ Бога. И той ще ни чуе.

Горрей.

Св. Антиминсъ отъ 1590 год., оветень отъ скопския митрополитъ Никанора (1577—1600 год.), въ времето на ипекския патриархъ Иеротея († 1591 год.)

(Изъ новоизлѣзлото съчинение „Антиминсътъ“, отъ прот. Ив. Гомезъ) -

Молитвата на Бъжанеца

Чуй чуй мол-ба-та ни, О, Бо-же, пра-ви Спа-си стра-на-та ни отъ зли бѣ-

зи: Отъ вѣдо-биж-да ни Свѣ-тъ лю-ка-ви! Те-гда не-вн-жда ни Спи-бо-же Ти.

Чуй . . . чуй молбата ми,
О, Боже прави,
Спаси страната ни
Отъ зли бѣди!

*

Отъ вредъ обижда ни
Свѣтътъ лукави!
Тегла невиджани
Спри, Боже Ти!

Миръ дай! Земята ни
Да види бѣлъ день;
Стопли сърцата ни,
Сковани въ ледъ!

*

О, спри теглата ни
Въ тозъ свѣтъ студень . . .
Спаси дѣцата ни
Отъ кървавъ гнѣтъ!

А. Небовъ.

Теософията заблуждава

(Продължение отъ кн. III).

Ние нѣма да излагаме тука учението на теософитѣ. Заслужава, обаче, да се спремъ върху нѣколко нѣща, които сж много интересни.

Споредъ теософитѣ, всѣки човѣкъ трѣбва да премине презъ 7 степени на просвѣщението, докато достигне до най-горното стѣпало. Тѣзи степени се наричатъ „*врата на просвѣщението*“. Всѣки би помислилъ, че тѣзи степени сж необходими въ теософията, за да покажатъ, до колко известно лице се е просвѣтило отъ истинитѣ на теософията и, следователно, е станало годно да заема по-високо мѣсто въ реда на съвършенството. Въ сжщностъ, това раздѣляне членовѣтъ на степени и тѣхното прехождане презъ „вратата на просвѣщението“ служи само като средство да се избератъ известни довѣрени лица, които приематъ безусловно всички догмати на теософското дружество. Водителитѣ на теософското дружество се считатъ проводници на свѣрхчовѣшка благодать и носители на божествената мждростъ на особенитѣ „учители“. Чрезъ тѣхъ се завършва религиозно-нравственото и научно усъвършенствование на хората и цѣлото човѣчество. Водителитѣ надаряватъ своитѣ последователи съ „*ошкровеното*“ учение, като при това сж напълно свободни въ избора на своитѣ догматични убеждения или принадлежността къмъ известна религия. Така напр. Ел.

Блаватска е била отъ будийско вѣроизповѣдание, а сегашната председателка на теософското дружество Ана Безантъ е браминистка.

Понеже се поставя на нѣкаква си неутрална почва по отношение на религиознитѣ изповѣдания на хората, теософията претендира да бжде нѣщо по висше, по съвършено отъ всѣка религия. Не е трудно, обаче, да се забележи, че теософията се явява чисто и просто едно скърпено учение, което заимствува въ различнитѣ религии нѣща, които му харесватъ и се получава една пѣстра смѣсица отъ учения, въ които всѣки здравомислещъ човѣкъ ще схване, че тукъ нѣма нищо ново или по-висше нѣщо повече той ще види, че теософията взема най-важното и сжществено съдържание отъ будизма, прибавя къмъ него нѣкои християнски термени, та по такъвъ начинъ ужъ приближава учението си къмъ християнството. Както казахме и по-горе, това сближение съ християнството въ сжщностъ е една примка за по-лесното привличане на наивнитѣ християни, които се подаватъ на влияние и въздействие и които не сж добре схванали сжществената, дълбочината и всеобщността на християнската религия.

Преди всичко, теософитѣ учатъ, че нѣма личенъ Богъ. Тѣ не вѣрватъ въ подобно висше Сжщество, както вѣрватъ християнитѣ, или еврей-

тѣ и др. Понеже нѣматъ Богъ, Който да може да влѣзе въ сношение съ човѣка, да го чува и разбира, теософитѣ учатъ, че сж излишни и неумѣстни и всѣкакви молитви и надежди. На кого ще се надѣва човѣкъ? Не на Бога, а на себе си, защото той, човѣкътѣ, е всичко въ свѣта, казватъ теософитѣ. Той е Богъ...

Около човѣка сществува пълно „безмълвие“. Внѣтъ отъ човѣка не могатъ да сществуваатъ никакви цели и влечения. Всичко трѣбва да се събира въ човѣка като въ фокусъ, понеже, както казахме, той е Богъ, той се развива и напредва презъ вѣковетѣ; той е начало и край на всичко.

Теософията, се поставя наредъ съ другитѣ религии като „висшъ религиозенъ и наученъ синтезъ“ — Отъ казаното по-горе, обаче, се вижда, че теософията не може да бжде религия. Щомъ нѣма Богъ, нѣма и религиозни отношения у човѣка къмъ Бога. А щомъ това е така, бихме попитали, какво ценно нѣщо се намѣрва въ религийтѣ и какъвъ „религиозенъ синтезъ“ се явява теософията?

Като поставя човѣкъ въ центъра на вселената, като начало и край на всичко, теософията, безъ да ще, впада въ голѣмо противоречие, тя ужъ намѣрва, че естествентѣ религии сж нѣщо много нисше, а пкъ въ основата на своето учение възприема единъ отъ психологичнитѣ фактори за тѣхното сществуване — самообожаването... Отъ тука до егоизма има само една

крачка. И действително, теософията, която проповѣдва, че нѣма личенъ Богъ, че вселенната е празна, че на всѣкжде царува, „безмълвието“, въ сжщностъ казва на хората: „Защо мислите за нѣкакъвъ си Богъ, Който ужъ се унижи за васъ, Който ви заповѣдва да Го слушате и почитате, Който ви е далъ закони за животъ и на Когото вие се молите да ви помогни, или на когото благодарите, когато сте достигнали желаемото? Всичко това е напраздно... Нѣма кой да ви чуе и да ви помогне... На вашитѣ молитви ще ви отговори хладното безмълвие на вселената съ своето безразличие. Какво значатъ за нея висшитѣ мъжи и страдания? — Нищо! „Нѣма Богъ — вие сте богове на земята“.. Ако, обаче, това е логическото следствие отъ учението на теософитѣ за човѣка и Бога, не е ли право да направимъ извоетъ, който самъ по себе си следва отъ казаното до сега за теософията? — И ако човѣкъ е самъ за себе си Богъ, не е ли естествено да последва и друго заключение, сжщо тѣй свързано съ първото, а именно, че щомъ наоколо ми е безмълвие, щомъ нѣма надъ менъ вишъ разумъ, лична сила, отъ която завися, която бди надъ мене, която ме напжтствува, която спира низшитѣ прояви на моята природа, която ме ограничава да не върша зло, ако нѣма казвамъ всичко това, не трѣбва ли азъ да мисля само за себе си, да се грижа само за своя личенъ животъ? — Да! Това непре-

менно следва отъ учението на теософитѣ. А единъ пжтъ всѣки човѣкъ започне ли да мисли за себе си, да се грижи да нареди колкото е възможно по добре своя личенъ животъ — ще трѣбва да се простимъ съ всеобщото братство за което говори теософията. Присжщиятъ на човѣка егоизъмъ и неговото себелюбие ще получатъ своя стихийенъ развой. Понеже нищо не ще бжде въ състояние да сдържда поривитѣ на егоизма — земята ще се превърне въ арена на още по-люти борби за обезпечаване на личното благо за смѣтка на другитѣ. А пѣкъ че това е така въ теософското дружество, ние се убедихме отъ думитѣ и признанията на първитѣ лица въ теософското дружество и неговитѣ водители. Но не само егоизъмъ, люти борби за лично благо и сжществуване ще докара теософията. Тя ни води и къмъ мраченъ песимизъмъ. Не велика утѣха, не радостъ и щастие ще даде тя на свои последователи, а отчаяние отъ живота. Жедуващиятъ за непосредственъ религиозенъ животъ човѣшки духъ ще се отчае отъ своитѣ стремежи къмъ възвишеното, защото на кждето и да се

обърне, ще бжде обхванатъ отъ пустотата на свѣта; защото отвредъ ще повѣе хладината на безконечнитѣ празни пространства, кждето се лута само човѣкътъ съ своитѣ вѣчни вътрешни душевни болки и страдания.

Теософията бѣ си поставила задача да бжде най-висша религия, най-висшо знание и освенъ това, да прероди човѣчеството. Въ сжщностъ тя не постига нито една отъ поставенитѣ задачи, защото цѣлото ѣ построение като учение, като религия или философия, като система почива на фалшива основа, защото е заблудена въ нѣколко привлекателни на пръвъ погледъ положения на будизма и защото заблуждава своитѣ последователи. Водителитѣ на теософията, тѣй нареченитѣ „посветени“ използватъ средствата на заблуждението, за да могатъ да събиратъ около себе си хора, които ги слушатъ, и да държатъ въ подчинение наивницитѣ, които сж се помамили подиръ тѣхъ.

Нека всѣки православенъ християнинъ се пази отъ заблудата на теософията и теософитѣ.

Станимиръ Ст. Станимировъ.

Бележити български светии Преподобни Ромилъ Бдински.

(Продълженне отъ кн. 3).

Григорий Синаитъ, за да запази монастира си отъ хусаритѣ разбойници и турцитѣ, пратилъ своя любимецъ — преподобни Теодосий Търновски, който по онова

време се подвизавалъ въ Параория, да моля за помощъ българския царь Ивана Александра. Ив. Александъръ не само далъ пари да се загради монастиря съ сте-

ни и да се построят кули, въ които, въ случай на силни нападения, да могат да се скрият всички монаси съ имотитѣ; но заплашилъ и разбойниците и турцитѣ, че ако продължаватъ да безпокоятъ монаситѣ, той ще дойде съ войската си да ги защищава. Изплашени, хусаритѣ и турцитѣ прекратили нападенията си върху монастира. Въ Параория настъпило спокойствие и разбѣгалитѣ се монаси захванали да се завръщатъ. Чули за това спокойствие и Иларионъ и Романъ, напуснали Търновско и се върнали въ Параория, дето построили килии недалечъ отъ монастира на великия Григория Синаита. Въ това време въ Параория дошълъ отъ Цариградъ и монахъ Григорий — авторътъ на житието на Ромила и, като научилъ всичко отъ миналия добродетеленъ, благочестивъ и строго подвижнически животъ на Романа, измолилъ у монаха Илариона да приеме и него за свой послушникъ. И по този начинъ болничавиятъ Иларионъ ималъ вече двама послушници.

Настъпила сирната седмица. Споредъ обичая, въ недѣля вечеръ Иларионъ повикалъ при себе си двамата си послушници да заговѣятъ заедно. Следъ вечерята той заповѣдалъ да си отидатъ всѣки въ келията си и тамъ въ пълно уединение да прекаратъ цѣлата първа недѣля въ молитва и безъ всѣкаква храна. Романъ и Григорий изпълнили дадената имъ заповѣдъ. Въ сѣбота на първата недѣля на великия постъ (*Тодоровъ день*) тѣ дошли при стареца си, за да хапнатъ по нѣщо за подкрепа на тѣлеснитѣ си сили. Като забележилъ, че Романъ е въ нѣкакво особно настроение,

Иларионъ заповѣдалъ на Григория да приготви трапезата. Започнали да се хранятъ, но Романъ не се докосналъ до храната. Не се минало много време и той излѣзълъ отъ келията на стареца. Като се минало доста време, Иларионъ изпратилъ Григория да го дири. Намѣрилъ го въ келията му. Не посмѣлъ Григорий нито въ келията да влѣзе, нито да го повика, понеже Романъ това време плачелъ и грѣмко ридаелъ. Върналъ се при стареца си и му казалъ, какво чулъ. Старецътъ дошълъ въ ужасъ отъ чутото. А следъ като помълчалъ малко, заповѣдалъ му да се върне, да влѣзе въ келията, да вземе Романа съ себе си и да го доведе да се нахрани. Григорий изпълнилъ дадената му заповѣдъ. Той отишълъ въ келията на Романа и, като го извелъ вънъ, видѣлъ, че лицето му било свѣтнало, а ланититѣ (бузитѣ) му мокри отъ сълзи. Явно било, че Романъ за досегашния си благочестивъ животъ и за досегашнитѣ си благодеяния се сподобилъ съ тъй наречената у исихаститѣ *слъзна благодать* (слъзенъ източникъ). Като дошли въ келията на Илариона, Романъ пакъ не се докосналъ до храната, като казалъ, че той е ситъ отъ слъзното дарование и отъ благодатята Божия. — Следъ свършването на обѣда, Романъ измолилъ отъ стареца си позволение да си направи нова келия на едно разстояние отъ едно поприще близо до реката, въ която ще лови риба и ще я донася на стареца си, който боледувалъ отъ стомахъ. Като се поселилъ въ новата си келия, Романъ прекарвалъ по голѣмата си частъ отъ времето въ постъ и молитва, като при това постоянно

плачелъ и ридаелъ. Въ свободното отъ молитвата време той ловилъ риба, отъ която никога не ялъ, а я донасялъ на стареца си. Хранѣлъ се съ най-обикновена храна.

Въ това време, когато троицата монаси така спокойно се подвизавали въ пустинята, се получило известие отъ Скопелския (градътъ Скопѣлъ или Скопо, сега Скопие се намира на разстояние 3 часа на изтокъ отъ Лозенградъ) управителъ, че турци ще дойдатъ въ Параория на ловъ за диви животни, та монаситѣ, които живѣятъ вѣнъ отъ манастиря, да се прибератъ заедно съ другитѣ монаси въ кулитѣ и тамъ да останатъ до като турцитѣ завършатъ ловътъ си. Привикнали къмъ строгъ единенъ животъ, Иларионъ, Романъ и Григорий намѣрили, че ще имъ е неудобно да живѣятъ заедно съ всички монаси въ кулата, та предпочели да напуснатъ Параория. Тѣ преминали въ България (Загорие) и се поселили въ околността на Търново, въ Мокра. Тукъ Иларионъ и Григорий останали да живѣятъ въ една келия, а Романъ, за да може безприпятствено да се предава на своя подвигъ — да плаче и ридае, се уединилъ, като се поселилъ далечъ отъ тѣхъ въ отдѣлна келия. Житиеписателътъ Григорий свидетелствува, че колкото пжти ходилъ при Романа, пращанъ по работа отъ Илариона, винаги го намиралъ, че плаче и ридае, като че близкъ мрътвецъ оплаква.

Малко време Романъ живѣлъ съ Илариона и Григория въ Мокра. Горещо привързанъ къмъ уединения животъ въ Параорската пустиня, той безъ да се бои отъ разбойници, върналъ се въ Паро-

ория и се поселилъ въ нзй-уединената далечна пустиня. Тукъ той се удостоилъ да приеме тѣй наречената „велика схима“ (ангелски образъ), като при това билъ преименуванъ Ромилъ. Цѣли петъ години преп. Ромилъ живѣлъ въ тази пустиня въ пълно усамотение, като прекарвалъ времето си въ плачъ и ридания. Както попосле самъ разказвалъ на житиеписателя си монаха Григория, на първо време бѣсоветъ, за да го изплашатъ и изгонятъ изъ пустинята, не го оставяли въ покой и го плашили по всевъзможни начини: и съ мълнии и съ гърмове го плашили, и съ страшни викоове, като че ли издавани отъ самитѣ дървеса въ планината, и съ какво ли не още, — „но азъ — казвалъ той, се отнасяхъ къмъ всичко това тѣй, както дете се отнася къмъ играчкитѣ си“. Неговото желание е било, даже при тѣзи условия, всичкия си останелъ животъ да прекара въ тази вжтрешна уединена пустиня: но както манастиря, тѣй и всички келии били разорени, всички монаси се разбѣгали едни на една, а други на друга страна. Параория запустѣла. Избѣгалъ отъ тука и преподобни Ромилъ.

Разорението и запустяването на Параория станало така: мюсулманитѣ (турцитѣ) не само единъ пжтъ, а много пжти идвали въ Параорийската пустиня. Всѣки пжтъ монаситѣ се прибирали въ кулата (пирга); но мюсулманитѣ и тукъ не ги оставяли спокойни, и започнали да пушатъ стрели срещу тѣхъ. Видѣли монаситѣ, че е невъзможно повече да се живѣе въ тази мѣстность и решили да я напуснатъ. Преди, обаче да сторятъ това, тѣ запалили кулата,

за да не би да я използватъ богопротивнитъ мусулмани. Парория запустѣла.

Преподобни Ромиль пакъ се завърналъ въ търновската околностъ, но — тука не намѣрилъ търсенитъ отъ него условия за уединенъ подвижнически животъ. Наистина той си направилъ колиба нейде си далечъ отъ града, но казва житиеписателътъ му, въ Търновско нѣма далечни, безлюдни пустини, а навредъ има или монашески келии или селища на мирски (свѣтски) човѣци. Преподобниятъ билъ обезпокояванъ и отъ еднитъ и отъ другитъ. И даже повече отъ монаситъ, отколкото отъ мирянитъ, защото монаситъ му завиждали, та се отнасяли къмъ него враждебно. Като видѣлъ това, преподобни Ромиль решилъ да се посели въ Св. Гора (Атонъ), дето се стичали подвижници отъ разни мѣста. Но и на Атонъ преподобни Ромиль не намѣрилъ диреното усамотение. Щомъ като се научили, де е жилището му, почнали да го посещаватъ не само монаситъ отъ манастиритъ, а и онѣзи, които прекарвали усамотенъ животъ и дори свѣтски лица: всѣки бързалъ да чуе поучение отъ отличния познавачъ на отшелническия животъ, всѣки дирилъ съветитъ и ржководството му. И много души той отклонилъ отъ пжтя на злото, на погибельта, а ги възвърналъ въ пжтя на спасението. Много пжти изнемогвалъ и препадалъ преподобни Ромиль, зле изморенъ отъ многото събесѣдания съ мнозината приходещи при него. А тъй като той желалъ да живѣе въ безмълвие и да събесѣдва само съ Бога, то често пжти мѣнявалъ жилището си.

Нигде, обаче, немогълъ да намѣри диреното уединение: навредъ го намирали. Най-после той дошълъ въ близката до свещената лавра на св. Атанасия мѣстностъ, наречена Мелани (Черна) и тука започналъ да строи келия. Въ това време напусналъ *Загорие* (тъй наричали по онова време намиращата се задъ Балкана частъ отъ България. Северна България) и монахъ Григорий, и дошълъ при преподобни Ромила, та станалъ неговъ послушникъ.

Тъкмо по онова време станалъ гладъ; невъзможно било нищо съ пари да се купи нѣщо за ядене. На преподобни Ромила и отъ лаврата не давали нищо, защото той недавна току що пристигналъ и не билъ причисленъ къмъ братята на лаврата. Единъ день Григорий му изказалъ съжалението си, че дошълъ при него въ такова тежко време, когато нѣма храна нито за него. — *„Богъ не ще ни остави“*, — кротко му отговорилъ преподобни Ромиль. И наистина Богъ не ги оставилъ. Следъ извесгно време преподобни Ромиль изпратилъ Григория по работа въ лаврата. Пристигналъ въ гостилницата вѣнъ отъ лаврата, Григорий се спрѣлъ да почака потребния му монахъ. Въ това време край него миналъ единъ беденъ прокаженъ, който носѣлъ нѣколко хлѣба, и заговорилъ съ Григория. Като се научилъ, че Григорий и старецътъ му гладуватъ, прокажениятъ беденъ му казалъ: „Дойдохъ въ лаврата да си взема хлѣбъ. Дадохъ ми толкова много сухъ хлѣбъ, че не можахъ всичкия да го взема съ себе си. Като казалъ това, бедниятъ прокаженникъ се върналъ назадъ и следъ малко вре-

ме донесълъ и далъ на Григория единъ чувалъ пълень съ хлѣбове. Григорий го взелъ и го отнесълъ при преподобни Ромила, който възблагодарилъ Бога, че се намѣрилъ единъ бедень да го подпомогне въ тази тежка нужда. Преподобни Ромилъ не задържалъ всичко за себе си, давалъ отъ него и то не само на човѣци, а и на животни, звѣрове и птици.

Но не само съ благи съвѣти, и съ онова, що ималъ преподобни Ромилъ помагалъ на ближнитѣ си. Помагалъ той и съ личния си трудъ. Тѣй, единъ пѣтъ единъ монахъ започналъ да си строи келия и, споредъ обичая, замолилъ околнитѣ монаси да му помагатъ. Замолилъ той и преподобни Ромила. Преподобни Ромилъ съ готовность се отзовалъ на поканата и рано на другия день заедно съ Григория, като взелъ съ себе си всичко потрѣбно за храна, отишли и презъ цѣлия день работили новостроящата се кѣща. Радостни, тѣ късно вечерта се завърнали въ келията си.

Особено преподобни Ромилъ избѣгвалъ да бжде скжперникъ, когато помагалъ. Тѣй, единъ день когато обѣдвалъ съ Григория, дошълъ близо до келията имъ нѣкой монахъ и започналъ да сѣче дърва. Григорий излѣзълъ и му се скаралъ, че нарушава реда, като сѣче дърва близо до чужда келия. „Прости ми братко, кротко казалъ виновниятъ, азъ съмъ новопрестигналъ и незнаяхъ, че тука наблизо има келия“. Преподобни Ромилъ го повикалъ и като се научилъ, че е новодошълъ въ Св. Гора и че съ голѣмъ трудъ изкарва прехраната си, заповѣдалъ на Григория да събере всичко, каквото има въ келията за ядене,

да го раздѣли на лве и да даде половината на бѣдния. „Но, възразилъ Григорий, защо да му дамъ половината, когато той е единъ, а ние сме двама?“ — Като го погледналъ строго, преподобни Ромилъ му казалъ: „Не помнишъ ли, що ти рекохъ: *ако имашъ въра, никога нѣма да останешъ безъ онова, коеѣо ти трѣбва.*“ — Григорий изпълнилъ дадената му заповѣдъ.

Като довѣршилъ изграждането на келията си, преподобни Ромилъ се предалъ на монашескитѣ си подвизи — на постъ и молитва. А тѣй като мѣлвата за него като строгъ подвижникъ и добъръ наставникъ бързо се разнесла между живушитѣ на Атонъ, то много монаси подобно на пчели, които хвъркатъ по златнитѣ и росни поля, дирейки медоносни цвѣтове, почнали да идватъ при него, привлечени отъ сладкитѣ му и душевнотелни беседи тѣй, както желзото се привлича отъ магнита. Посетителитѣ си преподобни Ромилъ поучавалъ на разни добродетели, като особено настоявалъ да пазятъ ума и сърцето си отъ лоши мисли, които сквернятъ душата и я лишаватъ отъ спасение; да прекарватъ смиренъ и безстрашенъ животъ, като избѣгватъ гнѣва и зложелателството; да се стремятъ къмъ Бога, като се оплчаватъ противъ кознитѣ на врага на човѣшкото спасение, да избѣгватъ любостежанието, яростта, злопаметството, силното гнѣвение, оклеветяването, любопрението, всѣка ревность и убийство; да прекарватъ всички въ тѣлесенъ и духовенъ трудъ, въ постъ и непрестанна молитва; да бждатъ нестезжателни и тѣлесно чисти; да пѣятъ съ участие на ума; да се

молятъ съ безметеженъ духъ и тѣло; да бжде волята имъ въ закона Господенъ денемъ и нощемъ; да пазятъ съвестята си спокойна; да обичатъ другитѣ, като злитѣ научаватъ да бждатъ справедливи; да не дирятъ възмездие тука на земята, защото такава тѣ ще получатъ горе на небето и пр.

Но не само теоретически наставления давалъ преподобни Ромилъ на посетителитѣ си. Давалъ той и чисто практически наставления, твърде лесно изпълними и често приложими отъ онѣзи, които ги получили. Тѣй единъ пжтъ той далъ следния практиченъ съветъ: когато отивате въ келията на нѣкого, не влизайте въ нея, макаръ и вратата ѝ да сж отворени; но почукайте и вижте, ако домовладиката ви разреши да влѣзете. А пжкъ като влѣзете и седнете, не въртете очи въ разни страни, за да оглеждате, де що има, но, като преклонитѣ главата и очитѣ си надолу, говорете на домовладиката за работата, за която сте дошли. Ако се случи да видите тамъ книга, не взимайте я да я четете, нито въ присѣтствието, нито въ отсѣтствието на домовладиката; но преди всичко попитайте стопанина на келията и, ако той ви позволи, разтворете я — Другъ пжтъ той така поучавалъ посетителитѣ си: Ако нѣкой твой приятель ти даде на съхранение сждъ съ злато и сребро, не го отваряй да видишъ какво има въ него. Ако ли пжкъ ти даде другъ нѣкакъвъ, каквто и да било, сждъ, не бъркай съ ржката си въ него, защото това е безумие, това е вредно за душата ти и може да те доведе до кражба. Ако намѣрете каквто и да било сждъ,

принадлежащъ на нѣкого отъ твоитѣ ближни, било вжтре въ монастыра, било на пжтъ или даже въ нѣкое пусто мѣсто, не го задържай за себе си, но тутакси го възвърни на притежателя му, защото, ако не направишъ така, това въ деня на смъртята ще ти се зачете като кражба.

Лично за себе си житиописателятъ разказва следното: Единъ пжтъ сраецътъ ми (преподобни Ромилъ) ме прати при единъ другъ старецъ да взема една книга и да му я донеса. Азъ отидохъ, взехъ книгата и тръгнахъ да се връщамъ, но, уморенъ, седнахъ да си почина, разгърнахъ книгата и прочетохъ онази глава, която старецътъ ми искаше да прочете. Като дойдохъ въ келията и предадохъ книгата, старецътъ ми започна да прелиства книгата, дирейки потрѣбната му глава, но не я намираше. Запитахъ го: „отче, коя глава търсишъ?“ — Като ми каза, коя глава търси, и като разбрахъ, че търси тѣмко оная глава, която азъ четохъ, почивайки си, казахъ му: „Ако ми заповѣдашъ, азъ ще ти покажа главата, която търсишъ“ — Покажи ми я“, — каза той и ми подаде книгата. Азъ взехъ книгата, намѣрихъ търсената глава и я посочихъ на стареца. Като ме изгледа строго, старецътъ ме попита: „Отъ де знаещъ, че има такава глава въ тази книга? — Отъ това питане, както и отъ погледа на светия старецъ азъ разбрахъ, че съмъ сторилъ голѣмъ грѣхъ, и поради това паднахъ предъ краката му, разказахъ му стореното отъ мене и го помолихъ да ме прости. — „Нещастнико, каза ми той, какъ се осмѣли да отворишъ стаята ми и

съндъчето ми и да разгледашъ, какво се намира вжтре? Отиди си отъ мене. Не искамъ такъвъ ученикъ, който следва своитѣ мисли, а не моето желание“ — Азъ продължавахъ да лежа предъ краката му и съ сълзи на очи продължавахъ да му се моля да ме прости. Едвамъ измолихъ прошка и то като при това ми наложи голѣмо наказание и ми забрани другъ пѣтъ да върша работи по све усмотреніе. Ето какъ се грижеше той за онѣзи, които бѣха подъ неговото рководство.

На такава безусловно послушание, идваще до унищожаване волята у послушника, преподобни Ромилъ училъ не само своитѣ послушници-ученици, но и послушницитѣ-ученици на другитѣ старци, които му били пращани за исправление и наставление. Понѣкога той се обръщаль съ съвети и къмъ неблагоразумнитѣ и невѣздържни старци, които се отнасяли къмъ ученицитѣ си жестоко и грубо.

Това идване на много човѣци за съвети не давало на преподобни Ромила възможность да се занимава съ монашескитѣ си подвизи и заради това той решилъ да напусне жилището си. Единъ день той пратилъ Григория да отиде да намѣри отдалечено уединено мѣсто, дето да може да се построи килия за живѣне, и необезпокояванъ отъ никого, да се подвизава. Григорий изпълнилъ дадената му заповѣдъ, намѣрилъ подходяще мѣсто, дето имало и изворъ съ вкусна вода и съ помощта на нѣколко души монаси построилъ келия, въ която преподобни Ромилъ се поселилъ. Но както казалъ и самъ Спасителъ (Мат. 14), *не може да се укрие*

градъ, който стои на връхъ планина, и тука той не можаль дълго време да живѣе усамотенъ. Мѣстожителството му скоро станало известно и множество човѣци почнали да го посещаватъ. Тѣй че и върху него — преподобни Ромила — се изпълнило казаното; „колкото повече нѣкой бѣга отъ човѣшката слава, толкова повече тя сама го достига“.

Малко време преподобни Ромилъ живѣлъ въ това си жилище и трѣбвало да напустне не само него, а и самата св. гора — Атонъ. Турцитѣ по онова време вече зле върлужвали и въ Тракия и въ Македония. Презъ нощта на 25 срещу 26 септемврий 1371 година турцитѣ неочаквано нападнали на събраната за борба съ тѣхъ сръбска войска и не само войската изстребили, а и предводителатѣ ѝ, между които и *Иванъ Углеша*, владетель на близкитѣ до Атонъ градове Мелникъ и Сересъ и покровителъ на Атонъ. Атонъ после това останаль беззащитенъ. Изплашенитѣ монаси се разбѣгали. Избѣгаль и преподобни Ромилъ, който отишълъ, та се поселилъ въ пустинята около албанския градъ Авлонъ (Валона). Впрочемъ и тукъ той не намѣрилъ тѣй желаното усамотение. И тука жадуващитѣ да послушатъ поученията му монаси го намѣрили и почнали да го посещаватъ. Мнозина дори желаели да останатъ да живѣятъ при него; но той не имъ позволилъ, и като имъ даваль потребнитѣ съвети, отпращаль ги да си отидатъ на свобода. Но не само монаси го посещавали. Посещавали го и много свѣтски лица, които идвали да получатъ отъ него благословение и му донася-

ли овощия, хлѣбъ и други по-трѣбни за жиаота нѣща. Но преподобни Ромилъ не приемалъ тѣзи подаръци. „Чада, казвалъ той, не ми подобава да взема тѣзи подаръци, защо ми сж доста и тѣзи износени дрехи и тази храна — зелие съ соль“. И като ги благославялъ и имъ давалъ наставления за добродетеленъ животъ, отправялъ ги и тѣхъ во свояси. Тѣзи посещения, които и тука не давали възможность на прпподобния Ромила да се предава на своитѣ подвизи, го принудили да замисли да напустне и Авлонъ. Не стигнало това. Но и турскитѣ нападения не давали покой на прпподобния. Подиръ убиването на Ивана Углеша 1371 година и зазладѣването на Тракия и Македония, турцитѣ захванали да нападат и на Епиръ и да опустошаватъ цѣлото източно крайбрежие на Адриатическо море. При тѣзи нападения тѣ достигнали и до Авлонъ и по на северъ.

Една нощъ той ималъ божествено видение да напусне Авлонъ, но да не се връща на Атонъ. И той напустналъ това си жилище и съ ученицитѣ си отишълъ въ сръбската земя, дето ее поселилъ въ мѣстността наречена Раваница

близо до манастиря *Възнесение на Господа нашего Иисуса Христа*. Тукъ той не следъ много време се представилъ, предавъ блаженната си душа въ рцетѣ Божии. Това било не по рано отъ 1375 год.

Ученицитѣ му го погребали съ голѣмо благоговѣние и силно скърбѣли, че ги оставилъ сираци тѣкмо въ тѣва лошо време. Но Богъ ги утешилъ, като благоволилъ да прослави своя великъ и угодникъ и строгъ подвижникъ въ Гробътъ на преподобни Ромила сѣм изпълнилъ съ „велико благоухание“, съ които се открило на човѣцитѣ, че Богъ го наградилъ съ небесенъ венецъ и го причисилъ къмъ лика на Своитѣ избраници — светиитѣ Нетленнитѣ мощи били пренесени въ Раванецкия манастирь, и отъ тѣхъ идвалитѣ на поклонение, болнитѣ и разни болести получавали изцеление. Вестъта за чудесата на светитѣ мощи на преподобни Ромила се разнесла по цѣлия православенъ святъ, та той билъ причисленъ къмъ лика на светиитѣ и му били съставени служби.

Паметъта му се слави отъ православната Църква на 16 януарий.

Апологетически беседи.

Разговоръ между баща и синъ за вселената и Бога.

Синътъ. Татко, ти обеща да ми разкажешъ, какъ великитѣ умове сж разсждавали за сжществуването на Бога.

Бащата. Да. Но предвари телно ще ти кажа, че и най-гениалното доказателство е безсилно да застави човѣка

да обича, да почита или не Бога. Помисли си — ние, хората, твърде често вършимъ нѣща, които сж неприятни за нашитѣ ближни. Нима науби еца трѣбва да се доказва, че камата му, когато се забива въ живо човѣшко тѣло, при-

чинява смъртни болки? Той знае, че е така, и все пакъ постѣга.

Синътъ. — Винаги, татко, съмъ се питалъ, какъ така човѣкъ може да бжде тъй коравъ, че да се решава да убива. Колко хубавъ е животътъ... красота... слънце, звѣзди... широки полета... безрайни морета... сини планини... и защо ли свѣтътъ е станалъ като че ли тѣсенъ за хората, та единъ други се изтрѣбватъ?

Бащата. Така е, така е било, така и ще си остане. Въ свѣта е имало и ще има хора, които не сж имали възможностъ да чуютъ великото учение за любовта, да видятъ трогателнитѣ дѣла на тази любовъ и да обикнатъ доброто... Защото, трѣбва да помнишь, че любовта, вѣрата въ Бога, нежната и добра душа не се спечелватъ чрезъ доказателства, а чрезъ примѣръ.

Синътъ. Значи най-добриятъ пжтъ да издигне човѣкъ душата си до Бога е — любовта...

Бащата. Да! Чудно нѣщо е любовта. Ако хората се биха обичали, както трѣбва, никой не би отричалъ и Бога, защото Богъ е любовъ и който люби, той вече е позналъ Бога. Но любовта не срѣва всички сърца и затуй съмнѣнието трови хиляди души. Доказателства иска обезвѣрената душа. А знаешъ ли коя е първата сила, която тласка къмъ безвѣрие?

Синътъ. Незнанието на Божия Законъ?

Бащата. Поквареното сърдце! Щомъ съблазанъта се

вгнезди въ едно сърдце, то вече почва да се бори съ закона на съвѣстѣта; такъвъ човѣкъ отначало почва да изпитва болка, че върши зло; после почва да се пита — „Нима пѣкъ е необходимо да се живѣе добродѣтеленъ животъ?“ Душа, която е почнала да губи по този начинъ равновѣсието си въ доброто, изпада въ страшни борби и ако...

Синътъ. Ако навреме не се намѣри нѣкой да ѝ подаде ржка... ще изгуби вѣрата си.

Бащата. И ще потъне, ще умре въ мръсната тиня на мизерията въ живота.

Синътъ. Какъ така? Нима между безвѣрницитѣ нѣма богаташи?

Бащата. Не говоря за бѣдността, сине, като казвамъ, че такива ще умратъ въ мизерията на живота.

Синътъ. А за какво?

Бащата. Да живѣешъ само съ хлѣбъ и вода, но да си здравъ и да имашъ чиста съвѣстъ е хиляди пжти по-добре, отколкото да затънешъ до гуша въ престжпления. Най-страшната мизерия, сине, е мизерията на отровенитѣ отъ злото души. Златото, красота, властѣта, любовта не могатъ да зарадватъ тѣзи души... тѣ сж полумъртви подъ страшнитѣ развалини на всичкитѣ си разбити надежди. Този родъ хора сж най-склонни къмъ софизми. Тѣ чрезъ лъки умозаклучения гледатъ да си докажатъ, че нѣма Богъ, че добро нѣма, че свѣтътъ е една случайностъ и всѣки може да си живѣе както си иска. Често тѣ, полупримѣрени

съ своята заспала или умираща съвестъ, питатъ, и то почти винаги нахално, — „Има ли Богъ? Докажете ми!“

Синътъ. Ти знаешъ, татко, азъ обичамъ Бога. . . но, бихъ те замолилъ, да продължишъ разговора си, за да разширя опита си по този въпросъ. Иска ми се да мога и азъ да подавамъ ржка на гинещитѣ души. . .

Бащата. Едно отъ най-старитѣ и най-разпространени доказателства за Божието съществуване, е т. нареченото *космологическо доказателство*. Основната мисълъ на това доказателство е следната: свѣтътъ въ който живѣемъ и цѣлата вселена, не сж илюзия; тѣ сжществуватъ; щомъ сжществуватъ, трѣбва да сжществува тѣхната първопричина; тази необходима първопричина е Богъ.

Ти знаешъ, че въ физическия свѣтъ господствува единъ законъ, нареченъ *законъ за причинносѣта*. Чувствениятъ свѣтъ ни се представя като една верига отъ *причини и послѣдствия*. Ако изследваме която и да е земна *причина*, ще видимъ, че и тя е причинена отъ друга. Навредъ въ свѣта виждаме само такива „причинени причини“. Тази „причинностъ“, господствуваща въ свѣта, не може да ни обясни всичко и да ни задоволи. Можемъ ли да се задоволимъ съ такава една до безкрайностъ дълга върволица отъ причини, всѣка отъ които изхожда като резултатъ на друга причина, която я е предшествовала? — Не! инакъ бихме приличали на чо-

вѣкъ, който иска да вѣрва, че е възможна една дълга до безкрайностъ верига, чието начало *виси въ въздуха*. . . Въ мира всичко е ограничено, всичко може да се измѣри и прѣброи. Често казваме — „свѣтътъ е безкраенъ“, но подъ този изразъ разбираме, че свѣтътъ е неизмѣримо голѣмъ.

Синътъ. Вѣрно, свѣтътъ е материаленъ, а материята винаги може да бжде измѣрена; материята винаги трѣбва да има и действително има граници.

Бащата. Да! Въ сжщностъ вселената е ограничена; ограничена е тя и по време и по пространство. Отъ физиката знаемъ, че небеснитѣ тѣла вървятъ по своя пжтъ и не се загубватъ въ мировитѣ простори затуй, защото ги крепи т. н. притегателна сила. Ако въ всемира не сжществуваше единъ общъ притегателенъ центъръ, мировата хармония въ мигъ би се нарушила, — не бихме могли и да говоримъ за мировъ редъ. Но такъвъ редъ сжществува. . . значи мирътъ не е безкраенъ, а ограниченъ.

Синътъ. Често съмъ си мислилъ, — дали не *случайно* се е създалъ този всемиръ, въ този именно свой видъ, какъвто е днесъ?

Бащата. Ти попадна тъкмо на единъ важенъ въпросъ. За него ще поговоримъ утре вечеръ.

Синътъ. И азъ предпочитамъ да говоримъ вечеръ по тѣзи въпроси. Чудно и таинствено е небето ноця. Тогава само то ни разкрива своитѣ красоти и величие. Единъ римски философъ казва съ право: „Ако въ

въ свѣта имаше само едно мѣсто, отъ което да можеше да се вижда небето, ношното небе, усѣяно съ звезди, всички хора биха дали мило и драго, само и само да могат да идатъ на това мѣсто, за да видятъ небето..., но небето се вижда отъ всѣки земенъ кѣтъ и затуй ние не го цѣнимъ“.

Бащата. Радвамъ се, дете мое, че обичашъ небето.. То има чудна сила да издига душитѣ на горе. То ще те възвисява винаги къмъ Бога, къмъ Първоизвора на всичко.... Не току-тъй великитѣ астрономи сж били силно-религиозни на-тури.

Гм.

Изъ науката и живота.

Европа бере духъ! Подъ това заглавие въ в. Миръ е напечатана прекрасна статия отъ Кирилъ Карабашевъ, въ която въ резюме сж дадени нѣкои отъ мислитѣ, съдържащи се въ прочутото ново съчинение на Освалда Шпенглера — „Der Untergang Europas“.

Ето какъ завършва тази статия: Подвигътъ на нѣмския култур-философъ О. Шпенглеръ въ бележитото му съчинение „Упадъкътъ на Европа“ се състои въ това, че той като никой другъ преди него, съ категорична недвусмисленостъ и решителна ясностъ установи заника на европейската култура. Той е първия човѣкъ, който се опита да пророкува история. Въ основитѣ на неговата философска концепция лежи математиката, най-точната и реална наука. Десетъ години е работилъ той надъ това си съчинение, десетъ години е събиралъ материалъ отъ всички прояви на човѣшкия духъ: математика, археология, история, естествознание, философия, литература, искусство, музика; десетъ години той е мислил и сравнявалъ въ лабораторията на своя разумъ, докато найсетне установи морфологичния ха-

рактеръ на свѣтовната история и казва: днесъ Европа е въ стадия на своя упадъкъ. Нищо не ще може да измѣни хода на историческитѣ събития, тѣ вървятъ и продължаватъ да се развиватъ по установенитѣ морфологични закони на зараждане, разцвѣтъ и смъртъ. Това не е писимизъмъ, то е голата истина, това не е отчаяние, то е нашата сждба; това не е случайностъ, то е закона на природата.

И тжжно и смѣшно става тогава на човѣка, като види пѣтя си предсказанъ. Тревога и нѣкак-ва смъртна ирония се вселяватъ въ душата му. Значи, не азъ, не моята воля ржководи живота, а тя — тази все пакъ слѣпа случайностъ е моята ория! Нито личността сама, нито човѣчеството общо, види се, не могатъ да се прѣтвѣпоставятъ на закона на природата. А между това, колко природни закони познаваме, колко природни сили владѣемъ! Иронията е пълна, смѣхътъ на човѣка става демонски: по дяволитѣ тогава, каквото ще да става, азъ пакъ ще живѣя тъй както искамъ и знамъ. И живѣе тъй, както „То“ иска: продължава

да върви по пътя на разрухата към своята гибел, защото неговото съществуване е и неговия мъртвешки танц. Предъ взора му, кждето и да погледне, зякъ бездни. Духът е мъртавъ — това е тържеството на материята. Културата се превръща въ цивилизация

*

Защото сжщността на всѣка култура е хегемонията на духа надъ материята, сжщността на всѣка цивилизация — обратното.

Ето, предъ нашия взоръ се открива трагедията на Европа; човѣкътъ отстѣпва, за да стори мѣсто на звѣра, духътъ отстѣпва, за да стори мѣсто на материята. Безспорно, този процесъ се извършва отъ столѣтия насамъ, но ние — съвременникитѣ, рожбитѣ на тази цивилизация можемъ да го констатираме ясно, безъ забикалки, въ нашата действителность и да погледнемъ разрухата си право въ очитѣ. Ние, може би, ще бждемъ ужасени, но нека не забравяме, че опознаването на неприятеля е първата стѣпка за неговото превъзможване

Обвързани съ земното, съ материята, ние отрекохме Бога и духа. Нѣмаме р е л и г и я религии; нѣмаме вѣра—имаме отчаяние; никакви падежди не ни крепятъ, егоизъмъ царува навредъ. Любовта ни е плѣтска, земна, стихийна страсть, къмъ наслаждение на тѣлото, не и на духа. Обичаме ли човѣка? Обичаме ли живота? Обича ме ли Бога? Само себе си. Всѣки сжществува за себе си и търси другия само тогава, когато този може да му даде земно, тѣлесно, материално. Разбили връзкитѣ си съ човѣка, живота и свѣта, ние сме сами и

за това нещастни. Смѣхътъ ни не е искренень, а винати и навсѣкжде принудень. Гдѣ сме кои сме и защо сме? Отговорътъ е: на земята, отъ земя и за земното! Като че ли нѣмаме душа, нѣмаше чувства за възвишеното. Красотата осквернихме. Истината — поругахме; нашето царство е лъжата, нашитѣ съветници—всички демони на свѣта. Въ опиянението търсимъ забрѣва, въ забравата — спокойствие, въ спокойствието — щастие, Напраздно. Въ какво се състои живота? Въ наслаждение. До кога? До като бждемъ живи. Следъ смъртъта? По дяволитѣ; отвждъ е сжщо такава безсмислие, си казваме каквото е и тукъ! И разбира се не искаме да мремъ, а не знаемъ, беднитѣ, че и тукъ на земята сме мъртви, защото водимъ мъртво битие. Защото не сме човѣци, а звѣрове; защото пропждихме духа и станахме материя.

*

И, като сбрахме всичкитѣ си сили, ние провъзгласихме себе си за богове и се опълчихме срещу Първоизточникътъ на живота и свѣта, противъ нашия Отецъ. Заслепени, ние дигнахме ржка срещу свѣтовния смисълъ. Въ насъ пресъхна изворътъ на любовта — най топлата и могщката, съживителна сила на битието. Ледени пластове обхвана сърдцето ни; то се вкамени. (Искате ли да срещнете човѣкъ съ каменно сърдце — срѣщнете се съ нѣкого). По този пътъ ние стигнахме до кървава ожесточеность, до крайна безсъвестность, до пълно безчовѣчие.

Кжде отиде нашата съестъ — тази божествена искра? Въ кои незнайни лабиринти на духа я

пропждихте? Чувствуваме ли, знаемъ ли, къде ще ни изведе този път? Нѣма защо да се самолюжемъ, нека си признаемъ откровенно: това е нашата гибелъ, то е упадъкътъ на европейската култура, то ще бжде, най-сетне, и нейната смъртъ. Защото безъ вѣра, безъ надежда и любовъ, човѣкътъ не може да съществува. Пътътъ на спасението може да бжде само пътя на любовта. Назадъ къмъ сърцето! Защото тамъ, съвсѣмъ близко до сърдцето на човѣка стои и Той, когото търсимъ ние глупцитѣ, равнодушнитѣ, жестокитѣ, каменнитѣ, безсъвестнитѣ, грѣшнитѣ, нещастнитѣ, смъртнитѣ—Той — Единствениятъ, Вѣчниятъ. А, между това . . .

*

Между това, картината на раз-

рухата взима все по-застрашителни размѣри, въпреки че тукъ и тамъ се обаядатъ гласове на пророци като Достоевски. Но като че ли гласоветѣ имъ глѣхнатъ въ водовъртежа на съвременния животъ тѣй, както сж заглѣхвали нѣкога виковетѣ на древнитѣ пророци Исаия, Иеремия и Иезекииль въ пустинята. Настѣпватъ времената на Апокалипсиса. Пробужда се задрѣмалата съвестъ на човѣка. Европа бере духъ.

Но въ онзи трагически часъ на нашата съдба, когато земята и небето забѣлва огънь, пепель и моръ, ще ли паднемъ ничкомъ предъ светлия образъ на св. Духъ и ще ли се ударимъ по гърдитѣ отъ горестъ, мъка и разкаяние, читателю, мой братко, мой подобень?

Педагогически.

Новоосновани сдружения за борба противъ безнравствени прояви

Тези сдружения се създаватъ повечето по женски и младежки починъ и заслужаватъ най-отзивчиво внимание къмъ тѣхъ. Християнката майка, която е принудена да се лишава отъ надзора върху децата си презъ времето, въ което тѣ сж на улицата, трѣбва най-много да се загрижи за участието си въ подобни дружества и да кара децата си да ставатъ членове на младежки дружества, имащи за целъ борба съ пороцитѣ съ съблазнитѣ, които се ширятъ въ днешното загуило пжтеводна звѣзда общество.

Коя съзнателна майка не е минавала съ свито сърдце покрай сензационни афиши и картини, целѣйки привличане публика или покупатели на булевардни брошури? Липсата на цензура за издаванетоъ книги съ безнравствено съдържание, прави достояние на децата разни пълни съ сензация и порнография книжки, които тѣ поглѣщатъ безразборно и свикватъ не само на лошъ вкусъ, но почватъ да гледатъ на изобразенитѣ пророци като на нѣщъ, които сж въ реда си. Ония фотографии, които кинематографитѣ разлепятъ и между които има много нецензурни, никоя власть не смѣта за опасни и не пред-

приема мърки да ги запрети. Само колективният глас на майкитъ би могъл да се наложи въ случая тамъ, дето трѣбва и да изиска една строга цензура за подобни съблазняващи изображения. Посещението отъ ученицитъ на кинематографнитъ представдения е опасно за тѣхния моралъ не само поради самия филмъ, но зарадъ атмосферата, която често владѣе въ кинематографната зала. Особено въ София сж се наплодили покварени ловци на деца, които ги гонятъ и по кинематографитъ, и въ банитъ, и въ градинитъ, и се мжчатъ да ги покварватъ, далечъ отъ погледитъ на родители и учители. Би трѣбвало да се наложи щото на деца и ученици, не придружени отъ родители, да се запрети посещението на кинематографитъ. Дори и съществуващиятъ кинематографъ за ученици не е тѣй невинно мѣсто, дето децата могатъ ди отиватъ сами. Майката и да не даде пари на детето си за кинематографъ, намиратъ се изверги, които се сприятеляватъ искусствено съ децата, купуватъ имъ билети, черпятъ ги и гледатъ да ги покварятъ. Такива типове заплашватъ децата да не ги изказватъ и рѣдко деца обаждатъ у дома си за попълзновенията на подобни изверги. Ето за това участието на майкитъ християнки въ подобни сдружения е необходимо. Борейки се за опазването на чуждитъ деца, такава майка ще се бори и за опазване на своето преди то да е имало случая да попадне въ нечисти ржце. Но

освенъ борбата съ това обществено зло, която е негативна дейностъ, потрѣбна е и позитивна, а тя се състои въ устройване за децата невинни забави и представления подъ надзора на майкитъ или училището. За нашитъ деца още нѣма устроени читални, а имъ се позволява да присжствуватъ на зрелища често не по годинитъ и разбираанията имъ. Министерството на Просвещение то запрещава на ученици безъ родителитъ си и безъ позволение да посещаватъ представления на театъра и операта, а половината отъ любителитъ на театъра сж ученици, които въ задкулиския животъ на сцената могатъ много по бърже да се покварятъ, отколкото ако гледатъ отъ зрителната зала. Изглежда, че родителско учителскитъ дружби при нашитъ училища сж повече официални срещи, отколкото такива, за уговаряне мъркитъ за съвмѣстенъ контролъ надъ децата и опазване тѣхната чистота. Майкитъ би трѣбвало да се противопоставятъ на това изпращане отъ училището деца да продаватъ между публиката билети и значки. Това приобщава децата съ живота на улицата и действа пагубно върху тѣхъ. Участието на децата въ тѣй моднитъ мачове е вредно за тѣхното здраве и привързаностъ къмъ дома. Този глупавъ родъ спортъ не е за ученици. По-добре да се извеждатъ тѣ на полето и подъ надзора на родители или учители да правятъ излети изъ красивитъ околности на града, отколкото да ри-

татъ цѣлъ день топка и дишатъ зловреденъ прахъ; да се заморяватъ и запотяватъ и да рискуватъ да заболѣятъ. Освѣнъ това тѣ привикватъ на празднота, която е сродна съ оная, която се култивира съ азартнитѣ игри. Има други по полезни родове спортъ, които не сж тѣй модни, но затова пѣкъ сж хигиенични и възпитателни. Нашиятъ народъ нѣма нужда да отива къмъ създаването на ония нужди, които искатъ само зрелища и празно прекарване на времето. Иначе рискуваме отъ подраствашето поколѣние да създадемъ праздни глави и хора, презиращи труда. А истинскитѣ грижи за децата ще могатъ да се осществятъ, когато майкитѣ се заинтересуватъ отъ живота на детето извънъ кжщи и се организиратъ въ сдружения, запазващи морала на детето и създаващи истински и смислени забави.

Р. Костенцева.

Изъ дейността на нашитѣ педагогически училища

Има ли нищо гнило въ българското училище?

На тази тема напоследъкъ много се пише и говори. Следъ атентата въ „св. Неделя“ всички добри българи почватъ да се питатъ, какъ у насъ се създадоха условия за такава морално падане на младежта и какъвъ дѣлъ отъ виновностъ лежи върху българското училище? Докато едни намиратъ, че българското училище не дава окончателно закргленъ и строго-наученъ

кржгзоръ на младежта, други поддържатъ, че на нашето училище липсва само туй, че то не възпитавало и затуй искатъ въ бждещитѣ закони и наредби да се предвиди, училището да има за цѣлъ и да възпитава въ духа на християнския моралъ.

Предъ очитѣ ни е една статия, подписана отъ нѣкой си М. В. (бр. 123 на в. Женско огледало), който неправилно защищава едно вече устарѣло, но за жалостъ се още доста разпространено гледище, че училището не било виновно.

Ние напълно сподѣляме, че „има нѣщо, срещу което трѣбва да се боримъ, което трѣбва да премахнемъ, ако искаме да запазимъ децата си духовно здрави и чисти“. Но не сме съгласни, че злото изхождало отъ онѣзи развратени семейства, които живѣли разгулено и суетенъ животъ. Злото лежи въ отричането на религията. А, както се вижда, авторътъ, колкото и да се е мжчилъ да бжде внимателенъ и да изслѣдва до дѣно причинитѣ на злото, не споменава нищо за религиозния упадъкъ, отъ което личи, че самъ той не е порасълъ до онази висота, необходима на хората, които правятъ опитъ да преценяватъ факти отъ голѣмъ социално-културенъ характеръ. Ако авторътъ познаваше нашитѣ училищни програми, не би питалъ — „Кои сж неморалнитѣ поучения, въ които училището напжтва ученицитѣ си?“ Върно е, че нашето срѣдно училище нито е учило, нито ще учи потомцитѣ си да

убиватъ, да крадатъ, да блудствуватъ, да лъжатъ и пр., но то по другъ пжтъ отваряпжтъ за тѣзи пороци и въобще за всичко неморално. Нима нашето училище не учи, че човѣкъ нѣма душа и свободна воля и затуй не може и да се говори за лична морална отговорностъ? Нима нашето училище не говори, че моралътъ е нѣщо относително? Нима нашето училище не учи, че Дарвиновата теория за произхода на видоветъ е последна дума на науката? Знае ли нашето училище, че сжще-

ствува, теория на неодарвиниститъ? Знае ли нашето училище, че въ миросгедата на съвременния ученъ свѣтъ на западъ идеитъ за Богъ, за душа и за религия заематъ видно мѣсто? Всички признаваме, че единъ Христовъ послѣдователъ не може да убива и че ако между младежъта има повече такива съзнателни Христови послѣдователи, благоденствието на родината ни ще бжде гарантирано; но нека се запитае, какво съобщава нашето училище на ученицитъ си за Христа? Гш.

Домакински известия.

Детелини.

480 грама брашно, 250 грама захаръ ситна, 250 грама орѣхи или бадеми млени, 300 грама прѣсно масло, три яйца цѣли и малко канела или какао прахъ.

Всичко това се измѣсва на тѣсто и се разточва съ една точилка на дебелина около единъ сантиметръ, следъ което се реже съ три кржгли форми — всѣка една отъ друга по малка и когато се изпече се залепватъ съ мармаладъ, такъ че става на етажи като долната е най-голѣмата форма, а най-горната най-малката и се пече докато леко се зачерви.

Отъ сжщото тѣсто можете да си направите и кифлички малки намазани отгорѣ съ яйца и попрѣскани съ орѣхи, но малко ситни, и когато се изпече се порѣсва съ ситна захаръ.

Плумъ кекъ.

500 грама масло, 500 гр. захаръ ситна, 750 гр. брашно 12 яйца, 250 грама млѣко, половинъ лж-

жичка кремтарторъ, половинъ пакетъ бакпулверъ, 300 грама сухо грозде бѣло, кора стъргана отъ лимонъ.

Маслото съ ситната захаръ се бърка 15 минути следъ това се слагатъ постепенно петъ яйца цѣли и 7 жълтъци. На една книга имате приготвено 750 грама брашно и кремтартора, бакпулвера и сухото грозде, на което предварително изчистете опашкитъ и стърготинитъ отъ лимона. Всичко това се изсипва постепенно въ маслото и се бърка съ лжжичка леко. Следъ това се изсипва въ продълговата форма намазана съ масло и попрѣскана съ брашно, но не препълнена — да се остави коло два прѣста праздна за да има мѣсто да кабардисва. Пече се около единъ часъ на срѣдна фурна. Когато искате да пробвате да лн е опеченъ, водите формата отъ фурната, но безъ сътресение и съ една клечка или шишъ пробождайте презъ средата тѣстото. Задържате единъ мигъ

въ кека и когато я изваждате ако по нея не се е полепило тѣсто, значи че е опеченъ. Оставете го да истине и се сервира за чай.

Макронъ

250 грама орѣхи ситни, 350 гр. захаръ пѣськъ и 7 яйца бѣли.

Всичко това се измѣсва въ една тенжерка и се турга на огъня, като постоянно се бърка, докато се стопя захаръта, следъ кето се

снима отъ огъня, като се продължава да се бърка, докато истине. Намазва се една тѣпсия много тънко съ масло и я попрѣсквате съ ситна захаръ и съ една кафена лжичка правите колното орѣхчета топчици и ги печете на слаба печка, въ която да нѣма пара. Тѣзи сладки може да бждатъ и съ бадеми или лешници вмѣсто орѣхи.

Медицински известия.

Подуване на бузитѣ при силно жбоболие

Тия подувки, понѣкога твърде опасни, се лѣкуватъ така: Вземаме пълна шепа изсушенъ и стритъ магданозъ, сипваме го въ емайлирана паница, заливаме го съ врѣло дървено масло, образуваме отъ него каша, съ която превръзваме о дугото мѣсто. Превръзката се държи 5 — 8 часа, следъ което не само подуvkата, но и самото жбоболие изчезватъ.

Основни начала на вегетариянството,

1. По анатомическитѣ данни човѣкътъ принадлежи не къмъ всеяднитѣ, не и къмъ месояднитѣ, а къмъ плодояднитѣ.

2. По даннитѣ на органическата химия растителната храна съдържа всичко необходимо за хранене.

3. По физиологични данни растителната храна се усвоява отъ организма по-добре, отколкото месната.

4. Месната храна възбужда организма и скратява живота. Вегетариянството запазва и продължава живота.

5. Месната храна е източникъ на болести; вегетариянството — източникъ на здраве.

6. По економически данни растителната храна е по-евтина отъ месната.

7. Отъ естетична гледна точка растителната храна е единствено

чистата и красива храна.

8. Вегетариянството установява хармония въ вътрешния миръ на човѣка.

9. Вегетариянството установява хармония между човѣка и външния миръ.

Противъ хемороиди (маясьлъ)

Фитотерапията лѣкува хеморидитѣ (маясьла) съ настойка отъ диви кестени, която настойка се употребява така: взема се 40 гр. счукани диви кестени, сипваме ги въ 200 гр. доброкачественъ спиртъ. Кестенитѣ се оставятъ да киснатъ 7 дена въ спирта. Сетне настойката се прецежда и болнитѣ отъ хемороиди пиятъ по 2 — 3 пжти на день по 20 — 30 капки. Действието на това лѣкарство, което е открито наскоро е крайно ефикасно.

Противъ бѣлитѣ косия въ главата

Когато започнатъ въ косата да се появяватъ бѣли косми, трѣбва да си послужимъ съ следното твърде просто но ефикасно средство. Въ 120 гр. чисто червено вино варимъ презъ течение само на 3 минути 2 грама сулфатъ де феръ, който можемъ да си набавимъ въ всѣка аптека или дрогерия и съ тая течна смѣсь да квазимъ косата по два пжти на седмицата презъ течение на единъ месецъ.

БЕЛЕЖКИ.

Театърът и Църквата.

Църквата бѣше, която съ въдворяване на християнството положи основа на новия театър съ представляването на мистериитѣ. Полека лека тая роля се изплъзна изъ ржцетѣ на Църквата и стана напълно мирска. Църквата сега е зритель на това искусство и на нейния гласъ не се обръща внимание дори и тогава, когато отъ сцената разни недомислени и атеисти автори си позволяватъ да я карикатурятъ. Азъ не зная дали нѣкой истински християнинъ — българинъ, посетилъ представленията на новата българска пиеса, която Народния театър вече за девети пжть дава „Омортагъ ханъ“, видѣлъ пасажа, дето по единъ ненуженъ начинъ е въведена една банална и лишена отъ истинска символика сцена съ кръстене, целуване разпятие и правене кръстно знамение отъ герои на пиесата, които по своята изнесена психология сж антихристияни — би могълъ да не издигне гласъ на протестъ срещу една сцена, която произтича отъ никаква вътрешна необходимостъ, а е вмъкната просто за външенъ изразъ на липсваща вътрешна религиозностъ.

Християнинътъ трѣбва да дър-

жи смѣтка за всичко онова, което оскърбява отъ висотата на сцената истинското религиозно чувство и опошлява символиката на обредитѣ.

Ролята на християнина не е само да се помоли въ Църквата; тя е и въ живота. Истинскиятъ християнинъ по право носи дългъ и трѣбва да бжде най-зоркия стражъ спремо лошитѣ и безбожни прояви въ обществения животъ и искусството, и той трѣбва да се наложи на всички институти, които претендиратъ че сѣятъ просвѣта и културѣ. Списанията и вестниците, които искатъ истинска творба да вършатъ, трѣбва да откриятъ своитѣ колони за театрална и филмова критика и да сочатъ на отговорнитѣ фактори, кое е възможно и кое е невъзможно въ искусството на една християнска държава.

За произведенията на великитѣ художници не е думата. Тѣхнитѣ творчески сърдца сж съгрѣни отъ началата на доброто, истинското и възвишеното и творбитѣ имъ сж истинско искусство. Но за творци съ спорни дарби трѣбва не само литературна, но и духовна (изхождаща отъ висотата на Църквата) критика, за да се отвърнатъ

ждения и въздържатъ отъ изнасяне сцени само за ефектъ, накурняващи благоговѣйното чувство на вѣрующия.

Освенъ това, въ поменатата пиеса е представено християнството и сж обрисувани неговитѣ първи последователи съ боята на богомилската ересъ. Тѣ сж представили, първитѣ българи християни или като жадни за мѣстъ — (Дабетъ) или като глупави фанатици (Енравотъ). Този последниятъ, първиятъ български светия, преди св. царъ Бориса се изпраща за хатѣра на автора на клада. Историческиятъ св. Енравотъ е посѣченъ за вѣрата си въ Христа, а тоя въ „Омортагъ ханъ“ е не само лишенъ отъ най-елементарни храстиянски добродетели, като; послушание къмъ баща си, изпълнение дълга си като войникъ, любовъ къмъ неразумния братъ и плѣтска чистота, ами умира наказанъ отъ баща си затуй, че престъпв горезиброенитѣ добродетели. Авторътъ не е намѣрилъ нито единъ българинъ, въ когото да олицетвори християнския пастиръ, а избралъ грѣкъ, (Клиамонъ), който замисля да подкопае трона на Омортага и ругае българитѣ — „селско диво племе“.

А това клето българско племе се хули отъ устата на последния войникъ до царя — Омортагъ, и е представено като пияница, размирникъ-бунтаръ, плячкаджия и страхливъ робъ.

Миряна

Християнката и алкохолизма.

Американката, която има най-голъмата заслуга въ про-

карването въ Америка закона за запрещението на алкохола, почва да работи като гостенка и у други страни въ това направление.

Не отдавна членкитѣ на американската колония въ София бѣха издали покани до познати българки за събиране и обсъждане въпроса за затваряне кръчмитѣ въ София. Единъ похваленъ начинъ, който би билъ още по похваленъ ако изхождаше отъ православни българки, които сж мнозинството въ нашата столица.

Антиминсътъ отъ 1590 год., чието изображение даваме въ тази книжка, е извънредно цѣненъ паметникъ. Обикновено по антиминситѣ въ древността се изобразявалъ само *кръстъ*. Къмъ XVII в по антиминситѣ почва да се изобразява сцената на *полагането Христа въ гроба*. Нашиятъ антиминсъ отъ 1590 год. е засега най стариятъ антиминсъ съ изображение на И. Христа, стоящъ правъ въ гробъ. Подобенъ антиминсъ се знае само още единъ; той е руски и е отъ 1627 год. Тѣзи два антиминса засега сж единичкитѣ пометници, които говорятъ, че къмъ XVI в., а вѣроятно и по рано, по антиминситѣ се изобразявалъ не само кръстъ, а и други символически сюжети.

Смисълътъ на тази сюжетъ „Христосъ въ гробъ“ е следния: антиминсътъ означава подвижна олтарна св. трапеза, а отъ св. трапеза, която символизира гробътъ на Христа, получаваме духовна храна, истинското животворяще тѣло на Господа нашето Исуса Христа.

Гошевъ.

Извинение. Поради печайането на „Библия въ картини“ и „Жития на свещитъ“ печатницата бѣше заета и излизането на „Християнка“ се забави. Молимъ да бждемъ извинени.

Премията на предплатилитѣ абонати на „Християнка“ ще закѣснѣе 1—2 месеца по технически причини.

Библията въ картини излѣзе съ цвѣтенъ печатъ. Тя е разкошно издание и отлично пособие по изучаване Св. Писание. Всѣка християнска къща трѣбва да има на масата въ приемната си стая „Библия въ картини“, като красивъ албомъ. Тя струва 150 лв. неподвързана, а подвързана — 190 лева.

Жития на светиитѣ — томъ I, за месецъ януари, иллюстрирано издание също излѣзе отъ печатъ. Съдържа житията на всички светии, чествувани отъ Правосл. Църква презъ месеца. Книгата има 28 коли и струва на хубава хартия 100 лв., на обикновена 75. И дветѣ книги се изписватъ отъ редакцията на „Християнка“.

Прилагатъ се по 5 лв. за пощ. разноски.

Благовествование. Десетъ сестри монахини отъ „Бѣлия Кръсть“ заедно съ по една послушница, раздѣлени на десетъ групи, сж изпратени изъ десетъ района изъ България по благовестие и разпространение духовна литература. Тѣй като една отъ задачитѣ на „Бѣлия Кръсть“ е мисионерството, тая тѣхна работа е единъ видъ практически занятия по учебния предметъ мисионерство, който

сестритѣ изучаватъ въ училището си. Отзивитѣ за тѣхната работа сж отрадни. Тѣ отвсѣкжде сж посрещнати отъ християнскитѣ братства съ радостъ и подкрепени отъ добритѣ енорийски свещеници, нѣкои отъ които особено сж се потрудили, за да ги улеснятъ въ трудната имъ задача. Въ идния брой ние ще дадемъ имената на тия добри свещеници и християнки, къмъ които Братството е особено признателно.

Сестри-епитропки-ревнителки. Братството на Бѣлия Кръсть се стреми да намѣри сестри ревнителки-епитропки въ всѣко село и градъ. Тия сестри ще представляватъ Братството, ще работятъ за неговитѣ задачи, ще улесняватъ сестритѣ монахини въ трудоветѣ имъ и пр. Въ замѣна на това, сестритѣ епитропки ще бжде желани гости въ Братството, тѣхнитѣ и на семействата имъ имена ще се споменуватъ на вѣчни времена при служба въ братствената църква.

Разпрашатъ се вече излѣзлитѣ отъ печатъ Библии въ картини и Жития на предплатилитѣ абонати. Разпрашането ще става постепенно, защото книгитѣ сж голѣми, много тежатъ и разпрашението е съпроводено съ голѣми затруднения.

Самъ Богъ ги изобличи. Христо Устабашиевъ и Сейко Николовъ отъ три години се бѣха заловили да правятъ отдѣлни секти. Много добри хорица, продадени отъ тѣхнитѣ хитрослпетения бѣха тръгнали подире имъ. „Ангелската трж-

ба“ — печатния органъ на тая нова секта се разпространяваше изъ страната и величаеше братята. Птеди два месеца, обаче, единъ отъ братята забелезватъ нѣщо лошо, даже неграсиво и силно изобличаваще въ лицемѣрие едина отъ водителитѣ. Покаяватъ се и тато добри християни напуцатъ „обществото“ и се при-

биратъ въ Църквата. И тъй „Православното Свето общество“ вече не съществува. „Ангелската тржба“ станала частенъ вѣстникъ на Устабашиевъ. Членоветѣ на бившетото общество зявяватъ, че Устабашиевъ по своя животъ и морални устои немо жа да бжде водителъ на *Свето общество*. Самъ Богъ изобличава!

Книжнина.

Възкресна нощъ — сценки

Отъ Любомиръ Бобевски

Днесъ сектанството се шири най-безконтролно по всички пжтища и кржстопжтища на нашая религиозно-общественъ животъ и подбива праотеческата ни религия — чистото душеспасително православие.

Не остана нищо свето и мило отъ нашата религия, която съ вѣкове отстоявала на най-страшни врагове, неоплюто, неосквернено, неопозорено.

И тржбать радетелитѣ на разколнитѣ еретични и противоправославни учения и вѣрвания, че Църквата ни, която е играла историческа роля въ националния ни животъ, е въ безпжтица, безъ водачи, че пропада, че се превръща въ нова съвремена и належаша свободна църква, въ църква съ либерални възгледи, съ свободни вѣрвания, съ рационални принципи.

Тжжно става на разумния и добъръ човѣкъ да гледа тия „зрелища“, дето покварата е господарь на всичко, дето морала е фалиралъ по всички линии, дето съблазънта е властница на човѣшкия духъ.

Мжчно става на почтенитѣ пра-

вославни християни, чиито тихи и смирени душевни покои сж нарушени отъ дивъ и бѣсенъ ревъ на невменяеми субекти, които не знаятъ какво вършатъ. . .

Средъ тоя вълчи вой, средъ това оскотяване и изгубване истинския образъ на религиозния духъ на нѣкои среди, като тържественъ празниченъ камбанъ се разниса гласътъ искренъ и правдивъ, пропите съ вѣра отъ Отца, Сина и Духа Светаго, на нашия любимъ поетъ Любомиръ Бобевски, който съ своята нова религиозна патриотична сбирка „Възкресна нощъ“ — сценки, кани младежъта къмъ покаяние и молебие.

Прочетохме сбирката на поета съ такава жаръ и любовъ, съ такава преданостъ и увлечение, съ каквито рѣдко сме чели, книга до сега.

Днесъ нашитѣ деца сж петимни за четиво, което би ги ползувало, което би разширило мирогледа имъ, което би хвърлило плодни семена въ душитѣ имъ, което би открило за духовния имъ погледъ нѣща хубави и полезни.

Когато разни адвентни безсмислици и скодумия въ брошури и книжлета, разни окултни брѣтвежи

и щуротии подь формата на периодиченъ печатъ, разни сектанти, които сж наплодили страната ни съ зловѣрие, размѣватъ чистото ни религиозно чувство; — когато просвѣтното ни министерство поощрява антихристиянската литература, като туря за уредници на детските си издания хора отъ сънителни вѣроизповѣдания, когато на криминалистичната литература се е дало преднина, когато всѣка сензация се поглѣща алчно, сборката на Любомиръ Бобевски иде да ни пренесе въ другъ миръ — на чистотата, на смирение и приобщение съ Бога, да засилили връските въ семейството, да запали любовь къмъ природата и животните. Съ тая сцено-сборка автора се противопоставя на всичко отрицателно, декадентско, новаторско, което има въ основитѣ си гнилото, празнословие, безсмислица, хвърляне камъкъ на църква, на общественъ строй и порядки, на държавни устои, властъ, звонии и пр.

„Възкресна нощъ“ е единъ истински бисеръ.

Нека и ония, които съятъ разколъ и безвѣрие, да я прочетатъ, защото сценквтѣ на г. Бобевски носятъ обнадеждване и вѣра, силенъ духъ и несломима мощъ не само за децата и юношитѣ, но и за възрастнитѣ.

„Възкресна нощъ“ пълни слухтъ съ тиха небесна музика, която се разлива дълбоко въ душата и обръща очитѣ ни къмъ небето.

Тая сцено-сборка носи общочовѣшкия духъ. Въ нея нѣма символизъмъ — мжтенъ въртопъ, нѣма хлюцинации — „литературни прифашания“, а има идеи и чувства, които криватъ източниците си въ една грѣзва, здрава и разумна душа, — въ единъ творчески духъ...

Въ „Възкресна нощъ“ има чистосърдечность, искреность, идеща отъ дълбинитѣ на душата; — патриотическа топлота и религиозна задушевность.

Съ тая сборка автора изпѣква още и като отличенъ естетъ, налучкалъ правилния пътъ — далечъ отъ пакостнитѣ влияния на новаторскитѣ стихоборчески и драматични школи.

Най-яркото, което на всѣка страница въ тая сцено-сборка личи, е човѣчността, която въ живота губи своя човѣшки образъ. Поета ни припомва за нея, отвежда ни подь нейната сѣнка и иска да ни сроди съ нея.

Анѣонинъ.

Поща.

Отъ с. Костенецъ Прот. П. Комаровъ пише:

Съ настоящето си ида да Ви донеса и благодаря съ най-голъма искреность за услугитѣ, които ни сторихте съ изпращането въ селото ни на сестритѣ отъ „Бѣлия кръстъ“ — Петронила и Златка. Срегнахъ ги случайно на гарата ни и следъ като ги изслушахъ за мисията имъ, съ която идѣха, *широко* имъ отворихъ вратитѣ на моята енория да развиятъ дейността на „мироносцитѣ жени“ до толкова, до колкото бѣше подготвена почвата на енорийската ни нива. Сестрата Петронила съ най-горещо желание се покачи на църковния амвонъ и каза назидателно слово и съ това даде примѣръ на нашитѣ сестри, че и тѣ могатъ много да допринесатъ въ духовно-просвѣтната свидба, стига тѣ да иматъ нейната ревность къмъ служенето на Бога. А най-голъмото имъ

дѣло е това, че тѣ и дветѣ уловиха челоуѣци и жени редовни четци на „житията на светиитѣ“ около 80—100 души. Това е голѣмъ приносъ за спасението душевно на нашитѣ енорияши, Много кръстчета и иконки разносоха между младитѣ души за огражданieto имъ отъ нападението на лукавия.

Отъ друга страна явяването на дветѣ сестри между нашитѣ сестри повдигна духътъ имъ къмъ религиозенъ ентузиазъмъ и днесъ нашето братство има 3 момичета, които искатъ да дойдатъ за служителки въ „Бѣлия Кръсть“, даже готови следъ изпитание да приематъ монашество. Тия сж: *Катеринка п. Харалампиева, Йорданки Ст. Ш. Николава и Цвѣтанка Ив. Деспотова*. Питатъ, ако щѣ ги приемете, да кажете на сестра Петронила да дойде и ги заведе. Сж щитѣ момичета обещаваатъ да бж джатъ ревностни служителки. Отлично притежаватъ даръ „пѣние църковни пѣсния“.

Желателно е селото ни да бж де посащавано често отъ сестритѣ. Съ това свършвамъ за сестритѣ.

Отъ гр. Нови Пазаръ съ да-ша 10 X. т. г. Ал. Дубиновъ пише:

На 4 октомври въ града на пристигнаха две сестри отъ Бѣлия Кръсть, които бѣха посрещнати много любезно отъ тукашното наше братство начело съ свещеникъ Димитръ Дафиновъ. Следъ църковенъ отпускъ сестритѣ бѣха поканени отъ нашитѣ сестри на обѣдъ и отъ гдето се разпредѣлиха на две групи по 5—6 души и два дни подъ редъ изходиха града, разпродаваха книжки и дру-

ги работи, що сестритѣ носѣха съ себе си отъ Бѣлия Кръсть. Това всичко стана съ съдействието и на нашето братство почти до край, а даже бѣха придружени и въ близкитѣ села отъ нашитѣ сестри. — Ние тукъ, гражданитѣ, останахме много доволни отъ идването на тия Ваши сестри, защото и вечеръ беседвахме наедно, при всичко че тѣ биваха изморени отъ деня, но търпѣха. Беседитѣ ни бѣха почти презъ всичкото време върху Словото Божие и съ пѣсни и съ моление славѣхме името на Отца нашего Иисуса Христа.

Раздѣлата ни съ Вашитѣ сестри, които бѣха изпратени съ цѣлото наше Братство до гара Каспичанъ бѣше така любезна и повечето отъ насъ плакаха, че може би нѣма да се видятъ скоро. Желамъ често сестритѣ да дохождатъ и даже да престояватъ поне единъ месецъ въ града ни и ни обучатъ по нотно пѣние и цѣлото църковно служение. Нека Богъ Всевишни ни дочуе молитвата и прости за всички случайни грѣшки, ако сж станали и ни помогне въ нашитѣ желанія. — Аминъ.

За Братството и отъ гражданството поздравяваме цѣлото братство Бѣли Кръсть. То е поело най-високата и светла Христова задача нагърба си.

Ихтиманъ отъ 22 X. т. г. Прот. Хр. Нешевъ пише:

Сестритѣ отъ „Бѣлия Кръсть“ много добре си изпълняватъ възложената имъ мисия и вървамъ, че тѣ по този начинъ ще могатъ най-добре да разпространятъ духовната книжнина, ако разбира се имъ даватъ съдействие свещеницитѣ. Тука въ насъ имъ помогнаха доста сестритѣ отъ православното братство.

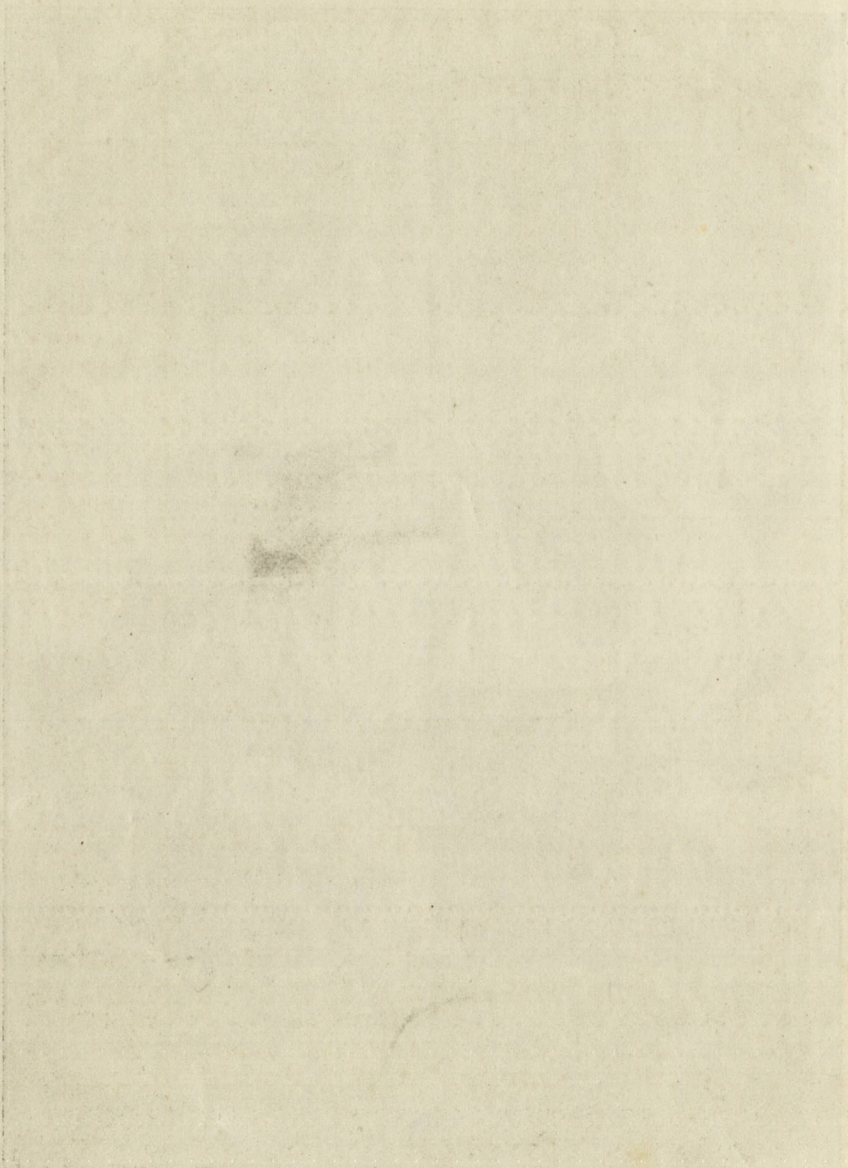

РАЖДАНЕТО НА ИИСУСА ХРИСТА.

Картина отъ Несторовъ.

PAKISTAN TO THE WORLD
KARACHI